

NBP

Narodowy Bank Polski

**Sprawozdanie finansowe
Narodowego Banku Polskiego
na dzień 31 grudnia 2016 roku**

Spis treści

Bilans NBP	7
Rachunek zysków i strat NBP	9
Informacja dodatkowa	10
1. Wprowadzenie	10
1.1. Podstawa prawna, przedmiot działania i organy NBP	10
1.2. Podstawa prawna sporządzenia sprawozdania finansowego	12
1.3. Okres objęty sprawozdaniem finansowym	12
1.4. Biegły rewident i sposób jego wyboru	13
1.5. Informacje o przyjęciu i zatwierdzeniu sprawozdania finansowego NBP za 2015 rok	13
2. Opis istotnych zasad rachunkowości	13
2.1. Podstawowe zasady rachunkowości	13
2.2. Kontynuacja działania	14
2.3. Ujmowanie transakcji w księgach rachunkowych	14
2.4. Wycena na dzień bilansowy	15
2.5. Zasady ujmowania i wyceny aktywów, pasywów i instrumentów finansowych pozabilansowych oraz zaliczania przychodów i kosztów do wyniku finansowego	15
2.5.1. Złoto odpowiadające międzynarodowym standardom czystości	15
2.5.2. Waluty obce	16
2.5.3. Dłużne papiery wartościowe zakupione przez NBP	16
2.5.4. Akcje i udziały	17
2.5.5. Transakcje z udzielonym/otrzymanym przyrzeczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych	18
2.5.6. Pieniądz w obiegu	18
2.5.7. Dłużne papiery wartościowe wyemitowane przez NBP	18
2.5.8. Środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne	19
2.5.9. Środki obrotowe	20
2.5.10. Utrata wartości aktywów	20
2.5.11. Rezerwy na przyszłe zobowiązania	21
2.5.12. Rezerwa na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych	21
2.5.13. Rachunek rewaluacyjny złota odpowiadającego międzynarodowym standardom czystości	21
2.5.14. Transakcje terminowe walutowe – foreign exchange forward	22
2.5.15. Transakcje wymiany walut – foreign exchange swap	22
2.5.16. Transakcje terminowe na dłużne papiery wartościowe – forward transactions in securities	22
2.5.17. Gwarantowane transakcje giełdowe – futures	23
2.6. Zdarzenia po dacie bilansu	23

3. Zmiany zasad rachunkowości	23
4. Wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach	23
5. Noty objaśniające do bilansu	25
Nota 1 Złoto i należności w złocie odpowiadającym międzynarodowym standardom czystości	25
Nota 2 Należności od MFW	26
Nota 3 Rachunki w instytucjach zagranicznych, dłużne papiery wartościowe, udzielone kredyty, inne aktywa zagraniczne	28
Nota 4 Pozostałe należności od krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej	30
Nota 5 Środki trwałe i wartości niematerialne i prawne	31
5.1. Środki trwałe	32
5.2. Wartości niematerialne i prawne	34
Nota 6 Pozostałe aktywa finansowe	35
Nota 7 Różnice z wyceny instrumentów pozabilansowych	38
Nota 8 Rozliczenia międzyokresowe kosztów	38
Nota 9 Inne	39
9.1. Środki obrotowe	39
9.2. Kredyty i pożyczki udzielone pracownikom	40
9.3. Pozostałe	40
Nota 10 Pieniądz w obiegu	40
Nota 11 Zobowiązania wobec krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej z tytułu operacji polityki pieniężnej	41
Nota 12 Pozostałe zobowiązania wobec krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej	43
Nota 13 Zobowiązania wobec innych rezydentów w walucie krajowej	43
Nota 14 Zobowiązania wobec nierezydentów w walucie krajowej	44
Nota 15 Zobowiązania wobec rezydentów w walutach obcych	44
Nota 16 Zobowiązania wobec nierezydentów w walutach obcych	45
Nota 17 Zobowiązania wobec MFW	45
Nota 18 Różnice z wyceny instrumentów pozabilansowych	46
Nota 19 Rozliczenia międzyokresowe	46
Nota 20 Inne	47
Nota 21 Rezerwy na przyszłe zobowiązania	47
21.1. Rezerwy na przyszłe zobowiązania wobec pracowników	48
21.2. Pozostałe rezerwy	48
Nota 22 Różnice z wyceny	49
Nota 23 Fundusze i rezerwy	51
Nota 24 Wynik finansowy	51
6. Noty objaśniające do pozycji pozabilansowych	53
Nota 25 Transakcje bieżące ujęte na kontach pozabilansowych	53
Nota 26 Instrumenty finansowe pozabilansowe	53

Nota 27	Limity pożyczek udzielonych MFW w walutach obcych	54
Nota 28	Pozostałe pozycje ujęte na kontach pozabilansowych	55
7.	Noty objaśniające do rachunku zysków i strat	57
Nota 29	Przychody z tytułu odsetek, dyskonta i premii	57
29.1.	Przychody z odsetek i dyskonta od dłużnych papierów wartościowych w walutach obcych	60
29.2.	Przychody z odsetek od lokat terminowych w walutach obcych i złocie	60
29.3.	Przychody z odsetek od lokat terminowych w walutach obcych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych	60
29.4.	Przychody z odsetek od kredytów i pożyczek w walutach obcych	61
29.5.	Przychody z odsetek od kredytów i pożyczek w walucie krajowej	61
29.6.	Inne przychody z tytułu odsetek	62
29.6.1.	Przychody z odsetek od należności od MFW	62
29.6.2.	Przychody z odsetek od rachunków bankowych prowadzonych przez NBP w walutach obcych	62
Nota 30	Koszty z tytułu odsetek, dyskonta i premii	63
30.1.	Koszty premii od dłużnych papierów wartościowych w walutach obcych	65
30.2.	Koszty dyskonta od wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych w walucie krajowej	65
30.3.	Koszty odsetek od rachunków bankowych prowadzonych przez NBP w walutach obcych	66
30.4.	Koszty odsetek od rachunków bankowych prowadzonych przez NBP w walucie krajowej	66
30.5.	Inne koszty z tytułu odsetek	67
30.5.1.	Koszty odsetek od zobowiązań wobec MFW z tytułu alokacji SDR	67
30.5.2.	Koszty odsetek od rachunków bankowych NBP w walutach obcych	67
Nota 31	Przychody z operacji finansowych	68
Nota 32	Koszty operacji finansowych	69
Nota 33	Koszty niezrealizowane	70
Nota 34	Przychody z tytułu rozwiązania/ koszty z tytułu utworzenia rezerw na ryzyko i odpisów aktualizujących wartość aktywów finansowych	71
Nota 35	Przychody z tytułu opłat i prowizji	72
35.1.	Przychody z tytułu opłat i prowizji za wykonanie zleceń płatniczych	72
35.2.	Pozostałe przychody z tytułu opłat i prowizji	72
Nota 36	Koszty z tytułu opłat i prowizji	72
36.1.	Koszty z tytułu opłat i prowizji za otwarcie i prowadzenie rachunków NBP	73
36.2.	Koszty z tytułu zastępczej obsługi kasowej	73
36.3.	Pozostałe koszty z tytułu opłat i prowizji	73
Nota 37	Przychody z tytułu akcji i udziałów	73
Nota 38	Pozostałe przychody	74
Nota 39	Koszty wynagrodzeń pracowników wraz z narzutami na wynagrodzenia	74
39.1.	Koszty wynagrodzeń	74
39.2.	Koszty utworzenia rezerw na przyszłe zobowiązania wobec pracowników	75
39.3.	Koszty narzutów na wynagrodzenia	75
Nota 40	Koszty administracyjne	76
Nota 41	Koszty amortyzacji	77
41.1.	Koszty amortyzacji środków trwałych	77

41.2. Koszty amortyzacji wartości niematerialnych i prawnych	77
Nota 42 Koszty emisji znaków pieniężnych	77
Nota 43 Pozostałe koszty	78
Nota 44 Wynik finansowy roku bieżącego i jego podział	78
8. Pozostałe noty objaśniające	78
Nota 45 Elastyczna Linia Kredytowa	78
Nota 46 Zdarzenia po dacie bilansu	79
9. Ryzyko finansowe i operacyjne	80
9.1. Ryzyko finansowe	80
9.1.1. Ryzyko kredytowe	81
9.1.1.1. Maksymalna ekspozycja na ryzyko kredytowe	81
9.1.1.2. Ryzyko kredytowe w zarządzaniu rezerwami dewizowymi	83
9.1.1.2.1. Jakość kredytowa lokat terminowych	84
9.1.1.2.2. Jakość kredytowa dłużnych papierów wartościowych	85
9.1.1.3. Ryzyko kredytowe w krajowych operacjach kredytowych	87
9.1.1.3.1. Należności przeterminowane z tytułu krajowych operacji kredytowych	88
9.1.2. Ryzyko płynności	88
9.1.2.1. Analiza wymagalności zobowiązań finansowych w walutach obcych	89
9.1.3. Ryzyko stopy procentowej	91
9.1.4. Ryzyko kursowe	92
9.1.4.1. Ekspozycja na ryzyko kursowe	92
9.1.4.2. Wartość zagrożona i rezerwa na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych	95
9.1.5. Kapitał NBP	95
9.1.6. Wartość rynkowa aktywów i zobowiązań finansowych oraz instrumentów finansowych pozabilansowych	96
9.2. Ryzyko operacyjne	98

Bilans NBP na dzień 31 grudnia 2016 roku

Aktywa	Nota	31.12.2015	31.12.2016
		<i>w tys. złotych</i>	
1. Złoto i należności w złocie odpowiadającym międzynarodowym standardom czystości	1	13 713 371,9	16 035 770,9
2. Należności od nierezydentów w walutach obcych		356 610 371,8	463 246 904,8
2.1. Należności od MFW	2	7 742 741,0	4 394 707,8
2.2. Rachunki w instytucjach zagranicznych, dłużne papiery wartościowe, udzielone kredyty, inne aktywa zagraniczne	3	348 867 630,8	458 852 197,0
3. Należności od rezydentów w walutach obcych		0,0	0,0
4. Należności od nierezydentów w walucie krajowej		0,0	0,0
5. Należności od krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej z tytułu operacji polityki pieniężnej		0,0	0,0
5.1. Podstawowe operacje refinansujące		0,0	0,0
5.2. Długoterminowe operacje refinansujące		0,0	0,0
5.3. Operacje dostrajające		0,0	0,0
5.4. Operacje strukturalne		0,0	0,0
5.5. Kredyty lombardowe		0,0	0,0
6. Pozostałe należności od krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej	4	181 000,9	424,0
7. Dłużne papiery wartościowe rezydentów w walucie krajowej		0,0	0,0
8. Należności od sektora rządowego w walucie krajowej		0,0	0,0
9. Pozycje w trakcie rozliczenia		0,0	0,0
10. Pozostałe aktywa		1 667 611,9	1 605 404,8
10.1. Środki trwałe i wartości niematerialne i prawne	5	884 890,1	916 396,1
10.2. Pozostałe aktywa finansowe	6	272 239,2	278 268,3
10.3. Różnice z wyceny instrumentów pozabilansowych	7	325 079,1	52 667,6
10.4. Rozliczenia międzyokresowe kosztów	8	39 896,4	29 917,4
10.5. Inne	9	145 507,1	328 155,4
Aktywa ogółem		372 172 356,5	480 888 504,5

Pasywa	Nota	31.12.2015	31.12.2016
		w tys. złotych	
1. Pieniądz w obiegu	10	163 225 778,0	187 574 849,5
2. Zobowiązania wobec krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej z tytułu operacji polityki pieniężnej	11	123 346 018,8	114 553 118,7
2.1. Rachunki bieżące (w tym rachunki rezerw obowiązkowych)		48 666 911,2	25 878 583,9
2.2. Depozyty na koniec dnia		558 107,6	7 366 064,8
2.3. Depozyty o stałym oprocentowaniu		0,0	0,0
2.4. Inne operacje polityki pieniężnej		74 121 000,0	81 308 470,0
3. Pozostałe zobowiązania wobec krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej	12	132 707,9	468 823,0
4. Zobowiązania wobec innych rezydentów w walucie krajowej	13	5 942 232,8	4 980 569,3
4.1. Zobowiązania wobec sektora rządowego		5 917 451,3	4 962 840,1
4.2. Pozostałe zobowiązania		24 781,5	17 729,2
5. Zobowiązania wobec nierezydentów w walucie krajowej	14	2 245 968,9	4 369 292,4
6. Zobowiązania wobec rezydentów w walutach obcych	15	10 056 776,7	27 269 408,7
7. Zobowiązania wobec nierezydentów w walutach obcych	16	12 043 802,7	77 748 365,9
8. Zobowiązania wobec MFW	17	7 057 646,7	7 401 999,6
9. Pozycje w trakcie rozliczenia		0,0	0,0
10. Pozostałe pasywa		573 365,8	367 570,5
10.1. Różnice z wyceny instrumentów pozabilansowych	18	50 463,8	114 071,4
10.2. Rozliczenia międzyokresowe	19	126 864,6	131 628,2
10.3. Inne	20	396 037,4	121 870,9
11. Rezerwy na przyszłe zobowiązania	21	133 267,4	133 314,0
12. Różnice z wyceny	22	36 645 364,5	44 312 771,7
13. Fundusze i rezerwy	23	13 701 557,1	13 315 346,1
13.1. Fundusz statutowy		1 500 000,0	1 500 000,0
13.2. Fundusz rezerwowy		993 645,5	1 007 434,5
13.3. Rezerwy		11 207 911,6	10 807 911,6
14. Wynik finansowy	24	-2 932 130,8	-1 606 924,9
14.1. Wynik finansowy roku bieżącego		8 275 780,8	9 200 986,7
14.2. Strata z lat ubiegłych		-11 207 911,6	-10 807 911,6
Pasywa ogółem		372 172 356,5	480 888 504,5

Dyrektor Departamentu
Rachunkowości i Finansów
Narodowego Banku Polskiego:
/-/ Krzysztof Kruszewski

Zarząd
Narodowego Banku Polskiego:

/-/ Adam Glapiński
/-/ Piotr Wiesiołek
/-/ Anna Trzecińska
/-/ Jacek Bartkiewicz
/-/ Andrzej Kaźmierczak
/-/ Ryszard Kokoszczyński
/-/ Paweł Samecki
/-/ Paweł Szałamacha
/-/ Katarzyna Zajdel-Kurowska

Warszawa, dnia 24.03.2017 r.

Rachunek zysków i strat NBP za rok zakończony 31 grudnia 2016 roku

	Nota	2015	2016
		w tys. złotych	
1. Wynik z tytułu odsetek, dyskonta, premii		1 050 878,0	867 087,6
1.1. Przychody z tytułu odsetek, dyskonta, premii	29	6 288 696,5	6 240 080,7
1.2. Koszty z tytułu odsetek, dyskonta, premii	30	5 237 818,5	5 372 993,1
2. Wynik z operacji finansowych		8 233 082,8	9 285 022,2
2.1. Przychody z operacji finansowych	31	15 232 622,6	15 175 692,6
2.2. Koszty operacji finansowych	32	2 439 268,0	4 190 076,0
2.3. Koszty niezrealizowane	33	2 092 748,4	2 100 594,4
2.4. Przychody z tytułu rozwiązania rezerw na ryzyko i odpisów aktualizujących wartość aktywów finansowych	34	0,0	400 000,0
2.5. Koszty z tytułu utworzenia rezerw na ryzyko i odpisów aktualizujących wartość aktywów finansowych	34	2 467 523,4	0,0
3. Wynik z tytułu opłat i prowizji		4 547,5	5 706,2
3.1. Przychody z tytułu opłat i prowizji	35	37 138,5	59 667,6
3.2. Koszty z tytułu opłat i prowizji	36	32 591,0	53 961,4
4. Przychody z tytułu akcji i udziałów	37	11 284,0	15 016,7
5. Pozostałe przychody	38	104 230,2	84 923,6
A. Przychody netto ogółem [1+2+3+4+5]		9 404 022,5	10 257 756,3
6. Koszty wynagrodzeń pracowników wraz z narzutami na wynagrodzenia	39	464 529,7	477 380,6
7. Koszty administracyjne	40	239 671,2	232 602,7
8. Koszty amortyzacji	41	81 121,8	84 840,3
9. Koszty emisji znaków pieniężnych	42	311 340,4	250 932,1
10. Pozostałe koszty	43	31 578,6	11 013,9
B. Wynik finansowy roku bieżącego [A-6-7-8-9-10]	44	8 275 780,8	9 200 986,7

Dyrektor Departamentu
Rachunkowości i Finansów
Narodowego Banku Polskiego:
/-/ Krzysztof Kruszewski

Zarząd
Narodowego Banku Polskiego:

/-/ Adam Glapiński
/-/ Piotr Wiesiołek
/-/ Anna Trzecińska
/-/ Jacek Bartkiewicz
/-/ Andrzej Kaźmierczak
/-/ Ryszard Kokoszczynski
/-/ Paweł Samecki
/-/ Paweł Szałamacha
/-/ Katarzyna Zajdel-Kurowska

Warszawa, dnia 24.03.2017 r.

Informacja dodatkowa

1. Wprowadzenie

1.1. Podstawa prawna, przedmiot działania i organy NBP

Zgodnie z art. 227 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej Narodowy Bank Polski, zwany dalej „NBP”, jest centralnym bankiem państwa. Przysługuje mu wyłączne prawo emisji pieniądza oraz ustalania i realizowania polityki pieniężnej. NBP odpowiada za wartość polskiego pieniądza.

Rolę, funkcje oraz cel i zadania NBP określają:

- ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o Narodowym Banku Polskim (Dz. U. z 2013 r. poz. 908, z późn. zm.), zwana dalej „ustawą o NBP”,
- ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (Dz. U. z 2016 r. poz. 1998, z późn. zm.),
- Traktat o Unii Europejskiej oraz Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (wersje skonsolidowane Dz. Urz. UE 2016 C 202 z dnia 7 czerwca 2016 r., s.1).

W myśl art. 2 ustawy o NBP, NBP posiada osobowość prawną i nie podlega wpisowi do rejestru przedsiębiorstw państwowych. NBP prowadzi działalność na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej, a jego siedzibą jest Warszawa.

Zgodnie z ustawą o NBP, podstawowym celem działalności NBP jest utrzymanie stabilnego poziomu cen przy jednoczesnym wspieraniu polityki gospodarczej Rządu, o ile nie ogranicza to podstawowego celu NBP. Do zadań NBP należy także:

- organizowanie rozliczeń pieniężnych,
- prowadzenie gospodarki rezerwami dewizowymi,
- prowadzenie działalności dewizowej w granicach określonych ustawami,
- prowadzenie bankowej obsługi budżetu państwa,
- regulowanie płynności banków oraz ich refinansowanie,
- kształtowanie warunków niezbędnych dla rozwoju systemu bankowego,
- działanie na rzecz stabilności systemu finansowego,
- działanie na rzecz wyeliminowania lub ograniczania ryzyka systemowego w systemie finansowym,
- opracowywanie statystyki pieniężnej i bankowej, bilansu płatniczego oraz międzynarodowej pozycji inwestycyjnej,
- wykonywanie innych zadań określonych ustawami.

Zgodnie z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej oraz ustawą o NBP, organami NBP są:

1. Prezes NBP (powoływany na sześcioletnią kadencję),
2. Rada Polityki Pieniężnej (członkowie powoływani na sześcioletnią, nieodnawialną kadencję),
3. Zarząd NBP (członkowie powoływani na sześcioletnią kadencję).

Skład osobowy organów NBP na dzień 31 grudnia 2016 r.:

Prezes NBP

Adam Glapiński – powołany w dniu 10 czerwca 2016 r. przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej; objął obowiązki Prezesa NBP w dniu 21 czerwca 2016 r.

Z dniem 11 czerwca 2016 r. wygasła kadencja Prezesa NBP Marka Belki, który pełnił obowiązki Prezesa NBP od dnia 12 czerwca 2016 r. do dnia 20 czerwca 2016 r.

Rada Polityki Pieniężnej¹

Przewodniczący	<i>Adam Glapiński</i>		
Członkowie	<i>Grażyna Ancyparowicz</i>	<i>Jerzy Kropiwnicki</i>	<i>Rafał Sura</i>
	<i>Eugeniusz Gatnar</i>	<i>Eryk Łon</i>	<i>Kamil Zubelewicz</i>
	<i>Łukasz Hardt</i>	<i>Jerzy Osiatyński</i>	<i>Jerzy Żyżyński</i>

¹ W 2016 r. zakończyły się kadencje członków Rady Polityki Pieniężnej w dniu:

- 20 stycznia 2016 r. - Andrzeja Bratkowskiego oraz Elżbiety Chojny-Duch,
- 24 stycznia 2016 r. - Jerzego Hausnera, Andrzeja Rzończy oraz Jana Winickiego,
- 9 lutego 2016 r. - Anny Zielińskiej-Głębockiej,
- 19 lutego 2016 r. - Adama Glapińskiego oraz Andrzeja Kaźmierczaka.

W 2016 r. następujący członkowie Rady Polityki Pieniężnej zostali powołani na sześcioletnie kadencje rozpoczynające się z dniem:

- 25 stycznia 2016 r. - Marek Chrzanowski (na skutek zrzeczenia się przez niego funkcji członka Rady Polityki Pieniężnej odwołany z dniem 6 października 2016 r.), Eugeniusz Gatnar oraz Jerzy Kropiwnicki,
- 9 lutego 2016 r. - Grażyna Ancyparowicz oraz Eryk Łon,
- 20 lutego 2016 r. - Łukasz Hardt oraz Kamil Zubelewicz,
- 30 marca 2016 r. - Jerzy Żyżyński,
- 16 listopada 2016 r. - Rafał Sura.

Zarząd NBP²

Przewodniczący *Adam Glapiński*

**Wiceprezes NBP –
Pierwszy Zastępca
Prezesa NBP** *Piotr Wiesiołek*

Wiceprezes NBP *Anna Trzecińska*

Członkowie *Jacek Bartkiewicz* *Ryszard Kokoszczyński* *Paweł Szałamacha*
Andrzej Kaźmierczak *Paweł Samecki* *Katarzyna Zajdel-Kurowska*

1.2. Podstawa prawna sporządzenia sprawozdania finansowego

Sprawozdanie finansowe NBP na dzień 31 grudnia 2016 r. zostało sporządzone na podstawie przepisów:

- ustawy o NBP,
- uchwały nr 16/2003 Rady Polityki Pieniężnej z dnia 16 grudnia 2003 r. w sprawie zasad rachunkowości, układu aktywów i pasywów bilansu oraz rachunku zysków i strat Narodowego Banku Polskiego (Dz. Urz. NBP Nr 22, poz. 38, z późn. zm.),
- uchwały nr 12/2010 Rady Polityki Pieniężnej z dnia 14 grudnia 2010 r. w sprawie zasad tworzenia i rozwiązywania rezerwy na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych w Narodowym Banku Polskim (Dz. Urz. NBP Nr 17, poz. 19), zwanej dalej „uchwałą nr 12/2010”,
- uchwały nr 45/2013 Zarządu Narodowego Banku Polskiego z dnia 12 grudnia 2013 r. w sprawie sposobu wykonywania zadań z zakresu rachunkowości w Narodowym Banku Polskim (z późn. zm.).

1.3. Okres objęty sprawozdaniem finansowym

Sprawozdanie finansowe obejmuje rok kalendarzowy od 1 stycznia 2016 r. do 31 grudnia 2016 r. Dane porównywalne w sprawozdaniu finansowym obejmują rok kalendarzowy od 1 stycznia 2015 r. do 31 grudnia 2015 r.

² W 2016 r.:

- funkcję członka Zarządu NBP przestali pełnić: z dniem 22 stycznia 2016 r. - Eugeniusz Gatnar (odwołany na skutek zrzeczenia się przez niego funkcji członka Zarządu NBP), z dniem 7 września 2016 r. – Andrzej Raczko (w związku z zakończoną kadencją),
- od dnia 1 marca 2016 r. do dnia 9 czerwca 2016 r. funkcję członka Zarządu NBP pełnił Adam Glapiński,
- na funkcję członka Zarządu NBP powołani zostali: z dniem 16 lipca 2016 r. Andrzej Kaźmierczak oraz z dniem 6 października 2016 r. Paweł Szałamacha.

1.4. Biegły rewident i sposób jego wyboru

Roczne sprawozdanie finansowe NBP sporządzone na 31 grudnia 2016 r. podlega badaniu i ocenie przez biegłego rewidenta – firmę Ernst & Young Audyt Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k., z siedzibą w Warszawie. Biegły rewident został wybrany w 2015 r. przez Radę Polityki Pieniężnej, zwaną dalej „RPP”, zgodnie z art. 69 ust. 1 ustawy o NBP. Wyboru dokonano w trybie przetargu nieograniczonego, na podstawie ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 907, z późn. zm.) na okres dwóch lat (badanie sprawozdania finansowego za lata 2015 i 2016).

1.5. Informacje o przyjęciu i zatwierdzeniu sprawozdania finansowego NBP za 2015 rok

Roczne sprawozdanie finansowe NBP sporządzone na 31 grudnia 2015 r. zostało przyjęte przez RPP uchwałą nr 1/2016 w dniu 5 kwietnia 2016 r. oraz zatwierdzone przez Radę Ministrów uchwałą nr 83/2016 w dniu 6 lipca 2016 r. Biegły rewident, badający to sprawozdanie - firma Ernst & Young Audyt Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k., wydał o nim opinię bez zastrzeżeń.

W sprawozdaniu finansowym sporządzonym na 31 grudnia 2015 r. NBP wykazał wynik finansowy w kwocie 8.275.780,8 tys. zł. W związku z tym w 2016 r., zgodnie z art. 69 ust. 4 ustawy o NBP, NBP dokonał wpłaty z zysku do budżetu państwa w kwocie 7.861.991,8 tys. zł. Zgodnie z art. 62 ustawy o NBP 5% zysku, tj. kwota 413.789,0 tys. zł, zostało przeznaczone na fundusz rezerwowy.

2. Opis istotnych zasad rachunkowości

2.1. Podstawowe zasady rachunkowości

Zasady rachunkowości stosowane przez NBP, określone w aktach prawnych wymienionych w punkcie 1.2. wprowadzenia do niniejszego sprawozdania finansowego, odpowiadają standardom stosowanym w Europejskim Systemie Banków Centralnych, których podstawę stanowią Wytyczne Europejskiego Banku Centralnego z dnia 3 listopada 2016 r. w sprawie ram prawnych rachunkowości i sprawozdawczości finansowej w Europejskim Systemie Banków Centralnych (ECB/2016/34), zwane dalej „Wytycznymi EBC”.

Sporządzając sprawozdanie finansowe, NBP stosuje następujące zasady rachunkowości:

- wiernego i rzetelnego obrazu,
- kontynuacji działania,
- ostrożności,

- istotności,
- porównywalności,
- memoriału.

2.2. Kontynuacja działania

Sprawozdanie finansowe NBP zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności – zgodnie z art. 58 ustawy o NBP nie można ogłosić upadłości NBP.

2.3. Ujmowanie transakcji w księgach rachunkowych

W księgach rachunkowych roku obrotowego ujmuje się wszystkie zdarzenia gospodarcze, które wystąpiły w danym roku obrotowym.

Aktywa i zobowiązania, przychody i koszty ujmuje się w księgach rachunkowych, gdy:

- jest prawdopodobne, że wszelkie przyszłe korzyści ekonomiczne wpłyną albo zobowiązania zostaną uregulowane,
- ryzyka lub korzyści, związane ze składnikiem aktywów lub zobowiązań, zostały na NBP przeniesione,
- wartość składnika aktywów lub zobowiązania oraz przychodu lub kosztu może być określona w sposób wiarygodny.

Ujmując transakcje w księgach rachunkowych, NBP kieruje się ustalonym w Wytycznych EBC tzw. podejściem ekonomicznym i w związku z tym stosuje następujące reguły:

- waluty obce i złoto odpowiadające międzynarodowym standardom czystości zakupione lub sprzedane w transakcji bieżącej lub terminowej ujmuje się w księgach rachunkowych (na kontach pozabilansowych) w dniu zawarcia umowy,
- odsetki, dyskonto i premie od aktywów i zobowiązań oraz instrumentów finansowych pozabilansowych zalicza się do wyniku finansowego na koniec każdego dnia operacyjnego³.

Dłużne papiery wartościowe zakupione lub sprzedane w transakcji bieżącej ujmuje się w księgach rachunkowych NBP zgodnie z tzw. podejściem kasowym, to jest w dniu rozliczenia.

³ Z wyjątkiem:

- odsetek od środków pieniężnych utrzymywanych na rachunkach nostro, które są ujmowane na dzień zapłaty,
- odsetek do zapłaty z tytułu rezerwy obowiązkowej oraz odsetek od aktywów i zobowiązań związanych z gospodarką własną, które są ujmowane na koniec miesiąca,
- odsetek od depozytów zabezpieczających wykonanie gwarantowanych transakcji giełdowych (futures), które zalicza się do wyniku finansowego w dniu zapłaty.

2.4. Wycena na dzień bilansowy

W sprawozdaniu finansowym stosuje się zasadę wyceny bilansowej według cen/kursów rynkowych dla złota, walut obcych, papierów wartościowych zakupionych przez NBP (za wyjątkiem dłużnych papierów wartościowych utrzymywanych do terminu wymagalności oraz papierów wartościowych nienotowanych na aktywnym rynku) oraz instrumentów finansowych pozabilansowych. Efekty wyceny aktywów i zobowiązań do cen/kursów rynkowych obowiązujących na dzień bilansowy ujmuje się kierując się regułami:

- zaliczania do wyniku finansowego kosztów niezrealizowanych (ujemnych różnic z wyceny),
- niezaliczania do wyniku finansowego przychodów niezrealizowanych (dodatnich różnic z wyceny) – są one ujmowane w pasywach bilansu jako *Różnice z wyceny*.

Pozostałe składniki aktywów i zobowiązań są wyceniane na bazie kosztu historycznego.

2.5. Zasady ujmowania i wyceny aktywów, pasywów i instrumentów finansowych pozabilansowych oraz zaliczania przychodów i kosztów do wyniku finansowego

2.5.1. Złoto odpowiadające międzynarodowym standardom czystości

Zakupione złoto ujmuje się w księgach rachunkowych według ceny zakupu, natomiast należności i zobowiązania w złocie – według średniej ceny rynkowej złota ustalonej na dzień ujęcia zdarzenia gospodarczego w księgach rachunkowych. Ceny uncji złota wyrażone w dolarze amerykańskim przelicza się na walutę krajową według kursu średniego NBP dolara amerykańskiego, obowiązującego na dzień ujęcia zdarzenia gospodarczego w księgach rachunkowych.

Aktywa i zobowiązania w złocie, z uwzględnieniem transakcji bieżących ujętych na kontach pozabilansowych oraz instrumentów finansowych pozabilansowych w złocie, tworzą zasób złota, dla którego ustala się średni koszt zasobu. Średni koszt zasobu złota będący uśrednionym kosztem pozyskania uncji złota przez NBP, służy do wyliczania przychodów i kosztów wynikających ze sprzedaży złota (zrealizowanych różnic kursowych) oraz ustalania efektów wyceny bilansowej. Na koniec dnia operacyjnego wartość w walucie krajowej pozycji w złocie koryguje się do wartości obliczonej według średniego kosztu zasobu złota.

Na dzień bilansowy złoto wycenia się według średniej ceny rynkowej uncji złota, przeliczonej na walutę krajową według kursu średniego NBP dolara amerykańskiego obowiązującego na dzień bilansowy. Nie rozróżnia się efektów wyceny kursowej i cenowej złota, lecz traktuje się je łącznie jako różnice z wyceny kursowej. Koszty niezrealizowane, zaliczone w dniu bilansowym do wyniku finansowego, zmieniają średni koszt zasobu złota.

2.5.2. Waluty obce

Walutę obcą zakupioną lub sprzedaną przez NBP za:

- walutę krajową – ujmuje się w księgach rachunkowych według kursu uzgodnionego w umowie lub określonego odrębnym przepisem,
- inną walutę obcą – ujmuje się w księgach rachunkowych według wartości waluty obcej kwotowanej, przeliczonej na walutę krajową według kursu średniego, obowiązującego na dzień ujęcia zdarzenia gospodarczego w księgach rachunkowych.

W pozostałych przypadkach walutę obcą przelicza się na walutę krajową według kursu średniego NBP, obowiązującego na dzień wystąpienia zdarzenia gospodarczego, albo według kursu średniego NBP, obowiązującego na dzień ujęcia zdarzenia gospodarczego w księgach rachunkowych.

Aktywa i zobowiązania w danej walucie obcej, z uwzględnieniem transakcji bieżących ujętych na kontach pozabilansowych oraz instrumentów finansowych pozabilansowych w tej walucie, tworzą zasób waluty obcej, dla którego ustala się średni koszt zasobu. Zasób waluty obcej jest wyznaczany odrębnie dla każdej waluty obcej. Średni koszt zasobu waluty obcej, będący uśrednionym kosztem pozyskania jednostki waluty obcej przez NBP, służy do wyliczania przychodów i kosztów wynikających ze sprzedaży waluty obcej (zrealizowanych różnic kursowych) oraz ustalania efektów wyceny bilansowej. Na koniec dnia operacyjnego wartość w walucie krajowej pozycji w walutach obcych koryguje się do wartości obliczonej według średniego kosztu zasobu waluty obcej.

Na dzień bilansowy waluty obce wycenia się według kursów średnich NBP obowiązujących na dzień bilansowy. Nie kompensuje się kosztów niezrealizowanych poniesionych na danym zasobie waluty obcej (złota) z przychodami niezrealizowanymi osiągniętymi na innym zasobie waluty obcej (złota). Koszty niezrealizowane, zaliczone w dniu bilansowym do wyniku finansowego, zmieniają średni koszt zasobu waluty obcej.

Specjalne Prawo Ciągnięcia (SDR) jest traktowane jako odrębna waluta obca. Transakcjami powodującymi zmianę stanu SDR są transakcje nominowane w SDR lub transakcje w walutach obcych replikujące skład koszyka SDR (zgodnie z odpowiednią definicją i wagami koszyka). Przy ujmowaniu przychodów i kosztów niezrealizowanych na dzień bilansowy przyjmuje się zasadę, że zasób SDR obejmuje desygnowane pojedyncze zasoby walut obcych, tworzące koszyk SDR.

2.5.3. Dłużne papiery wartościowe zakupione przez NBP

Zakupione w transakcji bieżącej dłużne papiery wartościowe ujmuje się w księgach rachunkowych NBP według ceny zakupu.

Dyskonto i premie od zakupionych dłużnych papierów wartościowych zalicza się do wyniku finansowego (odpowiednio jako przychody z dyskonta i koszty premii) na koniec każdego dnia operacyjnego, w kwotach naliczonych według wewnętrznej stopy zwrotu. Odsetki od zakupionych dłużnych papierów wartościowych zalicza się do wyniku finansowego (jako przychody z odsetek) na koniec każdego dnia operacyjnego, w kwotach naliczonych proporcjonalnie do upływu czasu między dniem zakupu, a końcem każdego dnia.

Dłużne papiery wartościowe o tym samym kodzie (ISIN), względem których NBP realizuje określony zamiar zarządczy, tworzą zasób dłużnych papierów wartościowych.

Dla zasobu dłużnych papierów wartościowych notowanych na aktywnym rynku, niezakwalifikowanych jako dłużne papiery wartościowe utrzymywane do terminu wymagalności, ustala się średni koszt zasobu. Średni koszt zasobu dłużnych papierów wartościowych, będący uśrednionym kosztem pozyskania przez NBP papieru wartościowego o danym kodzie (uwzględniającym rozliczone dyskonto i premię), służy do wyliczania przychodów i kosztów wynikających ze sprzedaży dłużnych papierów wartościowych (zrealizowanych różnic cenowych) oraz ustalania efektów wyceny bilansowej.

Na dzień bilansowy dłużne papiery wartościowe, notowane na aktywnym rynku, niezakwalifikowane jako dłużne papiery wartościowe utrzymywane do terminu wymagalności wycenia się według średniej ceny rynkowej obowiązującej na dzień bilansowy. Nie kompensuje się kosztów niezrealizowanych poniesionych na danym zasobie dłużnych papierów wartościowych z przychodami niezrealizowanymi osiągniętymi na innym zasobie dłużnych papierów wartościowych. Koszty niezrealizowane, zaliczone w dniu bilansowym do wyniku finansowego, zmieniają średni koszt zasobu dłużnych papierów wartościowych.

Dłużne papiery wartościowe utrzymywane do terminu wymagalności, notowane na aktywnym rynku, oraz dłużne papiery wartościowe nienotowane na aktywnym rynku wycenia się na dzień bilansowy według ceny zakupu skorygowanej o rozliczone dyskonto/premię, z pomniejszeniem o odpis z tytułu utraty wartości.

2.5.4. Akcje i udziały

Akcje i udziały ujmuje się w księgach rachunkowych NBP według ceny zakupu. Na dzień bilansowy wycenia się:

- akcje nienotowane na aktywnym rynku i udziały – według ceny zakupu, z pomniejszeniem o odpis z tytułu utraty wartości,
- akcje notowane na aktywnym rynku – według średniej ceny rynkowej.

2.5.5. Transakcje z udzielonym/otrzymanym przyrzeczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych

Transakcja z udzielonym przyrzeczeniem odkupu polega na sprzedaży papierów wartościowych z jednoczesnym zobowiązaniem do odkupu tych papierów od kontrahenta w określonym terminie, po uzgodnionej cenie. Transakcję tę ujmuje się w pasywach bilansu NBP jako lokatę otrzymaną, zabezpieczoną papierami wartościowymi, których stan nie zmniejsza się w momencie zawarcia umowy.

Transakcja z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu polega na kupnie papierów wartościowych z jednoczesnym zobowiązaniem do ich odsprzedaży kontrahentowi w określonym terminie, po uzgodnionej cenie. Transakcję tę ujmuje się w aktywach bilansu NBP jako pożyczkę udzieloną, zabezpieczoną papierami wartościowymi, których stan nie zwiększa się w momencie zawarcia umowy. Papiery wartościowe zakupione w transakcjach z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu nie podlegają wycenie i nie zalicza się do wyniku finansowego przychodów i kosztów, wynikających z tych papierów.

Różnicę pomiędzy uzgodnioną ceną sprzedaży i odkupu (zakupu i odsprzedaży) papierów wartościowych, stanowiących zabezpieczenie transakcji z przyrzeczeniem odkupu, zalicza się do wyniku finansowego na koniec każdego dnia operacyjnego, w kwotach naliczonych proporcjonalnie do upływu czasu między dniem powstania składnika aktywów lub zobowiązania a końcem każdego dnia.

2.5.6. Pieniądz w obiegu

Pieniądz w obiegu ujmuje się w pasywach bilansu NBP według wartości nominalnej wyemitowanych banknotów i monet, pomniejszonej o wartość nominalną banknotów i monet:

- znajdujących się w kasach i skarbcach NBP,
- złożonych do depozytu w skarbcach innych banków,
- wycofanych z obiegu z uwagi na stopień ich zużycia.

Koszty emisji banknotów i monet zalicza się do wyniku finansowego w dniu ich poniesienia, niezależnie od momentu wprowadzenia banknotów i monet do obiegu.

2.5.7. Dłużne papiery wartościowe wyemitowane przez NBP

Dłużne papiery wartościowe wyemitowane przez NBP ujmuje się w pasywach bilansu NBP w wartości nominalnej.

Dyskonto i premie od wyemitowanych przez NBP dłużnych papierów wartościowych ujmuje się jako rozliczenia międzyokresowe i zalicza do wyniku finansowego (odpowiednio jako koszty

dyskonta i przychody z premii) na koniec każdego dnia operacyjnego w kwotach obliczonych dla okresu, na jaki wyemitowano dłużny papier wartościowy, proporcjonalnie do upływu czasu między dniem powstania zobowiązania, a końcem każdego dnia.

Odsetki od wyemitowanych przez NBP dłużnych papierów wartościowych zalicza się do wyniku finansowego (jako koszty odsetek) na koniec każdego dnia operacyjnego w kwotach obliczonych dla okresu, na jaki wyemitowano dłużny papier wartościowy, proporcjonalnie do upływu czasu między dniem powstania zobowiązania, a końcem każdego dnia.

2.5.8. Środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne

Środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne ujmuje się w aktywach bilansu NBP według:

- ceny zakupu, powiększonej o koszty bezpośrednio związane z zakupem, a także przystosowaniem składnika majątku do stanu zdatnego do używania, lub
- kosztu wytworzenia.

Odpisów amortyzacyjnych od środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych dokonuje się metodą liniową, począwszy od miesiąca następującego po miesiącu, w którym te składniki majątku przyjęto do używania. Poniższa tabela przedstawia przewidywany okres używania poszczególnych grup środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych obowiązujący na dzień 31 grudnia 2016 r.

Środki trwałe	Okresy używania (w miesiącach)
Grunty	nieograniczony
<i>w tym Prawo wieczystego użytkowania gruntów</i>	800
Budynki i lokale	480-780
Obiekty inżynierii lądowej i wodnej	267-480
Kotły, maszyny energetyczne	86-300
Maszyny, urządzenia i aparaty ogólnego zastosowania	48-240
Maszyny, urządzenia i aparaty specjalistyczne	86-204
Urządzenia techniczne	36-300
Środki transportu	72-180
Narzędzia, przyrządy, ruchomości i wyposażenie	78-240
<i>w tym Dzieła sztuki, eksponaty muzealne, przedmioty kolekcjonerskie</i>	<i>nieograniczony</i>
Wartości niematerialne i prawne	Okresy używania (w miesiącach)
Prawa autorskie, w tym prawa do wynalazków, znaków towarowych, wzorów użytkowych i przemysłowych	120
Licencje na oprogramowania informatyczne	72 lub 144
Oprogramowania informatyczne wytworzone przez NBP we własnym zakresie	120

W określonych przypadkach dla środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych przyjmuje się indywidualne okresy używania.

Okresy używania środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych podlegają weryfikacji w każdym roku obrotowym.

Odpisów amortyzacyjnych od środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych o niskiej jednostkowej wartości początkowej, to jest poniżej 3,5 tys. zł, dokonuje się jednorazowo na koniec miesiąca, w którym te składniki majątku oddano do używania, w kwocie równej wartości początkowej.

Środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne podlegają okresowemu (nie rzadziej niż na dzień bilansowy) przeglądowi w celu weryfikacji czy nie wystąpiły istotne przesłanki utraty wartości, które wymagałyby dokonania (zwiększenia) odpisu z tytułu utraty wartości lub czy ustały przyczyny utraty wartości, które wymagałyby odwrócenia (zmniejszenia) odpisu z tytułu utraty wartości.

Na dzień bilansowy środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne wycenia się według wartości początkowej, pomniejszonej o odpisy amortyzacyjne i odpisy z tytułu utraty wartości.

2.5.9. Środki obrotowe

Środki obrotowe ujmuje się w aktywach bilansu NBP według:

- ceny zakupu – materiały i towary oraz złoto nieodpowiadające międzynarodowym standardom czystości i inne metale szlachetne,
- kosztu wytworzenia – produkty,
- wartości nominalnej – wartości kolekcjonerskie nieobiegowe.

Na dzień bilansowy środki obrotowe wycenia się według ceny zakupu/kosztu wytworzenia pomniejszonych o odpisy z tytułu utraty wartości, a w przypadku wartości kolekcjonerskich nieobiegowych – według wartości nominalnej.

2.5.10. Utrata wartości aktywów

Utrata wartości aktywów jest ustalana na dzień bilansowy, przez porównanie ich wartości księgowej z wartością użytkową lub rynkową, lub jeżeli istnieje duże prawdopodobieństwo, że składnik aktywów nie przyniesie w przyszłości oczekiwanych korzyści ekonomicznych.

2.5.11. Rezerwy na przyszłe zobowiązania

Rezerwy na przyszłe zobowiązania ujmuje się w księgach rachunkowych NBP, gdy na NBP ciąży obowiązek wynikający ze zdarzeń przeszłych lub zidentyfikowanego ryzyka i gdy jest prawdopodobne, że wypełnienie obowiązku lub wystąpienie zidentyfikowanego ryzyka, spowoduje w NBP zmniejszenie korzyści ekonomicznych, a kwotę tego obowiązku i kwotę odpowiednią by pokryć zidentyfikowane ryzyko, można wiarygodnie oszacować. Rezerwy tworzy się w ciężar kosztów w kwocie jaka musiałaby być zapłacona nie później niż na dzień bilansowy, w związku z wypełnieniem powyższego obowiązku lub byłaby odpowiednia by pokryć powyższe zidentyfikowane ryzyko.

Na dzień bilansowy rezerwy na przyszłe zobowiązania podlegają aktualizacji. Rezerwy na przyszłe zobowiązania, niewykorzystane z powodu ustania w całości lub części obowiązku lub ryzyka uzasadniającego ich utworzenie, rozwiązuje się na dobro przychodów.

2.5.12. Rezerwa na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych

Rezerwę na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych szacuje się w oparciu o ogólnie akceptowane i stosowane konsekwentnie przez NBP metody szacowania ryzyka finansowego (por. Rozdział 9.1.4.).

Rezerwę tworzy się, wykorzystuje i rozwiązuje na dzień bilansowy.

Rezerwa tworzona jest w ciężar kosztów i nie może powodować dla NBP ujemnego wyniku finansowego roku bieżącego.

Rezerwę wykorzystuje się – zaliczając ją do przychodów – wyłącznie na pokrycie kosztów niezrealizowanych, wynikających ze zmian kursu złotego do walut obcych w kwocie, która mogłaby spowodować stratę.

Nadwyżkę rezerwy rozwiązuje się na dobro przychodów.

2.5.13. Rachunek rewaluacyjny złota odpowiadającego międzynarodowym standardom czystości

Rachunek rewaluacyjny złota rozwiązuje się na dobro przychodów w kwocie:

- kosztów niezrealizowanych z wyceny zasobu złota, zaliczonych do wyniku finansowego w dniu bilansowym,
- odpowiadającej proporcjonalnie spadkowi stanu zasobu złota w odniesieniu do stanu z dnia bilansowego poprzedniego roku obrotowego.

2.5.14. Transakcje terminowe walutowe – foreign exchange forward

Zakupione lub sprzedane środki pieniężne w transakcji terminowej walutowej ujmowane są od dnia zawarcia transakcji do dnia rozliczenia na kontach pozabilansowych według określonego w umowie kursu bieżącego. Różnicę pomiędzy uzgodnionym w umowie kursem terminowym a kursem bieżącym zalicza się do wyniku finansowego na koniec każdego dnia operacyjnego, w kwotach naliczonych proporcjonalnie do upływu czasu między dniem zwyczajowo przyjętym dla rozliczenia transakcji bieżącej a dniem rozliczenia transakcji terminowej walutowej.

2.5.15. Transakcje wymiany walut – foreign exchange swap

Zakupione lub sprzedane oraz odpowiednio odsprzedane lub odkupione środki pieniężne w transakcji wymiany walut ujmuje się na kontach pozabilansowych według określonego w umowie kursu bieżącego od dnia zawarcia umowy do dnia rozliczenia. Różnicę pomiędzy uzgodnionym w umowie kursem terminowym a kursem bieżącym zalicza się do wyniku finansowego na koniec każdego dnia operacyjnego, w kwotach naliczonych proporcjonalnie do upływu czasu między dniem rozliczenia transakcji bieżącej a dniem rozliczenia transakcji terminowej walutowej.

2.5.16. Transakcje terminowe na dłużne papiery wartościowe – forward transactions in securities

Dłużne papiery wartościowe zakupione lub sprzedane w transakcji terminowej ujmuje się na kontach pozabilansowych od dnia zawarcia transakcji do dnia rozliczenia według ceny ustalonej w umowie. W dniu zawarcia transakcji dłużne papiery wartościowe, zakupione lub sprzedane w transakcji terminowej nie zmieniają zasobu dłużnych papierów wartościowych.

Dłużne papiery wartościowe zakupione lub sprzedane w transakcji terminowej wycenia się na dzień bilansowy według ceny rynkowej tych transakcji, obowiązującej w dniu wyceny. Do przychodów i kosztów wynikających z wyceny stosuje się reguły przewidziane dla ujęcia przychodów i kosztów niezrealizowanych.

W dniu rozliczenia transakcji, dłużne papiery wartościowe zakupione w transakcji terminowej zwiększają zasób dłużnych papierów wartościowych, a dłużne papiery wartościowe sprzedane w transakcji terminowej pomniejszają zasób dłużnych papierów wartościowych.

Wynik z rozliczenia transakcji ustala się:

- dla dłużnych papierów wartościowych zakupionych w transakcji terminowej jako różnicę między ceną rynkową a ceną ustaloną w umowie, skorygowaną o koszty z wyceny ujęte na dzień bilansowy,

- dla dłużnych papierów wartościowych sprzedanych w transakcji terminowej jako różnicę między ceną ustaloną w umowie a średnim kosztem zasobu dłużnych papierów wartościowych, skorygowaną o koszty z wyceny ujęte na dzień bilansowy.

Jeżeli zawarto więcej niż jedną transakcję terminową zakupu lub sprzedaży dłużnych papierów wartościowych, wyceny i rozliczenia tych transakcji dokonuje się odrębnie.

2.5.17. Gwarantowane transakcje giełdowe – futures

Gwarantowaną transakcją giełdową ujmuje się na kontach pozabilansowych, od dnia zawarcia transakcji do dnia rozliczenia, w wartości nominalnej zakupionego lub sprzedanego instrumentu bazowego.

Depozyt zabezpieczający wykonanie gwarantowanej transakcji giełdowej, złożony w środkach pieniężnych, ujmuje się na kontach bilansowych jako składnik aktywów. Depozyt zabezpieczający złożony w dłużnych papierach wartościowych nie zmienia ich zasobu.

Dzienne zmiany cen rynkowych gwarantowanej transakcji giełdowej zalicza się do wyniku finansowego każdego dnia, w tym również w dniu zamknięcia otwartej pozycji w gwarantowanej transakcji giełdowej.

W przypadku, gdy w dniu zamknięcia otwartej pozycji w gwarantowanej transakcji giełdowej ma miejsce rzeczywista dostawa instrumentu bazowego, jego zakup lub sprzedaż ujmuje się według ceny rynkowej.

2.6. Zdarzenia po dacie bilansu

W bilansie oraz rachunku zysków i strat uwzględnia się zdarzenia, o których informacje otrzymano po dniu bilansowym, a przed zatwierdzeniem rocznego sprawozdania finansowego, jeżeli mają istotny wpływ na ich treść.

3. Zmiany zasad rachunkowości

W 2016 r. w NBP nie wystąpiły zmiany zasad rachunkowości.

4. Wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach

Przy sporządzaniu sprawozdania finansowego, NBP dokonuje określonych szacunków oraz przyjmuje założenia, które mają wpływ na kwoty ujmowane w sprawozdaniu finansowym. Szacunki i założenia są oparte m.in. o dane historyczne oraz oczekiwania co do przyszłych

zdarzeń, które wydają się być zasadne na dzień sporządzenia sprawozdania finansowego. Ponieważ istniejące okoliczności i oczekiwania dotyczące przyszłości mogą ulec zmianie, w związku ze zmianami rynkowymi lub czynnikami będącymi poza kontrolą NBP, dokonane przez NBP szacunki podlegają regularnemu przeglądowi.

Najistotniejszym obszarem, gdzie NBP dokonuje oszacowań jest ustalanie wysokości rezerwy na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych (por. Rozdział 9.1.4.). Zgodnie z uchwałą nr 12/2010 oszacowana rezerwa na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych jest równa kwocie, jaka pokryłaby potencjalną zmianę wartości zasobów walut obcych z tytułu zidentyfikowanego ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych, pomniejszonej o oszacowane przychody niezrealizowane, wynikające ze zmian kursu złotego do walut obcych. Oszacowana rezerwa nie może być niższa od kwoty niepokrytej skumulowanej straty z lat ubiegłych, powstałej w wyniku zmian kursu złotego do walut obcych.

Inne obszary, gdzie NBP dokonuje oszacowań dotyczą w szczególności ustalania:

- kwoty rezerw na odprawy emerytalne, rentowe i nagrody jubileuszowe (szacowanie rezerw jest dokonywane na podstawie wyceny aktuarialnej, sporządzanej okresowo przez niezależnego aktuarusza),
- okresów używania środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych,
- kwoty odpisów z tytułu utraty wartości aktywów,
- kwot rozliczeń międzyokresowych biernych oraz czynnych.

5. Noty objaśniające do bilansu

Nota 1 Złoto i należności w złocie odpowiadającym międzynarodowym standardom czystości

w tys. złotych	31.12.2015	31.12.2016	Zmiana
Zapasy złota przechowywany w NBP	651 497,4	761 593,6	110 096,2
Złoto na rachunkach w bankach zagranicznych, w tym	13 061 874,5	15 274 177,3	2 212 302,8
- rachunki bieżące w złocie	3 402,7	3 673,5	270,8
- lokaty terminowe w złocie	13 058 471,8	15 270 503,8	2 212 032,0
Razem	13 713 371,9	16 035 770,9	2 322 399,0
w tym różnice z wyceny złota	9 374 594,8	11 692 060,2	2 317 465,4

w tys. uncji	31.12.2015	31.12.2016	Zmiana
Zapasy złota przechowywany w NBP	157,2	157,2	0,0
Złoto na rachunkach w bankach zagranicznych, w tym	3 152,0	3 153,1	1,1
- rachunki bieżące w złocie	0,8	0,8	0,0
- lokaty terminowe w złocie	3 151,2	3 152,3	1,1
Razem	3 309,2	3 310,3*	1,1

* Co odpowiada wadze 103,0 ton.

Zasób złota jest przechowywany w NBP oraz w Banku Anglii.

Złoto przechowywane w Banku Anglii jest:

- utrzymywane na rachunku bieżącym w Banku Anglii,
- inwestowane w transakcje lokat terminowych z zagranicznymi bankami komercyjnymi oraz bankami centralnymi; odsetki od lokat terminowych w złocie są naliczane i wypłacane w USD (por. Nota 3 i Nota 29).

W porównaniu z 31.12.2015 wzrost salda o 1,1 tys. uncji wynikał z rozliczenia transakcji lokacyjnych w złocie i dotyczył różnic w wadze sztab złota otrzymywanych na zakończenie lokaty w stosunku do przekazanych (różnice te są rozliczane w USD).

Wzrost wartości pozycji w walucie krajowej wynikał głównie z aktualizacji wyceny złota (por. Nota 22).

Nota 2 Należności od MFW

w tys. złotych	31.12.2015	31.12.2016	Zmiana
Transza rezerwowa	1 249 943,4	1 302 060,8	52 117,4
Rachunek bieżący w MFW	5 121 205,3	1 775 124,3	-3 346 081,0
Lokata terminowa w MFW	38 263,5	40 119,7	1 856,2
Pożyczki udzielone MFW	1 333 328,8	1 277 403,0	-55 925,8
Razem	7 742 741,0	4 394 707,8	-3 348 033,2
w tym różnice z wyceny kursowej SDR	962 663,9	115 136,4	-847 527,5

w tys. SDR	31.12.2015	31.12.2016	Zmiana
Transza rezerwowa	231 077,3	229 575,6	-1 501,7
Rachunek bieżący w MFW	946 758,4	312 984,7	-633 773,7
Lokata terminowa w MFW	7 073,8	7 073,8	0,0
Pożyczki udzielone MFW	246 492,8	225 228,0	-21 264,8
Razem	1 431 402,3	774 862,1	-656 540,2

Pozycja obejmuje nominowane w SDR:

- transzę rezerwową, która odpowiada udziałom członkowskim Rzeczypospolitej Polskiej w Międzynarodowym Funduszu Walutowym (MFW) pomniejszonym o zobowiązania z tytułu rachunku prowadzonego przez NBP dla MFW w walucie krajowej (tzw. Rachunek nr 1).

w tys. złotych	31.12.2015	31.12.2016	Zmiana
Udziały członkowskie w MFW	9 226 226,1	22 122 554,9	12 896 328,8
Rachunek nr 1 MFW	-7 976 282,7	-20 820 494,1	-12 844 211,4
Transza rezerwowa	1 249 943,4	1 302 060,8	52 117,4

w tys. SDR	31.12.2015	31.12.2016	Zmiana
Udziały członkowskie w MFW	1 688 400,0	4 095 400,0	2 407 000,0
Rachunek nr 1 MFW	-1 457 322,7	-3 865 824,4	-2 408 501,7
Transza rezerwowa	231 077,3	229 575,6	-1 501,7

Wielkość udziałów w MFW jest określana dla każdego kraju członkowskiego na podstawie wybranych wskaźników makroekonomicznych i wnoszona w pełnej wysokości (w walucie krajowej i w walutach obcych). Od wielkości udziałów uzależnione są m.in. liczba głosów w MFW danego kraju członkowskiego, przypisana mu wielkość alokacji SDR, limity przyznawanych kredytów.

Środki zgromadzone na Rachunku nr 1 MFW są wykorzystywane przez MFW w ramach kwartalnych Planów Transakcji Finansowych - Financial Transactions Plans (FTP). Środki te są zamieniane na walutę obcą i przekazywane krajom członkowskim – pożyczkobiorcom MFW, co powoduje wzrost transzy rezerwowej. Z kolei spłaty dokonywane przez pożyczkobiorców MFW w walutach obcych są zamieniane na walutę krajową i ujmowane na Rachunku nr 1 MFW, co powoduje spadek transzy rezerwowej.

Spadek transzy rezerwowej powodują również wpływy na Rachunek nr 1 MFW z tytułu opłacenia w złotych przez kraje członkowskie podwyższenia ich udziałów w MFW.

- rachunek bieżący w MFW, na którym są ujmowane środki pieniężne otrzymane w ramach alokacji SDR (por. Nota 17) oraz dokonywane rozliczenia z tytułu odsetek i opłat od sald i transakcji związanych z MFW,
- nieoprocentowaną lokatę terminową NBP w administrowanym przez MFW Funduszu Powierniczym PRG-HIPC (Program Ograniczania Ubóstwa i Wspierania Wzrostu Gospodarczego – Inicjatywa na rzecz Oddłużenia Krajów Najuboższych),
- pożyczki udzielone MFW w walutach obcych w ramach Nowych Porozumień Pożyczkowych – New Arrangements to Borrow (NAB) (por. Nota 27).

Transza rezerwowa (z wyjątkiem części nieoprocentowanej, która jest stała i wynosi 56.236,0 tys. SDR), saldo rachunku bieżącego w MFW oraz pożyczki udzielone MFW są oprocentowane według stopy procentowej określonej przez MFW.

W dniu 26 stycznia 2016 r. weszła w życie rezolucja nr 66-2 Rady Gubernatorów MFW o przeprowadzeniu 14. Ogólnego Przeglądu Udziałów oraz reformy Rady Wykonawczej MFW⁴, w wyniku której nastąpił wzrost udziałów Rzeczypospolitej Polskiej w MFW z 1.688.400,0 tys. SDR do 4.095.400,0 tys. SDR. W związku z tym w dniu 2 lutego 2016 r. NBP dokonał wniesienia:

- 75% wartości obejmowanych udziałów (1.805.250,0 tys. SDR) w walucie krajowej poprzez uznanie Rachunku nr 1 MFW w kwocie 10.093.258,9 tys. zł,
- 25% wartości obejmowanych udziałów (601.750,0 tys. SDR) w SDR ze środków zgromadzonych na rachunku bieżącym w MFW, co skutkowało zmianą struktury pozycji *Należności od MFW*, to jest zwiększeniem transzy rezerwowej i zmniejszeniem środków na rachunku bieżącym w MFW w powyższej kwocie.

Spadek pozycji w walucie oryginalnej był natomiast wynikiem:

- opłacenia udziałów członkowskich w MFW w złotych przez inne kraje członkowskie w kwocie 603.325,0 tys. SDR, co skutkowało zmniejszeniem transzy rezerwowej,

⁴ Rezolucja Rady Gubernatorów MFW z dnia 15 grudnia 2010 r.

- zasileń Rachunku nr 2 MFW (por. Nota 14) środkami pieniężnymi z Rachunku nr 1 MFW w kwocie 73,3 tys. SDR, co skutkowało zwiększeniem transzy rezerwowej,
- zmniejszenia należności z tytułu pożyczek udzielonych MFW w ramach NAB, co było efektem spłaty przez MFW części zadłużenia wobec NBP w kwocie 21.323,8 tys. SDR przy jednoczesnym zwiększeniu naliczonych odsetek w kwocie 59,0 tys. SDR,
- rozliczeń z MFW z tytułu odsetek i opłat w kwocie 32.023,7 tys. SDR, co skutkowało zmniejszeniem rachunku bieżącego w MFW.

Na wartość pozycji w walucie krajowej wpływ miała również aktualizacja wyceny kursowej SDR (por. Nota 22 i Nota 33).

Nota 3 Rachunki w instytucjach zagranicznych, dłużne papiery wartościowe, udzielone kredyty, inne aktywa zagraniczne

w tys. złotych	31.12.2015	31.12.2016	Zmiana
Rachunki bieżące w walutach obcych, w tym	2 847 147,0	15 599 875,3	12 752 728,3
- rachunek bieżący w EBC dla rozliczeń w systemie TARGET2	1 162 185,5	3 660 897,8	2 498 712,3
Lokaty terminowe w walutach obcych	34 718 174,9	32 324 537,1	-2 393 637,8
Lokaty terminowe w walutach obcych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych	11 908 632,8	76 444 450,1	64 535 817,3
Dłużne papiery wartościowe w walutach obcych, w tym	299 263 199,9	332 892 291,0	33 629 091,1
- dyskontowe dłużne papiery wartościowe	31 953 191,3	42 166 508,3	10 213 317,0
- oprocentowane dłużne papiery wartościowe	267 310 008,6	290 725 782,7	23 415 774,1
Zapas banknotów i monet zagranicznych	126 274,5	154 066,5	27 792,0
Inne należności w walutach obcych, w tym	4 201,7	1 436 977,0	1 432 775,3
- depozyty zabezpieczające gwarantowane transakcje giełdowe w walutach obcych	0,0	266 055,0	266 055,0
- odsetki od lokat terminowych w złocie	4 201,7	4 732,3	530,6
- pozostałe	0,0	1 166 189,7	1 166 189,7
Razem	348 867 630,8	458 852 197,0	109 984 566,2
w tym			
- różnice z wyceny kursowej	23 492 133,7	37 033 262,2	13 541 128,5
- różnice z wyceny cenowej	1 100 632,3	473 484,1	-627 148,2

Pozycja obejmuje głównie podstawowe instrumenty inwestycyjne rezerw walutowych w USD, EUR, GBP, AUD, NOK i NZD, to jest: dłużne papiery wartościowe (dyskontowe i o oprocentowaniu stałym), lokaty terminowe, lokaty terminowe z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych (lokaty reverse repo). W 2016 r. NBP zakończył

inwestycje w rządowe papiery wartościowe w walutach krajów rozwijających się (real brazylijski - BRL, peso meksykańskie - MXN).

Instrumenty inwestycyjne rezerw walutowych w podziale na waluty obce przedstawiono poniżej.

31.12.2015 <i>w tys. złotych</i>	Lokaty terminowe	Lokaty reverse repo	Dłużne papiery wartościowe	Razem
USD	3 592 972,5	1 729 978,1	125 708 831,1	131 031 781,7
EUR	8 556 728,5	0,0	88 164 335,8	96 721 064,3
GBP	627 224,1	10 178 654,7	37 868 205,4	48 674 084,2
AUD	3 025 482,8	0,0	29 906 633,4	32 932 116,2
NOK	13 386 781,0	0,0	9 105 322,7	22 492 103,7
NZD	5 528 986,0	0,0	4 294 194,6	9 823 180,6
BRL	0,0	0,0	1 209 449,3	1 209 449,3
MXN	0,0	0,0	3 006 227,6	3 006 227,6
Razem	34 718 174,9	11 908 632,8	299 263 199,9	345 890 007,6

31.12.2016 <i>w tys. złotych</i>	Lokaty terminowe	Lokaty reverse repo	Dłużne papiery wartościowe	Razem
USD	1 943 818,0	51 017 525,8	155 017 068,9	207 978 412,7
EUR	13 138 993,3	4 138 207,1	92 964 819,3	110 242 019,7
GBP	806 148,0	21 288 717,2	41 958 804,5	64 053 669,7
AUD	267 409,5	0,0	27 468 530,4	27 735 939,9
NOK	10 829 562,5	0,0	10 301 305,8	21 130 868,3
NZD	5 338 605,8	0,0	5 181 762,1	10 520 367,9
BRL	0,0	0,0	0,0	0,0
MXN	0,0	0,0	0,0	0,0
Razem	32 324 537,1	76 444 450,1	332 892 291,0	441 661 278,2

Wszystkie dłużne papiery wartościowe w walutach obcych zakupione przez NBP są notowane na aktywnym rynku i wyceniane według średnich cen rynkowych. Zarówno na 31.12.2015, jak i na 31.12.2016 NBP nie posiadał dłużnych papierów wartościowych zakwalifikowanych jako utrzymywane do terminu wymagalności.

Wzrost pozycji był przede wszystkim wynikiem zwiększenia zaangażowania w lokaty reverse repo w USD i GBP. W ramach realizowanego przez NBP procesu inwestycyjnego powyższe lokaty są zwykle zawierane łącznie z lokatami terminowymi z udzielonym przyrzeczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych (lokaty repo; por. Nota 16). Ponadto na wzrost

pozycji wpływ miało zwiększenie zasobu dłużnych papierów wartościowych w USD i GBP oraz zwiększenie poziomu środków pieniężnych utrzymywanych na rachunkach bieżących w EUR. Dodatkowo zmiana pozycji była rezultatem aktualizacji wyceny kursowej (por. Nota 22 i Nota 33).

Nota 4 Pozostałe należności od krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej

<i>w tys. złotych</i>	31.12.2015	31.12.2016	Zmiana
Kredyty i pożyczki udzielone w walucie krajowej	180 576,7	0,0	-180 576,7
Odsetki należne za naruszenie obowiązku utrzymywania rezerwy obowiązkowej	420,9	420,9	0,0
Inne należności w walucie krajowej	3,3	3,1	-0,2
Razem	181 000,9	424,0	-180 576,9

Na 31.12.2016 pozycja obejmowała:

- należności od spółdzielczej kasy oszczędnościowo – kredytowej z tytułu odsetek za naruszenie obowiązku utrzymywania rezerwy obowiązkowej,
- należności od banków krajowych z tytułu rozliczeń związanych z przyjmowaniem krajowych znaków pieniężnych.

Na 31.12.2015 pozycja obejmowała również należności od banku krajowego z tytułu udzielonego mu w 2015 r. kredytu refinansowego na przywrócenie płynności płatniczej banku. W związku z ogłoszeniem upadłości likwidacyjnej banku⁵ należność została przeniesiona do pozycji A.10.5 *Inne* aktywów bilansu NBP, ze względu na zmianę klasyfikacji statystycznej podmiotu⁶ (por. Nota 9).

⁵ W dniu 22 lutego 2016 r. Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie, X Wydział Gospodarczy dla spraw Upadłościowych i Restrukturyzacyjnych, zmienił prowadzone postępowanie upadłościowe banku krajowego z postępowania z możliwością zawarcia układu na postępowanie obejmujące likwidację majątku upadłego.

⁶ Od dnia 29 lutego 2016 r. bank przestał być klasyfikowany jako monetarna instytucja finansowa.

Nota 5 Środki trwałe i wartości niematerialne i prawne

<i>w tys. złotych</i>	31.12.2015	31.12.2016	Zmiana
Środki trwałe brutto	1 729 351,8	1 757 171,9	27 820,1
Umorzenie	-906 730,0	-905 618,0	1 112,0
Odpisy aktualizujące	-26 673,4	-26 438,3	235,1
<i>Środki trwałe netto</i>	<i>795 948,4</i>	<i>825 115,6</i>	<i>29 167,2</i>
Wartości niematerialne i prawne brutto	406 205,1	430 161,9	23 956,8
Umorzenie	-317 254,5	-338 872,5	-21 618,0
Odpisy aktualizujące	-8,9	-8,9	0,0
<i>Wartości niematerialne i prawne netto</i>	<i>88 941,7</i>	<i>91 280,5</i>	<i>2 338,8</i>
Razem	884 890,1	916 396,1	31 506,0

Na 31.12.2016, podobnie jak na 31.12.2015, na wartość bilansową pozycji składały się głównie nieruchomości, maszyny i urządzenia oraz oprogramowania informatyczne.

5.1. Środki trwałe

Zmiana stanu środków trwałych* <i>w tys. złotych</i>	2015						2016					
	Grunty**	Budynki, lokale, obiekty inżynierii lądowej i wodnej***	Maszyny, urządzenia, aparaty, narzędzia, wyposażenie****	Środki transportu	Nakłady na środki trwałe	Razem	Grunty**	Budynki, lokale, obiekty inżynierii lądowej i wodnej***	Maszyny, urządzenia, aparaty, narzędzia, wyposażenie****	Środki transportu	Nakłady na środki trwałe	Razem
Wartość brutto na początek okresu	105 705,6	878 677,9	781 789,2	34 079,8	39 730,5	1 839 983,0	102 917,5	859 072,8	657 893,8	28 317,6	81 190,1	1 729 351,8
Zwiększenia z tytułu	0,0	5 722,3	27 683,5	70,0	56 938,6	90 434,4	0,0	18 902,5	93 713,3	125,8	67 874,9	180 616,5
- zakupu	0,0	12,3	16 235,8	70,0	0,0	16 318,1	0,0	5,1	30 001,5	109,2	0,0	30 115,8
- budowy, przystosowania, ulepszenia	0,0	0,0	0,0	0,0	56 938,6	56 988,6	0,0	0,0	0,0	0,0	67 874,9	67 874,9
- przejęcia z nakładów na środki trwałe	0,0	5 710,0	9 746,1	0,0	0,0	15 456,0	0,0	18 897,4	63 367,1	14,8	0,0	82 279,2
- przejęcia z nakładów na wartości niematerialne i prawne	0,0	0,0	1 683,5	0,0	0,0	1 683,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
- nieopłaconego otrzymania, darowizny	0,0	0,0	15,2	0,0	0,0	15,2	0,0	0,0	28,6	0,0	0,0	28,6
- innego przychodu	0,0	0,0	3,0	0,0	0,0	3,0	0,0	0,0	316,2	1,8	0,0	318,1
Zmniejszenia z tytułu	-2 788,2	-25 327,4	-151 616,9	-5 832,1	-15 499,0	-201 065,6	0,0	-564,0	-64 153,9	-1 923,6	-86 155,0	-152 796,4
- likwidacji	0,0	0,0	-140 559,0	-51,0	0,0	-140 609,0	0,0	0,0	-49 355,2	-185,6	0,0	-49 540,8
- strażacy	-661,1	-25 327,4	-9 060,1	-5 773,7	0,0	-40 822,2	0,0	-564,0	-13 451,2	-1 738,0	0,0	-15 753,2
- nieopłaconego przekazania, darowizny	-2 127,1	0,0	-1 997,8	-7,4	0,0	-4 132,3	0,0	0,0	-976,9	0,0	0,0	-976,9
- przeniesienia na środki trwałe	0,0	0,0	0,0	0,0	-15 456,0	-15 456,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-82 279,2	-82 279,2
- przeniesienia na wartości niematerialne i prawne	0,0	0,0	0,0	0,0	-43,0	-43,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-3 621,1	-3 621,1
- innego rozchodu	0,0	0,0	-3,1	0,0	0,0	-3,1	0,0	0,0	-370,6	0,0	-254,7	-625,2
Wartość brutto na koniec okresu	102 917,5	859 072,8	657 893,8	28 317,6	81 190,1	1 729 351,8	102 917,5	877 411,3	687 413,3	26 519,8	62 910,1	1 757 171,9
<i>w tym całkowicie umorzone</i>	1 077,2	742,0	267 865,0	4 351,7	0,0	273 676,9	1 077,2	1 382,7	270 603,7	4 132,3	0,0	277 136,0
Umorzenie na początek okresu	-26 399,1	-352 780,5	-607 057,9	-23 797,5	0,0	-1 010 035,0	-26 699,6	-361 137,5	-497 837,8	-20 855,3	0,0	-906 730,0
Zwiększenia z tytułu	-1 215,7	-15 387,5	-40 175,0	-1 718,1	0,0	-58 496,3	-1 206,2	-11 851,9	-48 290,3	-1 375,8	0,0	-62 724,2
- amortyzacji bieżącego okresu	-1 215,7	-15 387,5	-40 175,0	-1 718,1	0,0	-58 496,3	-1 206,2	-11 851,9	-48 256,2	-1 374,0	0,0	-62 688,3
<i>w tym jednorazowo umorzone</i>	0,0	0,0	-4 640,3	-14,0	0,0	-4 654,1	0,0	-10,1	-4 402,8	-9,5	0,0	-4 422,5
- innego przychodu	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-34,1	-1,8	0,0	-36,0
Zmniejszenia z tytułu	715,2	7 030,6	149 395,1	4 660,4	0,0	161 801,3	0,0	0,0	61 993,7	1 842,5	0,0	63 836,2
- likwidacji, sprzedaży, nieopłaconego przekazania, darowizny	715,2	7 030,6	149 395,1	4 660,4	0,0	161 798,2	0,0	0,0	61 906,3	1 842,5	0,0	63 747,8
- innego rozchodu	0,0	0,0	3,1	0,0	0,0	3,1	0,0	88,4	0,0	0,0	0,0	88,4
Umorzenie na koniec okresu	-26 899,6	-361 137,5	-497 837,8	-20 855,3	0,0	-906 730,0	-28 105,8	-372 985,4	-464 134,3	-20 388,6	0,0	-905 618,0
Odpisy aktualizujące na początek okresu	-149,5	-809,9	-150,8	0,0	-25 903,9	-27 014,0	-149,5	-508,0	-112,0	-25 903,9	-26 673,4	-26 673,4
Zwiększenia	0,0	0,0	-11,4	0,0	0,0	-11,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Zmniejszenia	0,0	301,9	50,1	0,0	0,0	352,0	0,0	235,1	0,0	0,0	0,0	235,1
Odpisy aktualizujące na koniec okresu	-149,5	-508,0	-112,1	0,0	-25 903,9	-26 673,4	-149,5	-272,9	-112,0	-25 903,9	-26 438,3	-26 438,3
Wartość netto na koniec okresu	75 868,4	497 427,3	159 904,0	7 462,4	55 286,2	795 948,4	74 662,2	504 148,0	203 167,0	6 181,2	37 066,2	825 115,6

* Ze względu na zaokrąglenia, poszczególne wartości w tabeli mogą się nie sumować.

** Grunty zawierają prawa wieczystego użytkowania gruntów, których wartość netto na 31.12.2016 wyniosła 63 804,6 tys. zł. przy umorzeniu w kwocie 28 105,8 tys. zł. Na 31.12.2015 ich wartość netto wyniosła odpowiednio 65 010,8 tys. zł przy umorzeniu w kwocie 26 899,6 tys. zł.

*** Budynki, lokale, obiekty inżynierii lądowej i wodnej zawierają spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu, którego wartość netto na 31.12.2016 wyniosła 51,4 tys. zł i była o 270,2 tys. zł niższa w porównaniu do 31.12.2015.

**** Maszyny, urządzenia, aparaty, narzędzia, wyposażenie obejmują następujące grupy środków trwałych: Kody, maszyny energetyczne; Maszyny, urządzenia i aparaty ogólnego zastosowania; Maszyny, urządzenia i aparaty specjalistyczne; Urządzenia techniczne; Narzędzia, przyrządy, ruchomości i wyposażenie.

Zmiana wartości brutto środków trwałych w 2016 r. była głównie wynikiem:

- poniesienia nakładów związanych głównie z utworzeniem placówki edukacyjno-ekspozycyjnej pod nazwą „Centrum Pieniądza NBP im. Sławomira S. Skrzypka”, przebudową siedziby Oddziału Okręgowego NBP w Krakowie, modernizacją serwerów oraz systemu monitoringu,
- zakupu sorterów do banknotów, serwerów oraz urządzeń infrastruktury technicznej sieci informatycznych,
- likwidacji sorterów do banknotów oraz urządzeń informatycznych,
- sprzedaży sorterów do banknotów, środków transportu oraz lokali mieszkalnych w Warszawie.

5.2. Wartości niematerialne i prawne

Zmiana stanu wartości niematerialnych i prawnych* <i>w tys. złotych</i>	2015				2016			
	Oprogramowanie komputerowe	Prawa autorskie, prawa majątkowe i podobne wartości**	Nakłady na wartości niematerialne i prawne	Razem	Oprogramowanie komputerowe	Prawa autorskie, prawa majątkowe i podobne wartości**	Nakłady na wartości niematerialne i prawne	Razem
Wartość brutto na początek okresu	372 415,2	10 422,5	8 086,4	390 924,2	392 507,3	11 599,5	2 098,3	406 205,1
Zwiększenia z tytułu	25 763,4	1 177,0	12 361,7	39 302,0	14 640,6	1 412,9	17 999,2	34 052,7
- zakupu	9 097,0	1 134,0	0,0	10 230,9	2 051,3	929,8	0,0	2 981,1
- przyswojenia, ulepszenia	0,0	0,0	12 361,7	12 361,7	0,0	0,0	17 999,2	17 999,2
- przejęcia z nakładów na wartości niematerialne i prawne	16 666,3	0,0	0,0	16 666,3	9 451,2	0,0	0,0	9 451,2
- przejęcia z nakładów na środki trwałe	0,0	0,0	0,0	0,0	3 138,0	483,1	0,0	3 621,1
- innego przychodu	0,0	43,0	0,0	43,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Zmniejszenia z tytułu	-5 671,2	0,0	-18 349,9	-24 021,0	-279,4	-365,2	-9 451,2	-10 095,8
- likwidacji	-5 671,2	0,0	0,0	-5 671,2	-279,3	-365,2	0,0	-644,5
- sprzedaży	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
- przeniesienia na wartości niematerialne i prawne	0,0	0,0	-16 666,3	-16 666,3	0,0	0,0	-9 451,2	-9 451,2
- przeniesienia na środki trwałe	0,0	0,0	-1 683,5	-1 683,5	0,0	0,0	0,0	0,0
- innego rozchodu	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,1	0,0	0,0	-0,1
Wartość brutto na koniec okresu	392 507,3	11 599,5	2 098,3	406 205,1	406 668,5	12 647,2	10 646,3	430 161,9
<i>w tym całkowicie umorzone</i>	106 923,9	829,9	0,0	107 753,8	107 195,5	1 602,2	0,0	108 797,7
Umorzenie na początek okresu	-295 651,4	-3 531,9	0,0	-299 183,3	-312 874,0	-4 380,5	0,0	-317 254,5
Zwiększenia z tytułu	-21 777,0	-848,6	0,0	-22 625,5	-21 192,5	-959,4	0,0	-22 152,0
- amortyzacji bieżącego okresu	-21 777,0	-848,6	0,0	-22 625,5	-21 192,5	-959,4	0,0	-22 152,0
<i>w tym jednorazowo umorzone</i>	-105,8	-45,5	0,0	-151,3	-152,6	-69,0	0,0	-221,7
- innego przychodu	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Zmniejszenia z tytułu	4 554,4	0,0	0,0	4 554,4	226,4	307,4	0,0	533,8
- likwidacji, sprzedaży	4 554,4	0,0	0,0	4 554,4	226,4	307,4	0,0	533,8
- innego rozchodu	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,1
Umorzenie na koniec okresu	-312 874,0	-4 380,5	0,0	-317 254,5	-333 840,0	-5 032,5	0,0	-338 872,5
Odpisy aktualizujące na początek okresu	-8,9	0,0	0,0	-8,9	-8,9	0,0	0,0	-8,9
Zwiększenia	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Zmniejszenia	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Odpisy aktualizujące na koniec okresu	-8,9	0,0	0,0	-8,9	-8,9	0,0	0,0	-8,9
Wartość netto na koniec okresu	79 624,5	7 219,0	2 098,3	88 941,7	73 019,6	7 614,7	10 646,3	91 280,5

* Ze względu na zaokrąglenia, poszczególne wartości w tabeli mogą się nie sumować.

** *Prawa autorskie, prawa majątkowe i podobne wartości* - obejmują następujące grupy wartości niematerialnych i prawnych: Prawa autorskie i pokrewne; Prawo do wynalazków, patentów, znaków towarowych, wzorów użytkowych i zdobniczych; Inne prawa majątkowe.

Zmiana wartości brutto wartości niematerialnych i prawnych w 2016 r. była głównie wynikiem zakupu nowych i poniesienia nakładów na oprogramowania użytkowe, narzędziowe i systemowe.

Nota 6 Pozostałe aktywa finansowe

w tys. złotych	31.12.2015	31.12.2016	Zmiana
Akcje i udziały w podmiotach krajowych, w tym	128 848,9	128 848,9	0,0
- akcje Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych S.A.	51 708,1	51 708,1	0,0
- akcje Krajowej Izby Rozliczeniowej S.A.	75 312,5	75 312,5	0,0
- udziały w Bazy i Systemy Bankowe Sp. z o.o.	1 820,0	1 820,0	0,0
- udziały w spółdzielniach mieszkaniowych	8,3	8,3	0,0
Akcje i udziały w podmiotach zagranicznych, w tym	143 390,3	149 419,4	6 029,1
- akcje Banku Rozrachunków Międzynarodowych	54 092,0	56 716,0	2 624,0
- udziały w S.W.I.F.T.	675,4	701,1	25,7
- udziały w Europejskim Banku Centralnym	88 622,9	92 002,3	3 379,4
Razem	272 239,2	278 268,3	6 029,1

Wzrost wartości pozycji w walucie krajowej wynikał z aktualizacji wyceny kursowej akcji i udziałów w podmiotach zagranicznych.

Zaangażowanie NBP w podmiotach krajowych nie uległo zmianie w stosunku do 31.12.2015 i na 31.12.2016 kształtowało się następująco:

Podmiot	Kapitał zakładowy (w tys. złotych)	Cena nominalna 1 udziału/akcji (w tys. złotych)	Liczba akcji/udziałów w posiadaniu NBP	Udział NBP w kapitale zakładowym (w %)
	31.12.2016	31.12.2016	31.12.2016	31.12.2016
Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych S.A.	21 000,0	1,0	7 000	33,33%
Krajowa Izba Rozliczeniowa S.A.	5 445,0	0,5	3 750	34,44%
Bazy i Systemy Bankowe Sp. z o.o.	10 000,0	10,0	1 000	100,00%

Zaangażowanie NBP w podmiotach zagranicznych kształtowało się następująco:

- akcje Banku Rozrachunków Międzynarodowych (Bank for International Settlements - BIS).
Na 31.12.2015 i 31.12.2016 NBP posiadał 8.000 akcji przekładających się na tę samą liczbę głosów. Opłacono 25% wartości nominalnej akcji (wartość nominalna jednej akcji wynosi 5,0 tys. SDR), co wynosi 10.000,0 tys. SDR. Udział NBP w kapitale udziałowym BIS stanowi 1,43%.

- udziały w S.W.I.F.T.
Na 31.12.2015 i na 31.12.2016 NBP posiadał 53 udziały (w wysokości 158,5 tys. EUR) z ogólnej liczby udziałów: 110.251 - na 31.12.2015 i 110.137 - na 31.12.2016.
- udziały w Europejskim Banku Centralnym.
Od 01.05.2004, to jest od dnia przystąpienia Polski do Unii Europejskiej, NBP posiada udziały w kapitale EBC. Na 31.12.2016 wartość opłaconych przez NBP udziałów w kapitale EBC wyniosła 92.002,3 tys. zł (20.796,2 tys. EUR).

Zgodnie z art. 28 Statutu Europejskiego Systemu Banków Centralnych i Europejskiego Banku Centralnego, zwanego dalej „Statutem ESBC i EBC”, wyłącznie krajowe banki centralne ESBC są uprawnione do subskrybowania kapitału EBC. Kapitał EBC jest subskrybowany zgodnie z kluczem określonym w art. 29 Statutu ESBC i EBC, to jest udziały krajowych banków centralnych w kapitale EBC są wyrażone procentowo i odpowiadają udziałowi poszczególnych państw członkowskich w łącznej liczbie ludności oraz łącznym produkcie krajowym brutto państw Unii Europejskiej (w równej proporcji). Aktualizacja klucza subskrypcji kapitału EBC jest przeprowadzana regularnie co pięć lat, jak również w momencie przystąpienia nowego kraju do Unii Europejskiej. Ostatnia regularna aktualizacja klucza subskrypcji kapitału nastąpiła z dniem 1 stycznia 2014 r. W jej wyniku udział NBP w kapitale subskrybowanym EBC wzrósł z 4,8581% do 5,1230%, co odpowiadało wzrostowi kwoty udziałów z 525.889,7 tys. EUR do 554.565,1 tys. EUR.

NBP jako bank centralny spoza strefy euro jest zobligowany do pokrycia określonego przez Radę Ogólną EBC (na podstawie art. 47 Statutu ESBC i EBC) minimalnego procentu subskrybowanego przezeń kapitału EBC, jako wkładu NBP na rzecz kosztów operacyjnych EBC. Procent ten od dnia 29 grudnia 2010 r. wynosi 3,75%. W przeciwieństwie do banków centralnych strefy euro, NBP nie ma prawa do udziału w zyskach EBC, ani też obowiązku pokrywania strat EBC. W wyniku ostatniej aktualizacji klucza subskrypcji kapitału EBC z dnia 1 stycznia 2014 r. wysokość udziału opłaconego przez NBP w kapitale EBC wzrosła z 19.720,9 tys. EUR do 20.796,2 tys. EUR. W momencie przystąpienia Polski do strefy euro, NBP będzie zobowiązany do opłacenia pozostałych 96,25% subskrybowanego przezeń kapitału EBC, to jest 533.768,9 tys. EUR.

Klucz subskrypcji kapitału, kapitał subskrybowany i kapitał opłacony EBC w podziale na banki centralne ESBC nie uległy zmianie w stosunku do 31.12.2015 i na 31.12.2016 kształtowały się następująco:

w EUR	Klucz subskrypcji kapitału	Kapitał subskrybowany	Kapitał opłacony
	31.12.2016	31.12.2016	31.12.2016
Narodowy Bank Austrii	1,9631%	212 505 713,78	212 505 713,78
Narodowy Bank Belgii	2,4778%	268 222 025,17	268 222 025,17
Centralny Bank Cypru	0,1513%	16 378 235,70	16 378 235,70
Bank Estonii	0,1928%	20 870 613,63	20 870 613,63
Bank Finlandii	1,2564%	136 005 388,82	136 005 388,82
Bank Francji	14,1792%	1 534 899 402,41	1 534 899 402,41
Bank Grecji	2,0332%	220 094 043,74	220 094 043,74
Bank Hiszpanii	8,8409%	957 028 050,02	957 028 050,02
Bank Holandii	4,0035%	433 379 158,03	433 379 158,03
Centralny Bank Irlandii	1,1607%	125 645 857,06	125 645 857,06
Bank Litwy	0,4132%	44 728 929,21	44 728 929,21
Centralny Bank Luksemburga	0,2030%	21 974 764,35	21 974 764,35
Bank Łotwy	0,2821%	30 537 344,94	30 537 344,94
Centralny Bank Malty	0,0648%	7 014 604,58	7 014 604,58
Niemiecki Bank Federalny	17,9973%	1 948 208 997,34	1 948 208 997,34
Bank Portugalii	1,7434%	188 723 173,25	188 723 173,25
Narodowy Bank Słowacji	0,7725%	83 623 179,61	83 623 179,61
Bank Słowenii	0,3455%	37 400 399,43	37 400 399,43
Bank Włoch	12,3108%	1 332 644 970,33	1 332 644 970,33
<i>Razem krajowe banki centralne w strefie euro</i>	<i>70,3915%</i>	<i>7 619 884 851,40</i>	<i>7 619 884 851,40</i>
Narodowy Bank Bułgarii	0,8590%	92 986 810,73	3 487 005,40
Narodowy Bank Chorwacji	0,6023%	65 199 017,58	2 444 963,16
Narodowy Bank Czech	1,6075%	174 011 988,64	6 525 449,57
Narodowy Bank Danii	1,4873%	161 000 330,15	6 037 512,38
Narodowy Bank Polski	5,1230%	554 565 112,18	20 796 191,71
Narodowy Bank Rumunii	2,6024%	281 709 983,98	10 564 124,40
Bank Szwecji	2,2729%	246 041 585,69	9 226 559,46
Narodowy Bank Węgier	1,3798%	149 363 447,55	5 601 129,28
Bank Anglii	13,6743%	1 480 243 941,72	55 509 147,81
<i>Razem krajowe banki centralne spoza strefy euro</i>	<i>29,6085%</i>	<i>3 205 122 218,22</i>	<i>120 192 083,17</i>
Razem	100,0%	10 825 007 069,61	7 740 076 934,57

Nota 7 Różnice z wyceny instrumentów pozabilansowych

w tys. złotych	31.12.2015	31.12.2016	Zmiana
Różnice z wyceny kursowej	325 079,1	52 667,6	-272 411,5
Różnice z wyceny cenowej	0,0	0,0	0,0
Razem	325 079,1	52 667,6	-272 411,5

Pozycja obejmuje dodatkowo różnice z wyceny kursowej transakcji bieżących w walutach obcych ujętych na kontach pozabilansowych (por. Nota 25). Zarówno na 31.12.2016, jak i na 31.12.2015 nie wystąpiły dodatkowo różnice z wyceny cenowej transakcji terminowych na dłużne papiery wartościowe w walutach obcych (por. Nota 22 i Nota 26).

Nota 8 Rozliczenia międzyokresowe kosztów

w tys. złotych	31.12.2015	31.12.2016	Zmiana
Rozliczenia międzyokresowe kosztów dyskonta od wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych	21 597,0	10 868,6	-10 728,4
Czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów usług	18 299,4	19 048,8	749,4
Razem	39 896,4	29 917,4	-9 979,0

Spadek pozycji był wynikiem zmniejszenia dyskonta pozostającego do rozliczenia od wyemitowanych przez NBP bonów pieniężnych (por. Nota 11), przy jednoczesnym zwiększeniu salda rozliczeń międzyokresowych kosztów usług dotyczących gospodarki własnej NBP (głównie z tytułu opłat za usługi informatyczne na rzecz NBP).

Nota 9 Inne

w tys. złotych	31.12.2015	31.12.2016	Zmiana
Środki obrotowe	31 963,5	17 056,6	-14 906,9
Kredyty i pożyczki udzielone pracownikom	20 605,4	20 358,4	-247,0
Inne kredyty udzielone w walucie krajowej	0,0	133 362,0	133 362,0
Należności z operacji finansowych, w tym	23 186,3	12 263,4	-10 922,9
- odsetki od zadłużenia banku w likwidacji	12 344,5	12 141,9	-202,6
Należności publicznoprawne	2 707,3	2 350,2	-357,1
Należności od odbiorców i dostawców	913,8	8 798,9	7 885,1
Wyrównanie do średniego kosztu zasobu instrumentów pozabilansowych	47 497,9	116 887,9	69 390,0
Pozostałe	18 632,9	17 078,0	-1 554,9
Razem	145 507,1	328 155,4	182 648,3

Wzrost pozycji *Inne kredyty udzielone w walucie krajowej* był spowodowany dokonaną w 2016 r. reklasyfikacją należności od banku krajowego w upadłości likwidacyjnej z tytułu udzielonego mu w 2015 r. kredytu refinansowego na przywrócenie płynności płatniczej banku (por. Nota 4). Na 31.12.2015 saldo tej należności wynosiło 180.576,7 tys. zł. Spadek salda w 2016 r. był wynikiem uzyskanych przez NBP spłat wierzytelności z umów kredytowych przelanych na rzecz NBP jako zabezpieczenie udzielonego kredytu (por. Nota 28).

Wyrównanie do średniego kosztu zasobu waluty obcej dla instrumentów pozabilansowych dotyczy transakcji bieżących w walutach obcych ujętych na kontach pozabilansowych (por. Nota 25).

9.1. Środki obrotowe

w tys. złotych	31.12.2015	31.12.2016	Zmiana
Materiały i towary	634,7	1 039,8	405,1
Metale szlachetne	28 150,0	12 850,0	-15 300,0
Wartości kolekcjonerskie nieobiegowe	3 178,8	3 166,8	-12,0
Razem	31 963,5	17 056,6	-14 906,9

Pozycja obejmuje głównie metale szlachetne – srebro i złoto nieodpowiadające międzynarodowym standardom czystości. Na 31.12.2016 w zapasie NBP znajdowało się

427.127,97 gramów srebra i 277.376,01 gramów złota, w porównaniu do 2.999.641,79 gramów srebra i 353.676,57 gramów złota na 31.12.2015.

Spadek pozycji wynikał głównie ze zmniejszenia zapasu srebra i złota nieodpowiadającego międzynarodowym standardom czystości w związku z jego wykorzystaniem do produkcji monet kolekcjonerskich w 2016 r.

9.2. Kredyty i pożyczki udzielone pracownikom

Pozycja obejmuje pożyczki udzielone pracownikom w walucie krajowej, w tym pożyczki z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych (ZFŚS). Na 31.12.2016 należności z tytułu udzielonych pożyczek z ZFŚS wyniosły 8.908,6 tys. zł w porównaniu do 8.164,3 tys. zł na 31.12.2015.

9.3. Pozostałe

w tys. złotych	31.12.2015	31.12.2016	Zmiana
Środki pieniężne Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych	10 948,6	9 594,2	-1 354,4
Środki na rachunkach bankowych w bankach krajowych z tytułu wniesionych wadium i zabezpieczeń	4 358,1	4 173,8	-184,3
Rozliczenia związane z systemem TARGET2	2 495,7	3 038,3	542,6
Pozostałe rozliczenia	830,5	271,7	-558,8
Razem	18 632,9	17 078,0	-1 554,9

Nota 10 Pieniądz w obiegu

w tys. złotych	31.12.2015	31.12.2016	Zmiana
Banknoty krajowe w obiegu	158 945 406,2	182 999 892,6	24 054 486,4
Monety krajowe w obiegu	4 280 371,8	4 574 956,9	294 585,1
Razem	163 225 778,0	187 574 849,5	24 349 071,5

Pozycja obejmuje znajdujące się w obiegu wyemitowane przez NBP banknoty i monety, w tym banknoty i monety kolekcjonerskie, których wartość na 31.12.2016 wyniosła 279.868,8 tys. zł w porównaniu z 273.893,5 tys. zł na 31.12.2015.

Średni poziom pieniądza w obiegu w ciągu 2016 r. wyniósł 174.247,2 mln zł w porównaniu z 151.012,4 mln zł w 2015 r.

Nota 11 Zobowiązania wobec krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej z tytułu operacji polityki pieniężnej

w tys. złotych	31.12.2015	31.12.2016	Zmiana
Rachunki bieżące, w tym	48 666 911,2	25 878 583,9	-22 788 327,3
- rachunki bieżące banków	48 079 390,3	25 143 102,8	-22 936 287,5
- rachunki rezerwy obowiązkowej banków nieposiadających rachunku bieżącego w NBP oraz Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo - Kredytowej	587 520,9	686 618,8	99 097,9
- odsetki od środków rezerwy obowiązkowej w walucie krajowej	0,0	48 862,3	48 862,3
Depozyty na koniec dnia, w tym	558 107,6	7 366 064,8	6 807 957,2
- naliczone odsetki	7,6	201,8	194,2
Inne operacje polityki pieniężnej, w tym	74 121 000,0	81 308 470,0	7 187 470,0
- operacje podstawowe	74 121 000,0	59 846 070,0	-14 274 930,0
- operacje dostrajające	0,0	21 462 400,0	21 462 400,0
Razem	123 346 018,8	114 553 118,7	-8 792 900,1

Pozycja obejmuje zobowiązania z tytułu przeprowadzanych przez NBP operacji polityki pieniężnej. Składają się na nie:

- salda na:
 - rachunkach bieżących banków krajowych, służących realizacji rozliczeń międzybankowych w złotych i utrzymywaniu środków pieniężnych stanowiących rezerwę obowiązkową,
 - rachunkach rezerwy obowiązkowej banków nieposiadających rachunku bieżącego w NBP,
 - rachunku rezerwy obowiązkowej Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo – Kredytowej (KSKOK), służącym utrzymywaniu środków pieniężnych stanowiących rezerwę obowiązkową spółdzielczych kas oszczędnościowo – kredytowych oraz KSKOK;

Wartość środków pieniężnych utrzymywanych przez banki, spółdzielcze kasy oszczędnościowo – kredytowe oraz KSKOK w NBP z tytułu rezerwy obowiązkowej jest uzależniona od kształtowania się podstawy naliczania rezerwy obowiązkowej oraz obowiązującej stopy rezerwy obowiązkowej. Rezerwa obowiązkowa jest wielkością uśrednioną w okresie jej utrzymywania. Na 31.12.2016 poziom rezerwy wymaganej wyniósł 40.033,1 mln zł w porównaniu z 37.115,2 mln zł na 31.12.2015.

- zobowiązania wobec banków krajowych z tytułu depozytów na koniec dnia – w 2016 r. banki krajowe korzystały z możliwości lokowania wolnych środków na rachunkach lokat terminowych w NBP, w postaci oprocentowanego depozytu składanego na koniec dnia,

z terminem zwrotu w następnym dniu operacyjnym. Z reguły, najwyższe kwoty były lokowane w ostatnich dniach okresów utrzymywania rezerwy obowiązkowej;

- zobowiązania wobec banków krajowych z tytułu emisji przez NBP bonów pieniężnych w ramach podstawowych⁷ i dostrajających⁸ operacji otwartego rynku, których celem jest absorpcja płynności.

Środki rezerwy obowiązkowej oraz depozyty na koniec dnia podlegają oprocentowaniu, natomiast bony pieniężne są emitowane z dyskontem (por. Nota 8).

Na 31.12.2016 stopy procentowe będące podstawą oprocentowania środków rezerwy obowiązkowej, depozytów na koniec dnia oraz ustalenia dyskonta bonów pieniężnych emitowanych przez NBP w ramach operacji otwartego rynku nie uległy zmianie w stosunku do 31.12.2015 i kształtowały się następująco:

%	31.12.2016
Rezerwa obowiązkowa*	1,35
Depozyt na koniec dnia**	0,50
Bony pieniężne***	1,50

* 0,9 stopy referencyjnej NBP; ** stopa depozytowa NBP; *** stopa referencyjna NBP

Spadek zobowiązań NBP z tytułu operacji polityki pieniężnej o 8.792.900,1 tys. zł na 31.12.2016 w porównaniu z rokiem ubiegłym był spowodowany zmniejszeniem płynności sektora bankowego w 2016 r. Podstawową przyczyną ograniczenia płynności był znaczący przyrost pieniądza gotówkowego w obiegu w 2016 r. (por. Nota 10).

Dzień 31 grudnia 2016 r. był ostatnim dniem grudniowego okresu utrzymywania rezerwy obowiązkowej. Po zainwestowaniu środków w bony pieniężne NBP w ramach podstawowej operacji otwartego rynku (59.846.070,0 tys. zł), banki zainwestowały część pozostałych środków w bony pieniężne NBP w ramach przeprowadzonej przez NBP w ostatnim dniu roboczym okresu utrzymywania rezerwy obowiązkowej operacji dostrajającej (21.462.400,0 tys. zł). Banki pozostawiły na rachunku bieżącym środki o wartości pozwalającej im na utrzymanie rezerwy obowiązkowej w wymaganej wysokości, a pozostałe środki złożyły do NBP w postaci depozytu na koniec dnia (7.365.863,0 tys. zł).

Z kolei dzień 31 grudnia 2015 r. był pierwszym dniem okresu utrzymywania rezerwy obowiązkowej. Banki, po zainwestowaniu części środków w bony pieniężne NBP w ramach

⁷ W 2016 r. okresy zapadalności operacji podstawowych wynosiły głównie 7 dni (występowały również operacje podstawowe o okresie zapadalności 6 i 8 dni).

⁸ W 2016 r. okresy zapadalności operacji dostrajających wynosiły 1, 2, 3 i 4 dni.

podstawowej operacji otwartego rynku w kwocie 74.121.000,0 tys. zł, złożyły depozyt na koniec dnia w kwocie 558.100,0 tys. zł, a pozostałe środki pozostawiły na rachunku bieżącym.

Nota 12 Pozostałe zobowiązania wobec krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej

w tys. złotych	31.12.2015	31.12.2016	Zmiana
Rozrachunki w krajowych systemach płatniczych KIR, w tym	128 051,3	463 560,8	335 509,5
- w systemie Elixir	78 004,6	387 857,8	309 853,2
- w systemie Express Elixir	50 046,7	75 703,0	25 656,3
Inne zobowiązania w walucie krajowej	4 656,6	5 262,2	605,6
Razem	132 707,9	468 823,0	336 115,1

Pozycja obejmuje zobowiązania wobec banków z tytułu operacji niezwiązanych z polityką pieniężną. Jej podstawowym składnikiem są zobowiązania wynikające z:

- pozostałych do rozliczenia na 31.12.2016 zleceń płatniczych klientów NBP, skierowanych do rozrachunku w krajowym systemie płatniczym Elixir,
- środków pieniężnych zgromadzonych na rachunku służącym do rozliczeń w systemie Express Elixir,
- zastępczej obsługi kasowej prowadzonej przez banki krajowe; dotyczy ona wypłat gotówki dokonywanych w bankach krajowych przez państwowe jednostki budżetowe oraz urzędy obsługujące organy podatkowe, mające siedzibę poza miastem, w którym NBP prowadzi obsługę kasową.

Nota 13 Zobowiązania wobec innych rezydentów w walucie krajowej

w tys. złotych	31.12.2015 dane z zatwierdzonego sprawozdania finansowego	31.12.2015 dane porównywalne*	31.12.2016	Zmiana
Zobowiązania wobec sektora rządowego, w tym	5 917 451,3	5 917 451,3	4 962 840,1	-954 611,2
- rachunki budżetu państwa	4 071 306,0	4 073 453,2	3 669 504,9	-403 948,3
- rachunki funduszy ubezpieczeń społecznych	1 766 180,9	1 766 180,9	1 238 588,1	-527 592,8
- rachunki pozostałych podmiotów sektora rządowego	79 964,4	77 817,2	54 747,1	-23 070,1
Pozostałe zobowiązania	24 781,5	24 781,5	17 729,2	-7 052,3
Razem	5 942 232,8	5 942 232,8	4 980 569,3	-961 663,5

* Zmiany wynikają z dokonanej w 2016 r. reklasyfikacji wybranych rodzajów środków należnych sektorowi rządowemu.

Pozycja obejmuje głównie rachunki bieżące, pomocnicze oraz rachunki lokat terminowych w walucie krajowej prowadzone przez NBP dla podmiotów krajowych innych niż banki.

Nota 14 Zobowiązania wobec nierezydentów w walucie krajowej

w tys. złotych	31.12.2015	31.12.2016	Zmiana
Rachunki międzynarodowych organizacji finansowych i banków centralnych, w tym	5 906,9	8 858,3	2 951,4
- Rachunek nr 2 MFW	69,7	102,5	32,8
Rachunki międzynarodowych organizacji niefinansowych	2 240 062,0	4 360 434,1	2 120 372,1
Razem	2 245 968,9	4 369 292,4	2 123 323,5

Pozycja obejmuje rachunki bieżące w walucie krajowej prowadzone przez NBP dla międzynarodowych organizacji finansowych i niefinansowych oraz banków centralnych, w tym rachunek prowadzony przez NBP dla MFW, służący realizacji wydatków administracyjnych MFW (tzw. Rachunek nr 2).⁹

Nota 15 Zobowiązania wobec rezydentów w walutach obcych

w tys. złotych	31.12.2015	31.12.2016	Zmiana
Rachunki budżetu państwa	8 946 863,2	22 565 158,1	13 618 294,9
Rachunki banków krajowych dla rozliczeń w systemie TARGET2	1 070 084,3	3 560 478,0	2 490 393,7
Pozostałe zobowiązania	39 829,2	1 143 772,6	1 103 943,4
Razem	10 056 776,7	27 269 408,7	17 212 632,0
w tym różnice z wyceny kursowej	364 624,0	1 116 251,0	751 627,0

Pozycja obejmuje głównie środki pieniężne zgromadzone na rachunkach w walutach obcych prowadzonych przez NBP dla:

- budżetu państwa – rachunki bieżące, pomocnicze oraz lokat terminowych,
- banków krajowych – rachunki bieżące w EUR służące rozliczeniom w systemie TARGET2.

Ponadto w pozycji tej są ujmowane zobowiązania wynikające z rozliczeń klientów NBP z kontrahentami zagranicznymi (m.in. nierozliczone zlecenia płatnicze, zobowiązania z tytułu sprzedaży czeków bankierskich).

⁹ Środki pieniężne MFW zgromadzone na Rachunku nr 2 podlegają przeszacowaniu na zlecenie MFW. Przeszacowanie jest dokonywane na podstawie kursu PLN do SDR podanego przez MFW. Efekty przeszacowania są ujmowane jako pozostałe przychody/koszty operacji finansowych (por. Nota 31 i Nota 32).

Nota 16 Zobowiązania wobec nierezydentów w walutach obcych

w tys. złotych	31.12.2015	31.12.2016	Zmiana
Lokaty terminowe w walutach obcych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych, w tym	11 907 090,0	76 439 867,9	64 532 777,9
- lokaty repo w USD	1 729 961,7	51 015 037,0	49 285 075,3
- lokaty repo w EUR	0,0	4 137 862,0	4 137 862,0
- lokaty repo w GBP	10 177 128,3	21 286 968,9	11 109 840,6
Rachunki międzynarodowych organizacji niefinansowych	44 721,7	44 288,6	-433,1
Pozostałe zobowiązania	91 991,0	1 264 209,4	1 172 218,4
Razem	12 043 802,7	77 748 365,9	65 704 563,2
w tym różnice z wyceny kursowej	1 036 253,3	7 352 661,4	6 316 408,1

Pozycja obejmuje głównie:

- lokaty repo zawierane z zagranicznymi instytucjami finansowymi. W ramach realizowanego przez NBP procesu inwestycyjnego powyższe lokaty są zwykle zawierane łącznie z lokatami reverse repo (por. Nota 3);
- rachunki w walutach obcych prowadzone przez NBP dla międzynarodowych organizacji niefinansowych;
- zobowiązania w walutach obcych z tytułu będących w trakcie rozliczenia zleceń transgranicznych banków krajowych oraz klientów NBP wysłanych do systemu STEP2 (system rozliczeń detalicznych w euro), jak również nierozliczonych transakcji własnych w walutach obcych.

Nota 17 Zobowiązania wobec MFW

w tys. złotych	31.12.2015	31.12.2016	Zmiana
Alokacja SDR	7 057 646,7	7 401 999,6	344 352,9
w tym różnice z wyceny kursowej SDR	877 485,4	193 924,1	-683 561,3

w tys. SDR	31.12.2015	31.12.2016	Zmiana
Alokacja SDR	1 304 748,7	1 305 099,0	350,3

Alokacja SDR została przeprowadzona w drugiej połowie 2009 r. Rzeczypospolitej Polskiej, w ramach alokacji ogólnej i specjalnej, przyznano łącznie kwotę 1.304.639,7 tys. SDR.

Zobowiązanie wobec MFW z tytułu alokacji SDR jest oprocentowane według stopy procentowej MFW.

Wzrost pozycji w walucie oryginalnej wynikał ze wzrostu naliczonych odsetek o 350,3 tys. SDR.

Na zmianę pozycji w walucie krajowej wpływ miała przede wszystkim aktualizacja wyceny kursowej SDR (por. Nota 22 i Nota 33).

Nota 18 Różnice z wyceny instrumentów pozabilansowych

<i>w tys. złotych</i>	31.12.2015	31.12.2016	Zmiana
Różnice z wyceny kursowej	50 463,8	112 265,6	61 801,8
Różnice z wyceny cenowej	0,0	1 805,8	1 805,8
Razem	50 463,8	114 071,4	63 607,6

Pozycja obejmuje ujemne różnice z wyceny kursowej transakcji bieżących w walutach obcych ujętych na kontach pozabilansowych (por. Nota 25) oraz wyceny cenowej transakcji terminowych na dłużne papiery wartościowe w walutach obcych (por. Nota 26 i Nota 33).

Nota 19 Rozliczenia międzyokresowe

<i>w tys. złotych</i>	31.12.2015	31.12.2016	Zmiana
Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów	50 029,5	56 289,7	6 260,2
Rozliczenia międzyokresowe przychodów, w tym	76 835,1	75 338,5	-1 496,6
- odsetki od zadłużenia banku w likwidacji	12 344,5	12 141,9	-202,6
Razem	126 864,6	131 628,2	4 763,6

Wzrost pozycji dotyczył głównie biernych rozliczeń międzyokresowych kosztów związanych z gospodarką własną (wynagrodzenia, usługi obce) oraz z zarządzaniem rezerwami walutowymi (opłaty i prowizje).

Nota 20 Inne

w tys. złotych	31.12.2015	31.12.2016	Zmiana
Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych	19 112,5	18 502,4	-610,1
Zobowiązania z operacji finansowych	5 192,3	285,4	-4 906,9
Zobowiązania publicznoprawne	26 252,9	25 469,2	-783,7
Zobowiązania wobec dostawców	20 093,1	16 811,4	-3 281,7
Wyrównanie do średniego kosztu zasobu instrumentów pozabilansowych	324 791,4	60 195,5	-264 595,9
Pozostałe	595,2	607,0	11,8
Razem	396 037,4	121 870,9	-274 166,5

Wyrównanie do średniego kosztu zasobu waluty obcej dla instrumentów pozabilansowych dotyczy transakcji bieżących w walutach obcych ujętych na kontach pozabilansowych (por. Nota 25).

Nota 21 Rezerwy na przyszłe zobowiązania

w tys. złotych	31.12.2015	31.12.2016	Zmiana
Rezerwy na przyszłe zobowiązania wobec pracowników, w tym z tytułu	125 562,8	124 596,4	-966,4
- odpraw emerytalnych	51 115,8	62 235,8	11 120,0
- odpraw rentowych	1 791,8	1 688,4	-103,4
- nagród jubileuszowych	55 818,7	49 710,2	-6 108,5
- niewykorzystanych urlopów wypoczynkowych	9 276,5	8 162,0	-1 114,5
- dodatkowych odpraw pieniężnych oraz dodatkowych świadczeń	7 560,0	2 800,0	-4 760,0
Pozostałe	7 704,6	8 717,6	1 013,0
Razem	133 267,4	133 314,0	46,6

Zmiana pozycji była głównie wynikiem:

- wykorzystania rezerw na odprawy emerytalne i nagrody jubileuszowe oraz zmiany założeń finansowych i demograficznych przyjętych do modelu ich szacowania,
- wykorzystania w 2016 r. rezerwy na odprawy pieniężne i dodatkowe świadczenia dla pracowników, w związku z realizacją rozpoczętego w 2014 r. *Programu optymalizacji zatrudnienia w NBP*, który zakończył się w styczniu 2016 r.

21.1. Rezerwy na przyszłe zobowiązania wobec pracowników

Zmiana stanu rezerw w 2015 r.

w tys. złotych	01.01.2015	Zwiększenie	Wykorzystanie	Rozwiązanie	31.12.2015
z tytułu odpraw emerytalnych	55 063,1	2 142,4	-6 089,7	0,0	51 115,8
z tytułu odpraw rentowych	1 876,0	86,8	-171,0	0,0	1 791,8
z tytułu nagród jubileuszowych	51 449,6	9 875,3	-5 506,2	0,0	55 818,7
z tytułu niewykorzystanych urlopów wypoczynkowych	10 757,4	0,0	-302,1	-1 178,8	9 276,5
na ustawowe i dodatkowe odprawy pieniężne oraz dodatkowe świadczenia dla pracowników zatrudnionych na podstawie umowy o pracę, zwalnianych z przyczyn niedotyczących pracowników	37 353,0	4 378,6	-33 593,5	-578,1	7 560,0
Razem	156 499,1	16 483,1	-45 662,5	-1 756,9	125 562,8

Zmiana stanu rezerw w 2016 r.

w tys. złotych	01.01.2016	Zwiększenie	Wykorzystanie	Rozwiązanie	31.12.2016
z tytułu odpraw emerytalnych	51 115,8	13 235,7	-2 115,7	0,0	62 235,8
z tytułu odpraw rentowych	1 791,8	26,9	-130,3	0,0	1 688,4
z tytułu nagród jubileuszowych	55 818,7	0,0	-5 755,6	-352,9	49 710,2
z tytułu niewykorzystanych urlopów wypoczynkowych	9 276,5	0,0	-455,9	-658,6	8 162,0
na ustawowe i dodatkowe odprawy pieniężne oraz dodatkowe świadczenia dla pracowników zatrudnionych na podstawie umowy o pracę, zwalnianych z przyczyn niedotyczących pracowników	7 560,0	455,0	-5 133,0	-82,0	2 800,0
Razem	125 562,8	13 717,6	-13 590,5	-1 093,5	124 596,4

21.2. Pozostałe rezerwy

Zmiana stanu rezerw w 2015 r.

w tys. złotych	01.01.2015	Zwiększenie	Wykorzystanie	Rozwiązanie	31.12.2015
na przyszłe zobowiązania z tytułu spraw sądowych	7 406,2	567,9	-28,3	-300,5	7 645,3
na przyszłe zobowiązania wynikające z operacji finansowych w walucie krajowej	53,3	6,0	0,0	0,0	59,3
Razem	7 459,5	573,9	-28,3	-300,5	7 704,6

Zmiana stanu rezerw w 2016 r.

w tys. złotych	01.01.2016	Zwiększenie	Wykorzystanie	Rozwiązanie	31.12.2016
na przyszłe zobowiązania z tytułu spraw sądowych	7 645,3	1 113,5	-28,0	-76,7	8 654,1
na przyszłe zobowiązania wynikające z operacji finansowych w walucie krajowej	59,3	4,2	0,0	0,0	63,5
Razem	7 704,6	1 117,7	-28,0	-76,7	8 717,6

Nota 22 Różnice z wyceny

w tys. złotych	31.12.2015	31.12.2016	Zmiana
Dodatnie różnice z wyceny kursowej, w tym	33 589 083,2	41 291 274,5	7 702 191,3
- z wyceny złota	9 374 594,8	11 692 060,2	2 317 465,4
- z wyceny walut obcych	24 214 488,4	29 599 214,3	5 384 725,9
Dodatnie różnice z wyceny cenowej, w tym	1 438 258,1	1 403 474,0	-34 784,1
- z wyceny dłużnych papierów wartościowych	1 438 258,1	1 403 474,0	-34 784,1
- z wyceny instrumentów finansowych pozabilansowych	0,0	0,0	0,0
Rachunek rewaluacyjny złota odpowiadającego międzynarodowym standardom czystości	1 618 023,2	1 618 023,2	0,0
Razem	36 645 364,5	44 312 771,7	7 667 407,2

Dodatnie różnice z wyceny kursowej są ustalane:

- dla złota – przez porównanie średniego kosztu zasobu złota z wyższą od niego średnią ceną rynkową złota wyrażoną w złotych,
- dla walut obcych – przez porównanie średniego kosztu zasobu waluty obcej z wyższym od niego kursem średnim NBP¹⁰.

Średnie koszty zasobu walut obcych i złota oraz kursy średnie NBP i średnia cena rynkowa złota

w złotych	Średni koszt zasobu	Kurs średni NBP / Średnia cena złota	Średni koszt zasobu	Kurs średni NBP / Średnia cena złota
	31.12.2015		31.12.2016	
AUD	2,7815474073	2,8546	2,8770933978	3,0180
BRL	1,2672493104	0,9851	-	1,2838
EUR	4,1828658257	4,2615	4,2656978807	4,4240
GBP	5,3373270404	5,7862	5,2769729159	5,1445
MXN	0,2309055561	0,2242	-	0,2015
NOK	0,4694532178	0,4431	0,4572716446	0,4868
NZD	2,5817621826	2,6765	2,7625797543	2,9058
USD	3,3503676585	3,9011	3,5587564302	4,1793
SDR	4,7366679244	5,4092	5,5230104169	5,6716
uncja złota*	1 311,1032898126	4 143,9435	1 312,1863174561	4 844,2266

* Cena uncji złota wyrażona w USD wynosiła odpowiednio: 1.062,25 USD na 31.12.2015 i 1.159,10 USD na 31.12.2016.

¹⁰ W przypadku ujemnego zasobu waluty obcej, dodatnie różnice z wyceny kursowej są ustalane przez porównanie średniego kosztu zasobu waluty obcej z niższym od niego kursem średnim NBP.

Dodatnie różnice z wyceny kursowej w podziale na waluty obce przedstawiono poniżej.

<i>w tys. złotych</i>	31.12.2015	31.12.2016	Zmiana
AUD	819 814,7	1 311 176,8	491 362,1
EUR	1 648 613,3	3 381 536,1	1 732 922,8
GBP	2 961 800,5	0,0	-2 961 800,5
NOK	0,0	1 275 691,0	1 275 691,0
NZD	333 207,9	541 345,3	208 137,4
USD	18 358 632,0	23 088 509,4	4 729 877,4
SDR	91 903,9	0,0	-91 903,9
Pozostałe	516,1	955,7	439,6
Razem	24 214 488,4	29 599 214,3	5 384 725,9

Dodatnie różnice z wyceny cenowej dla dłużnych papierów wartościowych są ustalane przez porównanie średniego kosztu zasobu dłużnych papierów wartościowych z wyższą od niego średnią ceną rynkową tych papierów. Dodatnie różnice cenowe w podziale na papiery wartościowe nominowane w poszczególnych walutach obcych przedstawiono poniżej.

<i>w tys. złotych</i>	31.12.2015	31.12.2016	Zmiana
Papiery wartościowe w GBP	327 156,4	452 106,4	124 950,0
Papiery wartościowe w EUR	118 200,0	287 746,9	169 546,9
Papiery wartościowe w NOK	307 679,9	242 101,6	-65 578,3
Papiery wartościowe w NZD	196 244,3	206 279,0	10 034,7
Papiery wartościowe w USD	161 105,6	139 355,0	-21 750,6
Papiery wartościowe w AUD	299 243,3	75 885,1	-223 358,2
Papiery wartościowe w pozostałych walutach	28 628,6	0,0	-28 628,6
Razem	1 438 258,1	1 403 474,0	-34 784,1

Na 31.12.2016, podobnie jak na 31.12.2015 nie wystąpiły dodatnie różnice z wyceny cenowej instrumentów finansowych pozabilansowych (transakcji terminowych na dłużne papiery wartościowe w walutach obcych).

W związku z niewystąpieniem na 31.12.2016:

- kosztów niezrealizowanych z wyceny zasobu złota,
- spadku stanu zasobu złota w odniesieniu do stanu z dnia bilansowego poprzedniego roku obrotowego,

NBP, podobnie jak na 31.12.2015, nie dokonał rozwiązania rachunku rewaluacyjnego złota odpowiadającego międzynarodowym standardom czystości.

Nota 23 Fundusze i rezerwy

w tys. złotych	31.12.2015	31.12.2016	Zmiana
Fundusz statutowy	1 500 000,0	1 500 000,0	0,0
Fundusz rezerwowy	993 645,5	1 007 434,5	13 789,0
Rezerwy	11 207 911,6	10 807 911,6	-400 000,0
Razem	13 701 557,1	13 315 346,1	-386 211,0

Pozycja obejmuje:

- fundusz statutowy, którego wysokość określa art. 61 ustawy o NBP,
- fundusz rezerwowy, który zgodnie z art. 62 ustawy o NBP jest tworzony z odpisów z zysku NBP w wysokości 5% rocznego zysku aż do osiągnięcia przez ten fundusz równowartości funduszu statutowego i może być przeznaczony wyłącznie na pokrycie strat bilansowych NBP,
- rezerwę na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych, której tworzenie przewiduje art. 65 ustawy o NBP.

Zmiana pozycji była efektem:

- dokonania 5% odpisu z zysku NBP osiągniętego w 2015 r. na fundusz rezerwowy w wysokości 413.789,0 tys. zł (por. Rozdział 1.5.);
- częściowego wykorzystania funduszu rezerwowego w kwocie 400.000,0 tys. zł na pokrycie straty z lat ubiegłych (por. Nota 24);
- rozwiązania rezerwy na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych w wysokości 400.000,0 tys. zł (por. Nota 34 i Rozdział 9.1.4.).

Zmianę stanu rezerwy na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych w 2015 i 2016 r. przedstawia poniższa tabela:

w tys. złotych	Stan początkowy	Zwiększenie	Wykorzystanie	Rozwiązanie	Stan końcowy
2015	8 740 388,2	2 467 523,4	0,0	0,0	11 207 911,6
2016	11 207 911,6	0,0	0,0	-400 000,0	10 807 911,6

Nota 24 Wynik finansowy

Na 31.12.2016 pozycja obejmowała:

- wynik finansowy roku bieżącego w kwocie 9.200.986,7 tys. zł (por. Nota 44),

- niepokrytą stratę z lat ubiegłych w kwocie 10.807.911,6 tys. zł, która jest efektem poniesienia przez NBP straty za 2007 r. w wysokości 12.427.261,7 tys. zł oraz jej częściowego pokrycia środkami z funduszu rezerwowego:
 - w 2008 r. – w kwocie 969.350,0 tys. zł,
 - w 2015 r. – w kwocie 250.000,0 tys. zł,
 - w 2016 r. – w kwocie 400.000,0 tys. zł.

6. Noty objaśniające do pozycji pozabilansowych

Nota 25 Transakcje bieżące ujęte na kontach pozabilansowych

w tys. złotych	31.12.2015	31.12.2016	Zmiana
Waluta do otrzymania z tytułu transakcji bieżących, w tym	2 303 405,6	1 656 266,9	-647 138,7
- AUD	0,0	425 233,7	425 233,7
- CHF	1 181,8	0,0	-1 181,8
- GBP	0,0	103 315,5	103 315,5
- NZD	0,0	672 700,3	672 700,3
- USD	2 302 223,8	455 017,4	-1 847 206,4
Waluta do wydania z tytułu transakcji bieżących, w tym	2 303 405,6	1 656 266,9	-647 138,7
- AUD	597 946,9	0,0	-597 946,9
- EUR	1 492 213,1	352 149,7	-1 140 063,4
- GBP	0,0	102 867,6	102 867,6
- NOK	0,0	116 715,2	116 715,2
- NZD	213 164,4	0,0	-213 164,4
- PLN	81,2	0,0	-81,2
- USD	0,0	1 084 534,4	1 084 534,4

Spadek poszczególnych pozycji wynikał z niższego wolumenu zawartych przez NBP pod koniec roku transakcji bieżących zakupu/sprzedaży walut obcych.

Nota 26 Instrumenty finansowe pozabilansowe

w tys. złotych	31.12.2015	31.12.2016	Zmiana
Dłużne papiery wartościowe w walutach obcych sprzedane w transakcjach terminowych, w tym	0,0	1 899 643,2	1 899 643,2
- papiery wartościowe w AUD	0,0	1 899 643,2	1 899 643,2
Zakupione gwarantowane transakcje giełdowe w walutach obcych (bond futures), w tym	0,0	15 324 666,9	15 324 666,9
- gwarantowane transakcje giełdowe w USD	0,0	12 244 542,9	12 244 542,9
- gwarantowane transakcje giełdowe w GBP	0,0	1 548 635,2	1 548 635,2
- gwarantowane transakcje giełdowe w EUR	0,0	1 531 488,8	1 531 488,8
Sprzedane gwarantowane transakcje giełdowe w walutach obcych (bond futures), w tym	0,0	940 295,0	940 295,0
- gwarantowane transakcje giełdowe w EUR	0,0	940 295,0	940 295,0

Pozycja obejmuje instrumenty finansowe pozabilansowe wykorzystywane przez NBP w ramach zarządzania rezerwami walutowymi.

Nota 27 Limity pożyczek udzielonych MFW w walutach obcych

Nowe Porozumienia Pożyczkowe (NAB)

Z dniem 15 listopada 2011 r. NBP stał się uczestnikiem Nowych Porozumień Pożyczkowych (NAB), do których mogą przystępować państwa członkowskie MFW lub banki centralne tych państw. Jako uczestnik NAB, NBP pozostaje w gotowości do wypłacenia MFW oprocentowanych pożyczek, do kwoty odpowiadającej ustanowionemu limitowi. Przekazanie przez NBP środków pieniężnych następuje na wniosek MFW.

W wyniku podniesienia udziałów członkowskich w MFW w 2016 r. (por. Nota 2) wielkość limitu uległa zmniejszeniu o 1.243.190,0 tys. SDR (z pierwotnej wielkości 2.528.590,0 tys. SDR do 1.285.400,0 tys. SDR).

Na 31.12.2016 kwota, do której NBP był zobowiązany udzielić MFW pożyczek w ramach NAB, wyniosła 1.060.251,3 tys. SDR (6.013.321,2 tys. zł według kursu średniego NBP na dzień bilansowy).

w tys. SDR	Stan początkowy	Zwiększenie		Zmniejszenie		Stan końcowy
		ustanowienie limitu	spłata pożyczki	udzielenie pożyczki	zmniejszenie limitu	
2011	0,0	2 528 590,0	0,0	-174 000,0	0,0	2 354 590,0
2012	2 354 590,0	0,0	2 500,0	-127 000,0	0,0	2 230 090,0
2013	2 230 090,0	0,0	27 200,0	-51 600,0	0,0	2 205 690,0
2014	2 205 690,0	0,0	72 827,5	-54 400,0	0,0	2 224 117,5
2015	2 224 117,5	0,0	102 200,0	-44 200,0	0,0	2 282 117,5
2016	2 282 117,5	0,0	21 323,8	0,0	-1 243 190,0	1 060 251,3
		Razem	226 051,3	-451 200,0	-1 243 190,0	

Obecnie obowiązujące Nowe Porozumienia Pożyczkowe wygasają 16 listopada 2017 r. W dniu 4 listopada 2016 r. Rada Wykonawcza MFW przyjęła decyzję ws. odnowienia NAB na kolejny okres. Decyzja wejdzie w życie dnia 17 listopada 2017 r., obejmując kolejne pięć lat (to jest do 16 listopada 2022 r.). W dniu 9 lutego 2017 r. Zarząd NBP wyraził zgodę na kontynuowanie uczestnictwa NBP w NAB, na poziomie obecnego maksymalnego zaangażowania finansowego.

Pożyczka dwustronna

W dniu 15 marca 2013 r. została zawarta umowa pożyczki dwustronnej pomiędzy NBP a MFW, zgodnie z którą NBP pozostaje w gotowości do wypłacenia MFW oprocentowanych pożyczek do wysokości stanowiącej równowartość w SDR kwoty 6.270.000,0 tys. EUR. Przekazanie

przez NBP środków pieniężnych może następować na wniosek MFW. Skorzystanie przez MFW z tych środków jest możliwe w przypadku, gdy MFW wyczerpie inne dostępne zasoby finansowe pochodzące z udziałów członkowskich oraz pożyczek w ramach NAB.

Umowy pożyczek dwustronnych, w tym umowa z NBP, zawierane były przez MFW na okres dwóch lat, z możliwością ich przedłużenia o dwa jednoroczne okresy. W 2014 r. Rada Wykonawcza MFW po konsultacjach z sygnatariuszami umów (w tym NBP) podjęła decyzję o przedłużeniu o rok okresu obowiązywania umów pożyczek dwustronnych. Następnie, w 2015 r., po uzyskaniu zgody od sygnatariuszy umów (decyzja Zarządu NBP w tej sprawie została podjęta w dniu 9 lipca 2015 r.), Rada Wykonawcza MFW zatwierdziła przedłużenie okresu obowiązywania umów (w tym z NBP) o drugi jednoroczny okres, to jest do marca 2017 r.

W drugiej połowie 2016 r. MFW prowadził rozmowy ze wszystkimi sygnatariuszami umów pożyczek dwustronnych (w tym z NBP) dotyczące możliwości ich przedłużenia. W związku z tym, w dniu 20 października 2016 r. Zarząd NBP wyraził zgodę na zawarcie umowy pożyczki dwustronnej z MFW na kolejny okres, tj. do końca 2019 r., z możliwością jej jednorocznego przedłużenia (za zgodą NBP) do końca 2020 r. Umowa pożyczki weszła w życie z dniem 23 stycznia 2017 r. Wysokość limitu pożyczki została utrzymana na dotychczasowym poziomie.

Do 31.12.2016 MFW nie korzystał ze środków dostępnych w ramach umowy pożyczki dwustronnej zawartej z NBP. W związku z tym na 31.12.2016 kwota, do której NBP zobowiązany był udzielić MFW pożyczek w ramach umowy pożyczki dwustronnej, wyniosła 6.270.000,0 tys. EUR (27.738.480,0 tys. zł według kursu średniego NBP na dzień bilansowy).

Nota 28 Pozostałe pozycje ujęte na kontach pozabilansowych

Pozycja obejmuje głównie:

- otrzymane zabezpieczenia kredytu refinansowego na przywrócenie płynności płatniczej banku w postaci wierzytelności banku krajowego z umów kredytowych będących przedmiotem przelewu na rzecz NBP (por. Nota 4 i Nota 9); według danych uzyskanych od banku krajowego w upadłości likwidacyjnej, któremu NBP udzielił kredytu, na 31.12.2016 zaktualizowana wartość nominalna wierzytelności z uwzględnieniem rezerw celowych utworzonych przez bank krajowy na podstawie polskich standardów rachunkowości wyniosła 337.694,1 tys. zł w porównaniu z 945.641,4 tys. zł na 31.12.2015;
- otrzymane zabezpieczenia związane z gospodarką własną – głównie gwarancje i poręczenia będące zabezpieczeniem należytego wykonania umów na realizację dostaw i usług przez kontrahentów NBP oraz ustanowione na rzecz NBP zabezpieczenia hipoteczne związane z pożyczkami udzielonymi pracownikom NBP; na 31.12.2016 kwota zabezpieczeń wyniosła 28.243,8 tys. zł w porównaniu z 28.729,2 tys. zł na 31.12.2015;

- odsetki od zadłużenia banku w likwidacji, naliczone po dniu postawienia banku w stan likwidacji; na 31.12.2016 wartość odsetek od zadłużenia banku w likwidacji nie uległa zmianie w porównaniu do roku ubiegłego i wyniosła 1.183.103,7 tys. zł.

7. Noty objaśniające do rachunku zysków i strat

Nota 29 Przychody z tytułu odsetek, dyskonta i premii

w tys. złotych	2015	2016	Zmiana
Przychody od dłużnych papierów wartościowych w walutach obcych, w tym	5 802 288,3	5 729 280,4	-73 007,9
- z dyskonta	108 834,9	126 436,4	17 601,5
- z odsetek	5 693 453,4	5 602 844,0	-90 609,4
Przychody z odsetek od rachunków bankowych NBP w walutach obcych i złocie, w tym	406 445,7	459 037,7	52 592,0
- od rachunków bieżących	43,4	26,2	-17,2
- od lokat terminowych, w tym	324 527,3	230 831,8	-93 695,5
• od lokat terminowych w złocie	28 705,5	29 756,4	1 050,9
- od lokat terminowych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych	81 875,0	228 179,7	146 304,7
Przychody z odsetek od kredytów i pożyczek, w tym	7 670,9	3 237,5	-4 433,4
- w walutach obcych	682,7	1 046,8	364,1
- w walucie krajowej	6 988,2	2 190,7	-4 797,5
Inne przychody z tytułu odsetek, w tym	72 291,6	48 525,1	-23 766,5
- od zadłużenia banku w likwidacji	65 231,8	202,6	-65 029,2
- od rachunków bankowych prowadzonych przez NBP w walutach obcych	3 676,4	17 675,6	13 999,2
Razem	6 288 696,5	6 240 080,7	-48 615,8

Pozycja obejmuje głównie przychody:

- od instrumentów inwestycyjnych rezerw walutowych (por. Nota 3), to jest:
 - przychody z odsetek i dyskonta od dłużnych papierów wartościowych w walutach obcych,
 - przychody z odsetek od lokat terminowych w walutach obcych,
 - przychody z odsetek od lokat terminowych w walutach obcych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych (lokaty reverse repo),
- od instrumentów inwestycyjnych w złocie (por. Nota 1).

W 2016 r. spadek pozycji był głównie wynikiem:

- niższych o 21.449,6 tys. zł (z 6.179.985,1 tys. zł w 2015 r. do 6.158.535,5 tys. zł w 2016 r.) przychodów z odsetek i dyskonta od instrumentów inwestycyjnych rezerw walutowych, co przede wszystkim stanowiło wypadkową następujących czynników:

- wzrostu poziomu rezerw walutowych¹¹ w ujęciu średniorocznym (ich średni poziom wyniósł 338.664,8 mln zł w 2016 r. w porównaniu z 324.450,3 mln zł w 2015 r.); zmianę poziomu rezerw walutowych w podziale na poszczególne waluty przedstawiono poniżej,

Średnioroczny poziom rezerw walutowych w podziale na waluty obce

w mln jednostek waluty oryginalnej	2015	2016	Zmiana
USD	31 712,1	37 231,1	5 519,0
EUR	26 313,1	23 682,7	-2 630,4
GBP	5 877,1	6 726,4	849,3
AUD	9 787,5	8 179,7	-1 607,8
NOK	43 230,5	40 182,1	-3 048,4
NZD	3 253,8	3 211,4	-42,4
BRL	1 280,3	91,1	-1 189,2
MXN	12 136,9	3 841,1	-8 295,8

- zmiany udziału poszczególnych instrumentów inwestycyjnych w strukturze rezerw walutowych – wzrostu udziału oprocentowanych dłużnych papierów wartościowych przy jednoczesnym spadku udziału pozostałych instrumentów inwestycyjnych,

Struktura inwestycyjna rezerw walutowych NBP w ujęciu średniorocznym

%	2015	2016	Zmiana
Lokaty terminowe	11,3	11,0	-0,3 p.p.
Lokaty terminowe z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych (samodzielne)	2,5	0,8	-1,7 p.p.
Dyskontowe dłużne papiery wartościowe	14,5	10,9	-3,6 p.p.
Oprocentowane dłużne papiery wartościowe	71,7	77,3	5,6 p.p.

- zmiany średniego dziennego zaangażowania kwotowego w jednoczesne transakcje z otrzymanym i udzielonym przyrzeczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych,

¹¹ W ramach rezerw walutowych uwzględniono: lokaty terminowe, lokaty terminowe z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych (samodzielne), dyskontowe dłużne papiery wartościowe oraz oprocentowane dłużne papiery wartościowe.

Średnie dzienne zaangażowanie w jednoczesne transakcje z otrzymanym i udzielonym przyrzeczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych

w mln jednostek waluty oryginalnej	2015	2016	Zmiana
USD	1 027,6	8 015,9	6 988,3
EUR	73,4	302,1	228,7
GBP	2 343,5	2 802,9	459,4
AUD	100,3	9,1	-91,2

- zmiany średniorocznych kursów złotego do walut obcych – deprecjacji złotego do USD, EUR, AUD, NOK i NZD, przy jednoczesnej aprecjacji złotego w stosunku do GBP, BRL i MXN,

Średnioroczne kursy walut obcych

w złotych	2015	2016	Zmiana
USD	3,7701	3,9431	0,1730
EUR	4,1839	4,3625	0,1786
GBP	5,7637	5,3431	-0,4206
AUD	2,8352	2,9330	0,0978
NOK	0,4681	0,4695	0,0014
NZD	2,6375	2,7500	0,1125
BRL	1,1496	1,1375	-0,0121
MXN	0,2380	0,2113	-0,0267

- zmiany średniego oprocentowania instrumentów inwestycyjnych rezerw walutowych, w szczególności spadku średniorocznego oprocentowania lokat terminowych w NOK i NZD oraz oprocentowanych dłużnych papierów wartościowych w USD, GBP i AUD, przy jednoczesnym wzroście średniorocznego oprocentowania lokat reverse repo w USD;
- niższych o 65.029,2 tys. zł przychodów z odsetek od zadłużenia banku w likwidacji ze względu na niższe niż w 2015 r. spłaty odsetek uzyskane przez NBP (por. Nota 9 i Nota 19);
- niższych o 4.813,8 tys. zł przychodów z odsetek od kredytu refinansowego na przywrócenie płynności płatniczej banku. W związku z ogłoszeniem upadłości likwidacyjnej banku, z dniem 22 lutego 2016 r. NBP zaprzestał naliczania odsetek od tego kredytu (por. Nota 4 i Nota 9);
- wyższych o 13.999,2 tys. zł przychodów z tytułu odsetek od rachunków bankowych prowadzonych przez NBP w walutach obcych, co dotyczyło głównie przychodów z tytułu odsetek od lokat repo w EUR.

W 2016 r. w pozycji ujęto również jako *Inne przychody z tytułu odsetek* przychody w kwocie 28.180,8 tys. zł z tytułu otrzymanego na podstawie pozytywnej interpretacji podatkowej zwrotu zapłaconych przez NBP zobowiązań publicznoprawnych za lata 2009-2015, związanych z tzw. „podatkiem u źródła” (por. Nota 30).

29.1. Przychody z odsetek i dyskonta od dłużnych papierów wartościowych w walutach obcych

w tys. złotych	2015	2016	Zmiana
Papiery wartościowe w USD	1 604 476,8	1 817 020,7	212 543,9
Papiery wartościowe w GBP	1 123 596,2	1 128 778,7	5 182,5
Papiery wartościowe w AUD	1 318 865,6	1 086 532,4	-232 333,2
Papiery wartościowe w EUR	798 456,4	1 019 244,1	220 787,7
Papiery wartościowe w pozostałych walutach	956 893,3	677 704,5	-279 188,8
Razem	5 802 288,3	5 729 280,4	-73 007,9

29.2. Przychody z odsetek od lokat terminowych w walutach obcych i złocie

w tys. złotych	2015	2016	Zmiana
Lokaty terminowe w NZD	155 159,9	103 982,4	-51 177,5
Lokaty terminowe w NOK	123 236,4	64 517,3	-58 719,1
Lokaty terminowe w złocie	28 705,5	29 756,4	1 050,9
Lokaty terminowe w USD	3 192,9	19 512,2	16 319,3
Lokaty terminowe w pozostałych walutach	14 232,6	13 063,5	-1 169,1
Razem	324 527,3	230 831,8	-93 695,5

29.3. Przychody z odsetek od lokat terminowych w walutach obcych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych

w tys. złotych	2015	2016	Zmiana
Lokaty reverse repo w USD	6 117,0	160 808,8	154 691,8
Lokaty reverse repo w GBP	69 449,7	66 865,3	-2 584,4
Lokaty reverse repo w AUD	6 149,3	505,6	-5 643,7
Lokaty reverse repo w pozostałych walutach	159,0	0,0	-159,0
Razem	81 875,0	228 179,7	146 304,7

29.4. Przychody z odsetek od kredytów i pożyczek w walutach obcych

Pozycja obejmuje przychody z odsetek od pożyczek udzielonych MFW w ramach NAB (por. Nota 2).

W 2016 r. wyższe przychody były głównie wynikiem wzrostu średnioważonego oprocentowania SDR z 0,050% w 2015 r. do 0,084% w 2016 r. oraz deprecjacji złotego w stosunku do SDR w ujęciu średniorocznym z 5,2749 zł w 2015 r. do 5,4805 zł w 2016 r.¹², przy jednocześnie niższym średniorocznym poziomie należności z tytułu udzielonych pożyczek.

29.5. Przychody z odsetek od kredytów i pożyczek w walucie krajowej

w tys. złotych	2015	2016	Zmiana
Przychody z odsetek od kredytu refinansowego na przywrócenie płynności płatniczej banku	6 626,8	1 813,0	-4 813,8
Przychody z odsetek od pożyczek pracowniczych	360,6	285,3	-75,3
Przychody z odsetek od kredytu lombardowego	0,8	92,4	91,6
Razem	6 988,2	2 190,7	-4 797,5

¹² W związku z decyzją Rady Wykonawczej MFW, począwszy od dnia 1 października 2016 r. do koszyka walut obcych wykorzystywanego do ustalenia kursu SDR dołączony został chiński yuan renminbi (dotychczas w koszyku walut znajdowały się: USD, EUR, JPY i GBP), co również miało wpływ na kształtowanie się stopy procentowej MFW.

29.6. Inne przychody z tytułu odsetek

w tys. złotych	2015	2016	Zmiana
Przychody z odsetek od należności od MFW	3 007,8	2 404,3	-603,5
Przychody z odsetek od rachunków bankowych prowadzonych przez NBP w walutach obcych	3 676,4	17 675,6	13 999,2
Przychody z odsetek od należności z operacji finansowych w walucie krajowej, w tym	65 233,2	204,0	-65 029,2
- przychody z odsetek od zadłużenia banku w likwidacji	65 231,8	202,6	-65 029,2
Przychody z odsetek od transakcji terminowych walutowych (foreign exchange forward)	153,6	34,9	-118,7
Przychody z odsetek za naruszenie obowiązku utrzymywania rezerwy obowiązkowej	211,7	1,6	-210,1
Pozostałe przychody z odsetek	8,9	28 204,7	28 195,8
Razem	72 291,6	48 525,1	-23 766,5

29.6.1. Przychody z odsetek od należności od MFW

Pozycja obejmuje przychody z odsetek od rachunku bieżącego w MFW oraz od oprocentowanej części transzy rezerwowej (por. Nota 2). W 2016 r. wyniosły one odpowiednio: 1.562,0 tys. zł oraz 842,3 tys. zł w porównaniu z: 2.504,5 tys. zł oraz 503,3 tys. zł w 2015 r.

Niższe przychody były głównie wynikiem niższego średniorocznego poziomu rachunku bieżącego w MFW oraz transzy rezerwowej, przy jednoczesnym wzroście średnioważonego oprocentowania SDR oraz deprecjacji złotego w stosunku do SDR w ujęciu średniorocznym (por. Nota 29.4.).

29.6.2. Przychody z odsetek od rachunków bankowych prowadzonych przez NBP w walutach obcych

w tys. złotych	2015	2016	Zmiana
Przychody z odsetek od rachunków bieżących i pomocniczych prowadzonych przez NBP w walutach obcych	2 167,7	2 889,7	722,0
Przychody z odsetek od lokat terminowych w walutach obcych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych, w tym	1 508,7	14 785,9	13 277,2
- lokaty repo w EUR	152,9	12 085,9	11 933,0
- lokaty repo w USD	1 355,8	2 700,0	1 344,2
Razem	3 676,4	17 675,6	13 999,2

Pozycja obejmuje głównie:

- przychody z odsetek od rachunków bieżących banków krajowych w EUR służących rozliczeniom w systemie TARGET2 w kwocie 2.889,6 tys. zł (por. Nota 15). Wynikają one z wprowadzenia przez NBP zasady współudziału banków w kosztach ponoszonych przez NBP z tytułu ujemnego oprocentowania środków utrzymywanych na rachunku bieżącym w EBC dla rozliczeń w systemie TARGET2 (por. Nota 30.5.2.);
- przychody z odsetek od lokat terminowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych (lokaty repo) o ujemnym oprocentowaniu, zawieranych przez NBP w ramach zarządzania rezerwami walutowymi. W 2016 r. wzrost przychodów dotyczył głównie lokat repo w EUR, co było przede wszystkim spowodowane wzrostem ich ujemnego oprocentowania.

Nota 30 Koszty z tytułu odsetek, dyskonta i premii

w tys. złotych	2015	2016	Zmiana
Koszty premii od dłużnych papierów wartościowych w walutach obcych	3 111 118,1	3 418 130,5	307 012,4
Koszty dyskonta od wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych w walucie krajowej	1 444 464,0	1 105 379,0	-339 085,0
Koszty odsetek od rachunków bankowych prowadzonych przez NBP w walutach obcych, w tym:	72 811,0	197 565,2	124 754,2
- od lokat terminowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych	72 536,5	187 471,4	114 934,9
Koszty odsetek od rachunków bankowych prowadzonych przez NBP w walucie krajowej, w tym	530 674,6	551 260,6	20 586,0
- od rezerwy obowiązkowej	507 770,4	528 398,0	20 627,6
- od depozytów na koniec dnia	2 953,7	3 784,8	831,1
Inne koszty z tytułu odsetek, w tym	78 750,8	100 657,8	21 907,0
- od rachunków bankowych NBP w walutach obcych	48 135,6	94 349,5	46 213,9
Razem	5 237 818,5	5 372 993,1	135 174,6

Pozycja obejmuje głównie koszty:

- od instrumentów wykorzystywanych przez NBP w ramach operacji polityki pieniężnej (por. Nota 11), to jest:
 - koszty dyskonta od bonów pieniężnych NBP emitowanych w ramach podstawowych i dostrajających operacji polityki pieniężnej,
 - koszty odsetek od rezerwy obowiązkowej oraz depozytów na koniec dnia,
- od instrumentów inwestycyjnych rezerw walutowych (por. Nota 3 i Nota 16), to jest:
 - koszty premii od dłużnych papierów wartościowych w walutach obcych,

- koszty odsetek od lokat terminowych w walutach obcych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych (lokaty repo),
- odsetek od rachunków prowadzonych przez NBP na rzecz innych podmiotów niż banki (głównie budżet państwa).

W 2016 r. wzrost pozycji był głównie wynikiem:

- wyższych o 307.012,4 tys. zł kosztów premii od zarówno dyskontowych jak i oprocentowanych dłużnych papierów wartościowych w walutach obcych. Wzrost kosztów premii od dyskontowych papierów wartościowych dotyczył papierów w EUR i był głównie spowodowany zwiększeniem ich ujemnej stopy zwrotu. Z kolei w przypadku oprocentowanych papierów wartościowych wystąpił wzrost kosztów premii od papierów w EUR, przy jednoczesnym spadku kosztów premii od papierów w USD;
- wyższych o 114.934,9 tys. zł kosztów odsetek od lokat terminowych w walutach obcych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych. Wzrost kosztów dotyczył głównie lokat repo w USD, co było spowodowane przede wszystkim:
 - wzrostem średniego dziennego zaangażowania kwotowego w jednoczesne transakcje z otrzymanym i udzielonym przyrzeczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych zawieranych w tej walucie (por. Nota 29),
 - deprecjacją złotego w stosunku do USD w ujęciu średniorocznym (por. Nota 29),
 - wzrostem średniego oprocentowania lokat repo w USD;
- wyższych o 46.213,9 tys. zł kosztów odsetek od rachunków bankowych NBP w walutach obcych, co było głównie spowodowane wzrostem ujemnego oprocentowania lokat terminowych w EUR;
- wyższych o 20.627,6 tys. zł kosztów odsetek od rezerwy obowiązkowej, co było spowodowane wzrostem średniego poziomu rezerwy obowiązkowej w ciągu roku, przy jednoczesnym spadku średniorocznej stopy oprocentowania środków rezerwy obowiązkowej;

Średni poziom rezerwy obowiązkowej^{*} oraz średnioroczne oprocentowanie rezerwy obowiązkowej^{**}

w mln złotych / %	2015	2016	Zmiana
Rezerwa obowiązkowa	35 595,0	38 821,5	3 226,5
Oprocentowanie rezerwy obowiązkowej	1,43	1,35	-0,08 p.p.

* Kwoty rezerwy obowiązkowej obliczane przy uwzględnieniu okresów rezerwowych ważonych liczbą dni w okresie.

** Środki rezerwy obowiązkowej są oprocentowane w wysokości 0,9 stopy referencyjnej NBP.

- niższych o 339.085,0 tys. zł kosztów dyskonta od wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych w walucie krajowej, na skutek niższego średniorocznego poziomu emisji bonów pieniężnych NBP oraz spadku średniorocznej stopy referencyjnej.

Średnioroczny poziom operacji podstawowych i dostrajających* oraz średnioroczny poziom stopy referencyjnej

w mln złotych / %	2015	2016	Zmiana
Operacje podstawowe	87 955,6	71 198,1	-16 757,5
Operacje dostrajające	1 107,9	1 210,7	102,8
Stopa referencyjna NBP	1,59	1,50	-0,09 p.p.

* Do wyliczenia wielkości średniorocznych operacji podstawowych i dostrajających uwzględniono wszystkie dni kalendarzowe od 1 stycznia do 31 grudnia każdego roku.

W 2015 r. pozycja obejmowała również koszty zobowiązań publicznoprawnych wykazywanych w ramach *Innych kosztów z tytułu odsetek* w kwocie 27.107,0 tys. zł związanych z podatkiem dochodowym od osób prawnych od przychodów osiągniętych na terytorium Polski przez nierezydentów (tzw. „podatek u źródła”). Wynikały one z naliczenia i odprowadzenia przez NBP zobowiązań podatkowych głównie z tytułu transakcji z udzielonym przyrzeczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych zawieranych przez NBP w latach poprzedzających 2015 r. (por. Nota 29).

30.1. Koszty premii od dłużnych papierów wartościowych w walutach obcych

w tys. złotych	2015	2016	Zmiana
Papiery wartościowe w EUR	848 651,7	1 324 951,7	476 300,0
Papiery wartościowe w GBP	709 452,4	839 110,7	129 658,3
Papiery wartościowe w AUD	564 208,8	536 843,6	-27 365,2
Papiery wartościowe w USD	678 796,1	444 110,2	-234 685,9
Papiery wartościowe w pozostałych walutach	310 009,1	273 114,3	-36 894,8
Razem	3 111 118,1	3 418 130,5	307 012,4

30.2. Koszty dyskonta od wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych w walucie krajowej

w tys. złotych	2015	2016	Zmiana
Koszty dyskonta od bonów pieniężnych NBP emitowanych w ramach podstawowych operacji polityki pieniężnej	1 425 446,5	1 086 893,0	-338 553,5
Koszty dyskonta od bonów pieniężnych NBP emitowanych w ramach dostrajających operacji polityki pieniężnej	19 017,5	18 486,0	-531,5
Razem	1 444 464,0	1 105 379,0	-339 085,0

30.3. Koszty odsetek od rachunków bankowych prowadzonych przez NBP w walutach obcych

w tys. złotych	2015	2016	Zmiana
Koszty odsetek od rachunków bieżących, pomocniczych oraz lokat terminowych w walutach obcych*	274,5	10 093,8	9 819,3
Koszty odsetek od lokat terminowych w walutach obcych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych, w tym	72 536,5	187 471,4	114 934,9
- lokaty repo w USD	3 487,4	128 635,5	125 148,1
- lokaty repo w AUD	6 015,6	479,4	-5 536,2
- lokaty repo w GBP	63 007,0	58 356,5	-4 650,5
- lokaty repo w pozostałych walutach	26,5	0,0	-26,5
Razem	72 811,0	197 565,2	124 754,2

* Dotyczy głównie budżetu państwa.

30.4. Koszty odsetek od rachunków bankowych prowadzonych przez NBP w walucie krajowej

w tys. złotych	2015	2016	Zmiana
Koszty odsetek od rachunków bieżących i pomocniczych w walucie krajowej, w tym	520 293,7	541 131,1	20 837,4
- od rezerwy obowiązkowej	507 770,4	528 398,0	20 627,6
- od depozytów na koniec dnia	2 953,7	3 784,8	831,1
- od pozostałych rachunków bieżących i pomocniczych*	9 569,6	8 948,3	-621,3
Koszty odsetek od rachunków lokat terminowych w walucie krajowej**	10 380,9	10 129,5	-251,4
Razem	530 674,6	551 260,6	20 586,0

* Dotyczy głównie budżetu państwa oraz funduszy ubezpieczeń społecznych.

** Dotyczy głównie budżetu państwa.

30.5. Inne koszty z tytułu odsetek

w tys. złotych	2015	2016	Zmiana
Koszty odsetek od zobowiązań wobec MFW z tytułu alokacji SDR	3 446,5	5 959,9	2 513,4
Koszty odsetek od rachunków bankowych NBP w walutach obcych	48 135,6	94 349,5	46 213,9
Koszty odsetek od transakcji terminowych walutowych (foreign exchange forward)	42,6	45,7	3,1
Pozostałe koszty odsetek	27 126,1	302,7	-26 823,4
Razem	78 750,8	100 657,8	21 907,0

30.5.1. Koszty odsetek od zobowiązań wobec MFW z tytułu alokacji SDR

W 2016 r. wyższe koszty odsetek od zobowiązań wobec MFW z tytułu alokacji SDR (por. Nota 17) były wynikiem wzrostu średnioważonego oprocentowania SDR oraz deprecjacji złotego w stosunku do SDR w ujęciu średniorocznym (por. Nota 29.4.).

30.5.2. Koszty odsetek od rachunków bankowych NBP w walutach obcych

w tys. złotych	2015	2016	Zmiana
Koszty odsetek od rachunków bieżących NBP w walutach obcych	4 722,4	4 588,2	-134,2
Koszty odsetek od lokat terminowych NBP w walutach obcych	25 983,8	69 774,3	43 790,5
Koszty odsetek od lokat terminowych w walutach obcych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych	17 429,4	19 987,0	2 557,6
Razem	48 135,6	94 349,5	46 213,9

Pozycja obejmuje:

- koszty odsetek od rachunków bieżących NBP głównie w EUR, które są związane z ujemnym oprocentowaniem środków pieniężnych utrzymywanych na rachunkach bieżących w bankach centralnych strefy euro. W 2016 r. koszty te dotyczyły przede wszystkim kosztów odsetek od rachunku bieżącego w EBC dla rozliczeń w systemie TARGET2 w kwocie 3.500,9 tys. zł (por. Nota 3 i Nota 29.6.2.);
- koszty odsetek od rachunków lokat terminowych oraz lokat reverse repo w EUR. Wzrost kosztów wynikał głównie ze wzrostu ujemnego oprocentowania lokat w tej walucie.

Nota 31 Przychody z operacji finansowych

w tys. złotych	2015	2016	Zmiana
Dodatnie zrealizowane różnice kursowe	12 874 818,0	10 845 941,7	-2 028 876,3
Dodatnie zrealizowane różnice cenowe, w tym	2 357 802,9	4 329 748,3	1 971 945,4
- z transakcji bieżących dłużnymi papierami wartościowymi	1 958 961,3	1 768 344,1	-190 617,2
- z instrumentów finansowych pozabilansowych, w tym	398 841,6	2 561 404,2	2 162 562,6
• z transakcji terminowych na dłużne papiery wartościowe	328 157,6	571 245,2	243 087,6
• z gwarantowanych transakcji giełdowych (bond futures)	70 684,0	1 990 159,0	1 919 475,0
Pozostałe przychody z operacji finansowych	1,7	2,6	0,9
Razem	15 232 622,6	15 175 692,6	-56 930,0

W 2016 r. pozycja obejmowała głównie:

- dodatnie zrealizowane różnice kursowe z transakcji w walutach obcych i złocie,

w tys. złotych	2015	2016	Zmiana
AUD	537 911,9	926 123,6	388 211,7
BRL	0,0	33 434,3	33 434,3
EUR	855 732,2	1 428 157,7	572 425,5
GBP	2 233 141,4	636 111,4	-1 597 030,0
MXN	0,1	301,8	301,7
NOK	131 185,4	619 265,0	488 079,6
NZD	367 337,0	620 953,7	253 616,7
SDR	150 081,9	112 458,7	-37 623,2
USD	8 594 748,8	6 465 878,4	-2 128 870,4
złoto	906,3	0,2	-906,1
Pozostałe	3 773,0	3 256,9	-516,1
Razem	12 874 818,0	10 845 941,7	-2 028 876,3

- dodatnie zrealizowane różnice cenowe z transakcji bieżących sprzedaży dłużnych papierów wartościowych,

w tys. złotych	2015	2016	Zmiana
Papiery wartościowe w USD	508 679,0	628 623,8	119 944,8
Papiery wartościowe w GBP	419 128,1	582 048,0	162 919,9
Papiery wartościowe w AUD	406 526,6	322 419,5	-84 107,1
Papiery wartościowe w EUR	619 035,0	186 561,6	-432 473,4
Papiery wartościowe w pozostałych walutach	5 592,6	48 691,2	43 098,6
Razem	1 958 961,3	1 768 344,1	-190 617,2

- dodatnie zrealizowane różnice cenowe z dziennej wyceny gwarantowanych transakcji giełdowych (bond futures).

w tys. złotych	2015	2016	Zmiana
Gwarantowane transakcje giełdowe w USD	19 381,2	1 276 212,0	1 256 830,8
Gwarantowane transakcje giełdowe w EUR	30 909,7	426 280,5	395 370,8
Gwarantowane transakcje giełdowe w GBP	20 393,1	287 666,5	267 273,4
Razem	70 684,0	1 990 159,0	1 919 475,0

Nota 32 Koszty operacji finansowych

w tys. złotych	2015	2016	Zmiana
Ujemne zrealizowane różnice kursowe	1 602 185,3	1 527 150,5	-75 034,8
Ujemne zrealizowane różnice cenowe, w tym	837 077,8	2 662 923,6	1 825 845,8
- z transakcji bieżących dłużnymi papierami wartościowymi	629 911,7	254 507,6	-375 404,1
- z instrumentów finansowych pozabilansowych, w tym	207 166,1	2 408 416,0	2 201 249,9
• z transakcji terminowych na dłużne papiery wartościowe	138 736,8	107 631,5	-31 105,3
• z gwarantowanych transakcji giełdowych (bond futures)	68 429,3	2 300 784,5	2 232 355,2
Pozostałe koszty operacji finansowych	4,9	1,9	-3,0
Razem	2 439 268,0	4 190 076,0	1 750 808,0

W 2016 r. pozycja obejmowała głównie:

- ujemne zrealizowane różnice kursowe z transakcji w walutach obcych,

w tys. złotych	2015	2016	Zmiana
AUD	189 533,0	63 267,8	-126 265,2
BRL	22 558,0	4,7	-22 553,3
EUR	531 357,0	113 644,7	-417 712,3
GBP	121 519,8	672 094,3	550 574,5
MXN	0,1	108 475,5	108 475,4
NOK	124 187,3	11 995,6	-112 191,7
NZD	348 206,0	48 252,8	-299 953,2
SDR	11,0	0,4	-10,6
USD	264 756,7	509 035,9	244 279,2
Pozostałe	56,4	378,8	322,4
Razem	1 602 185,3	1 527 150,5	-75 034,8

- ujemne zrealizowane różnice cenowe z transakcji bieżących sprzedaży dłużnych papierów wartościowych,

w tys. złotych	2015	2016	Zmiana
Papiery wartościowe w USD	194 096,4	151 803,9	-42 292,5
Papiery wartościowe w GBP	136 711,7	41 582,7	-95 129,0
Papiery wartościowe w AUD	134 055,1	44 314,4	-89 740,7
Papiery wartościowe w EUR	165 048,5	16 806,6	-148 241,9
Razem	629 911,7	254 507,6	-375 404,1

- ujemne zrealizowane różnice cenowe z dziennej wyceny gwarantowanych transakcji giełdowych (bond futures).

w tys. złotych	2015	2016	Zmiana
Gwarantowane transakcje giełdowe w USD	7 148,1	1 621 179,4	1 614 031,3
Gwarantowane transakcje giełdowe w EUR	23 771,7	382 313,0	358 541,3
Gwarantowane transakcje giełdowe w GBP	37 509,5	297 292,1	259 782,6
Razem	68 429,3	2 300 784,5	2 232 355,2

Nota 33 Koszty niezrealizowane

w tys. złotych	2015	2016	Zmiana
Ujemne różnice z wyceny kursowej walut obcych	1 755 122,6	1 168 798,6	-586 324,0
Ujemne różnice z wyceny cenowej, w tym	337 625,8	931 795,8	594 170,0
- z wyceny cenowej dłużnych papierów wartościowych	337 625,8	929 990,0	592 364,2
- z wyceny cenowej instrumentów finansowych pozabilansowych	0,0	1 805,8	1 805,8
Razem	2 092 748,4	2 100 594,4	7 846,0

Ujemne różnice z wyceny kursowej walut obcych są ustalane przez porównanie średniego kosztu zasobu waluty obcej z niższym od niego kursem średnim NBP¹³ (por. Nota 22). Ujemne różnice z wyceny kursowej w podziale na waluty obce przedstawiono poniżej.

¹³ W przypadku ujemnego zasobu waluty obcej ujemne różnice z wyceny kursowej są ustalane przez porównanie średniego kosztu zasobu z wyższym od niego kursem średnim NBP. Na koniec 2016 r. taka sytuacja wystąpiła w przypadku waluty SDR, której zasób był ujemny.

w tys. złotych	2015	2016	Zmiana
BRL	346 413,0	0,0	-346 413,0
GBP	0,0	1 091 492,6	1 091 492,6
MXN	89 058,9	0,0	-89 058,9
NOK	1 319 595,6	0,0	-1 319 595,6
SDR	0,0	77 301,8	77 301,8
Pozostałe	55,1	4,2	-50,9
Razem	1 755 122,6	1 168 798,6	-586 324,0

Ujemne różnice z wyceny cenowej dla dłużnych papierów wartościowych są ustalane przez porównanie średniego kosztu zasobu dłużnych papierów wartościowych z niższą od niego średnią ceną rynkową tych papierów. Ujemne różnice cenowe w podziale na papiery wartościowe nominowane w poszczególnych walutach obcych przedstawiono poniżej.

w tys. złotych	2015	2016	Zmiana
Papiery wartościowe w USD	208 227,0	762 962,2	554 735,2
Papiery wartościowe w AUD	3 725,0	66 117,5	62 392,5
Papiery wartościowe w EUR	22 178,2	56 043,8	33 865,6
Papiery wartościowe w BRL	79 327,7	0,0	-79 327,7
Papiery wartościowe w pozostałych walutach	24 167,9	44 866,5	20 698,6
Razem	337 625,8	929 990,0	592 364,2

Na 31.12.2016 ujemne różnice z wyceny cenowej instrumentów finansowych pozabilansowych dotyczyły transakcji terminowych sprzedaży dłużnych papierów wartościowych w AUD (por. Nota 26).

Nota 34 Przychody z tytułu rozwiązania/ koszty z tytułu utworzenia rezerw na ryzyko i odpisów aktualizujących wartość aktywów finansowych

W 2016 r. przychody w wysokości 400.000,0 tys. zł były efektem rozwiązania rezerwy na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych do poziomu minimalnego odpowiadającego wysokości niepokrytej skumulowanej straty z lat ubiegłych, powstałej w wyniku zmian kursu złotego do walut obcych (por. Nota 23).

W 2015 r. koszty w wysokości 2.467.523,4 tys. zł były efektem utworzenia rezerwy na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych do jej poziomu minimalnego.

Nota 35 Przychody z tytułu opłat i prowizji

w tys. złotych	2015	2016	Zmiana
Za prowadzenie przez NBP rachunków bankowych	557,2	537,8	-19,4
Za wykonanie zleceń płatniczych	26 586,7	29 204,6	2 617,9
Pozostałe przychody z tytułu opłat i prowizji	9 994,6	29 925,2	19 930,6
Razem	37 138,5	59 667,6	22 529,1

35.1. Przychody z tytułu opłat i prowizji za wykonanie zleceń płatniczych

Pozycja obejmuje głównie przychody za wykonanie zleceń płatniczych w systemie SORBNET2 – 21.401,8 tys. zł w 2016 r. w porównaniu z 19.261,2 tys. zł w 2015 r. Wzrost tych przychodów był przede wszystkim wynikiem większej liczby zleceń płatniczych zrealizowanych w tym systemie w 2016 r.

35.2. Pozostałe przychody z tytułu opłat i prowizji

Pozycja obejmuje głównie:

- przychody netto z prowizji i opłat objętych mechanizmem poolingu w ramach systemu TARGET2 – 8.803,2 tys. zł w 2016 r. w porównaniu z 8.312,4 tys. zł w 2015 r.,
- przychody z opłat za niedostarczenie papierów wartościowych przez kontrahentów NBP (tzw. *fails charges*¹⁴) – 19.600,2 tys. zł w 2016 r. w porównaniu z 261,1 tys. zł w 2015 r.

Nota 36 Koszty z tytułu opłat i prowizji

w tys. złotych	2015	2016	Zmiana
Za otwarcie i prowadzenie rachunków NBP	8 576,7	7 164,8	-1 411,9
Za wykonanie własnych zleceń płatniczych	3 118,5	3 476,1	357,6
Z tytułu zastępczej obsługi kasowej	8 242,4	7 033,2	-1 209,2
Pozostałe koszty z tytułu opłat i prowizji	12 653,4	36 287,3	23 633,9
Razem	32 591,0	53 961,4	21 370,4

¹⁴ *Fails charges* dotyczą transakcji kupna/sprzedaży papierów wartościowych oraz transakcji repo/reverse repo w USD. Opłaty są naliczane, gdy jedna strona dostarczy papiery wartościowe drugiej stronie z datą późniejszą niż uzgodniona.

36.1. Koszty z tytułu opłat i prowizji za otwarcie i prowadzenie rachunków NBP

Pozycja obejmuje głównie koszty prowadzenia rachunków bieżących NBP w walutach obcych oraz rachunków powierniczych dłużnych papierów wartościowych.

Spadek kosztów w 2016 r. był przede wszystkim wynikiem niższych kosztów przechowywania papierów wartościowych na wybranych rachunkach powierniczych, co było skutkiem niższego wolumenu transakcji papierami wartościowymi realizowanymi poprzez te rachunki.

36.2. Koszty z tytułu zastępczej obsługi kasowej

W 2016 r. niższe koszty wynikały głównie ze spadku liczby i wartości operacji gotówkowych dokonywanych w ramach zastępczej obsługi kasowej.

36.3. Pozostałe koszty z tytułu opłat i prowizji

Pozycja obejmuje m.in.:

- koszty opłat z tytułu uczestnictwa NBP w systemie TARGET2 – 13.400,6 tys. zł w 2016 r. w porównaniu z 12.148,0 tys. zł w 2015 r.,
- koszty opłat z tytułu braku dostarczenia papierów wartościowych (tzw. *fails charges*) – 20.138,8 tys. zł w 2016 r. w porównaniu z 16,3 tys. zł w 2015 r. (por. Nota 35.2.),
- koszty opłat transakcyjnych dotyczących gwarantowanych transakcji giełdowych w walutach obcych (bond futures) – 2.309,9 tys. zł w 2016 r. w porównaniu z 184,1 tys. zł w 2015 r.,
- koszty opłaty za udostępnienie alokacji SDR – 250,6 tys. zł w 2016 r. w porównaniu z 114,0 tys. zł w 2015 r.

Nota 37 Przychody z tytułu akcji i udziałów

Pozycja obejmuje przychody z tytułu dywidend od posiadanych przez NBP akcji i udziałów w podmiotach krajowych i zagranicznych (por. Nota 6).

w tys. złotych	2015	2016	Zmiana
Dywidendy otrzymane, w tym	11 284,0	15 016,7	3 732,7
- Krajowa Izba Rozliczeniowa S.A.	1 700,0	5 463,7	3 763,7
- Bank Rozrachunków Międzynarodowych	9 584,0	9 553,0	-31,0

Nota 38 Pozostałe przychody

Pozycja obejmuje głównie przychody ze sprzedaży monet i banknotów kolekcjonerskich, przychody z wynajmu pomieszczeń biurowych, przychody z uzyskania metali szlachetnych z przetopu monet kolekcjonerskich wycofanych ze sprzedaży, przychody z rozwiązania rezerw na przyszłe zobowiązania wobec pracowników oraz przychody z tytułu korekt przychodów/kosztów dotyczących lat ubiegłych.

W 2016 r. pozycja wyniosła 84.923,6 tys. zł i była o 19.306,6 tys. zł niższa w porównaniu z 2015 r., co było głównie wynikiem spadku przychodów z uzyskania metali szlachetnych z przetopu monet kolekcjonerskich.

Nota 39 Koszty wynagrodzeń pracowników wraz z narzutami na wynagrodzenia

w tys. złotych	2015	2016	Zmiana
Koszty wynagrodzeń	370 225,5	380 075,6	9 850,1
Koszty utworzenia rezerw na przyszłe zobowiązania wobec pracowników z tytułu nagród jubileuszowych, odpraw emerytalnych i rentowych oraz niewykorzystanych urlopów wypoczynkowych	12 104,5	13 262,6	1 158,1
Koszty narzutów na wynagrodzenia	82 199,7	84 042,4	1 842,7
Razem	464 529,7	477 380,6	12 850,9

W 2016 r. przeciętne zatrudnienie w NBP kształtowało się na poziomie 3.296 etatów i było niższe o 91 etatów w porównaniu do roku 2015, co było przede wszystkim efektem realizacji *Programu optymalizacji zatrudnienia w NBP* oraz wprowadzenia w oddziałach okręgowych NBP centralizacji obsługi posiadaczy rachunków i koncentracji procesu przeliczania oraz sortowania banknotów.

W 2016 r. wyższe koszty wynagrodzeń wynikały głównie z przyjętej polityki kadrowo-płacowej.

39.1. Koszty wynagrodzeń

w tys. złotych	2015	2016	Zmiana
Wynagrodzenia osobowe	366 548,2	376 673,4	10 125,2
Wynagrodzenia bezosobowe	3 677,3	3 402,2	-275,1
Razem	370 225,5	380 075,6	9 850,1

39.2. Koszty utworzenia rezerw na przyszłe zobowiązania wobec pracowników

w tys. złotych	2015		2016	
	Koszt utworzenia rezerw	Zyski/straty aktuarialne*	Koszt utworzenia rezerw	Zyski/straty aktuarialne*
Koszty utworzenia rezerw na przyszłe zobowiązania wobec pracowników, w tym	12 104,5	2 887,3	13 262,6	3 644,6
- z tytułu odpraw emerytalnych	2 142,4	-1 963,8	13 235,7	9 259,8
- z tytułu odpraw rentowych	86,8	-97,9	26,9	-157,3
- z tytułu nagród jubileuszowych	9 875,3	4 949,0	0,0**	-5 457,9
- z tytułu niewykorzystanych urlopów wypoczynkowych	0,0	-	0,0**	-

* Zyski aktuarialne są prezentowane ze znakiem (-)

** W przypadku rezerw na nagrody jubileuszowe oraz niewykorzystane urlopy wypoczynkowe w 2016 roku wystąpiły przychody z ich częściowego rozwiązania, ujęte w pozycji *Pozostałe przychody*

39.3. Koszty narzutów na wynagrodzenia

Pozycja obejmuje składki na ubezpieczenia emerytalne, rentowe i wypadkowe od wynagrodzeń osobowych i bezosobowych, składki na Fundusz Pracy, wpłaty na Pracowniczy Program Emerytalny – PPE (24.237,2 tys. zł w 2016 r. w porównaniu z 23.780,0 tys. zł w 2015 r.).

Nota 40 Koszty administracyjne

w tys. złotych	2015	2016	Zmiana
Zużycie materiałów i energii	22 903,1	22 763,9	-139,2
Świadczenia na rzecz pracowników i innych osób uprawnionych, w tym	19 023,5	13 606,4	-5 417,1
- podnoszenie kwalifikacji zawodowych	9 284,2	7 929,2	-1 355,0
- rezerwa na dodatkowe odprawy pieniężne i dodatkowe świadczenia dla pracowników	4 378,6	455,0	-3 923,6
Podróże służbowe	4 652,1	4 388,1	-264,0
Usługi obce, w tym	125 189,3	137 549,8	12 360,5
- obsługa systemów informatycznych	56 792,7	61 271,2	4 478,5
- usługi remontowe, naprawy, konserwacje, przeglądy	27 130,8	30 167,1	3 036,3
- usługi transmisji danych i wiadomości	19 113,2	20 698,7	1 585,5
Podatki i opłaty	31 211,2	26 321,4	-4 889,8
Odpisy na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych	4 419,4	4 321,7	-97,7
Pozostałe koszty administracyjne, w tym	32 272,6	23 651,4	-8 621,2
- koszty informacji, promocji i edukacji	27 023,8	19 582,6	-7 441,2
- koszty organizacji konferencji międzynarodowych oraz seminariów i warsztatów organizowanych w ramach współpracy technicznej	3 189,2	2 126,3	-1 062,9
Razem	239 671,2	232 602,7	-7 068,5

Zmiana pozycji była głównie wynikiem zmniejszenia:

- kosztów informacji, promocji i edukacji przede wszystkim w związku z niższymi kosztami dofinansowania przedsięwzięć edukacyjnych,
- kosztów utworzenia rezerwy na dodatkowe odprawy pieniężne i dodatkowe świadczenia dla pracowników (por. Nota 21),
- kosztów podatków i opłat, przede wszystkim w związku ze spadkiem kosztów składek członkowskich NBP.

Jednocześnie nastąpił wzrost kosztów usług obcych, przede wszystkim w zakresie:

- aktualizacji i zapewnienia wsparcia dla oprogramowań informatycznych,
- remontów infrastruktury budowlanej w obiektach Centrali i oddziałów okręgowych NBP.

Nota 41 Koszty amortyzacji

w tys. złotych	2015	2016	Zmiana
Koszty amortyzacji środków trwałych	58 496,3	62 688,3	4 192,0
Koszty amortyzacji wartości niematerialnych i prawnych	22 625,5	22 152,0	-473,5
Razem	81 121,8	84 840,3	3 718,5

W 2016 r., podobnie jak w 2015 r., koszty amortyzacji środków trwałych dotyczyły głównie amortyzacji maszyn i urządzeń oraz budynków, natomiast koszty amortyzacji wartości niematerialnych i prawnych – oprogramowań informatycznych.

41.1. Koszty amortyzacji środków trwałych

W 2016 r. wyższe koszty amortyzacji były głównie wynikiem wzrostu wartości początkowej środków trwałych w związku z przyjęciem do używania środków trwałych w ostatnim kwartale 2015 r. i w 2016 r. oraz zwiększeniem wartości początkowej z tytułu modernizacji używanych środków trwałych.

Koszty amortyzacji według grup rodzajowych środków trwałych przedstawiono w Nocie 5.1.

41.2. Koszty amortyzacji wartości niematerialnych i prawnych

W 2016 r. niższe koszty amortyzacji były głównie wynikiem wydłużenia okresu używania dla oprogramowań informatycznych.

Koszty amortyzacji według grup rodzajowych wartości niematerialnych i prawnych przedstawiono w Nocie 5.2.

Nota 42 Koszty emisji znaków pieniężnych

Pozycja obejmuje koszty emisji banknotów i monet, w tym banknotów i monet kolekcjonerskich.

W 2016 r. pozycja wyniosła 250.932,1 tys. zł i była o 60.408,3 tys. zł niższa w porównaniu z 2015 r. Spadek pozycji był głównie wynikiem:

- zmniejszenia kosztów emisji banknotów powszechnego obiegu w wyniku spadku łącznej liczby zamówionych banknotów oraz zwiększenia w strukturze zamówienia udziału banknotów, których koszty jednostkowe są niższe; jednocześnie w 2016 r. zrealizowano zamówienia nowych banknotów o nominale 500 zł, które zostaną wprowadzone do obiegu w 2017 r.,

- zmniejszenia kosztów emisji monet powszechnego obiegu w wyniku spadku liczby zamówionych monet oraz niższych cen produkcji monet o nominale od 10 gr do 5 zł.

Nota 43 Pozostałe koszty

Pozycja obejmuje głównie koszty odpowiadające wartości nominalnej sprzedanych monet i banknotów kolekcjonerskich, koszty z tytułu sprzedaży środków trwałych, koszty rezerw na przyszłe zobowiązania z tytułu spraw sądowych oraz koszty z tytułu korekt przychodów/kosztów dotyczących lat ubiegłych.

W 2016 r. pozycja wyniosła 11.013,9 tys. zł i była o 20.564,7 tys. zł niższa w porównaniu z 2015 r., co było głównie efektem niższych kosztów z tytułu sprzedaży środków trwałych.

Nota 44 Wynik finansowy roku bieżącego i jego podział

Wynik finansowy NBP za 2016 r. wyniósł 9.200.986,7 tys. zł.

Zgodnie z art. 62 i 69 ustawy o NBP zysk NBP podlega podziałowi (w terminie 14 dni od dnia zatwierdzenia rocznego sprawozdania finansowego NBP przez Radę Ministrów) na:

- odpis na fundusz rezerwowy NBP (5% zysku) – 460.049,3 tys. zł,
- wpłatę z zysku NBP do budżetu państwa – 8.740.937,4 tys. zł.

8. Pozostałe noty objaśniające

Nota 45 Elastyczna Linia Kredytowa

Elastyczna Linia Kredytowa jest instrumentem MFW, przeznaczonym dla krajów o stabilnych podstawach i prognozach makroekonomicznych. W przypadku Polski ma on charakter ostrożnościowy.

Obowiązująca na dzień 31 grudnia 2016 r. Elastyczna Linia Kredytowa została przyznana Polsce w dniu 14 stycznia 2015 r. przez Radę Wykonawczą MFW na okres dwóch lat (to jest do 13 stycznia 2017 r.). W dniu 13 stycznia 2016 r. Rada Wykonawcza MFW zaakceptowała wniosek Polski o zmniejszenie wysokości Elastycznej Linii Kredytowej z wysokości 15,5 mld SDR do wysokości 13,0 mld SDR. Dysponentem Elastycznej Linii Kredytowej był Rząd Rzeczypospolitej Polskiej, a NBP pełnił rolę agenta finansowego Rządu.

W dniu 13 stycznia 2017 r. Rada Wykonawcza MFW zaakceptowała wniosek Polski o ponowne udzielenie dostępu do Elastycznej Linii Kredytowej w wysokości 6,5 mld SDR. Polska uzyskała dostęp do tego instrumentu MFW na okres dwóch lat (to jest do stycznia 2019 r.). Podobnie jak w przypadku instrumentu udostępnionego Polsce w 2015 r. dysponentem Elastycznej Linii Kredytowej jest Rząd Rzeczypospolitej Polskiej, a NBP pełni rolę agenta finansowego Rządu.

Nota 46 Zdarzenia po dacie bilansu

Do dnia zatwierdzenia Sprawozdania finansowego Narodowego Banku Polskiego na dzień 31 grudnia 2016 roku nie wystąpiły zdarzenia, o których informacje otrzymano po dniu bilansowym, tj. 31.12.2016 i które miałyby istotny wpływ na treść tego sprawozdania finansowego.

9. Ryzyko finansowe i operacyjne

W NBP funkcjonuje system zarządzania ryzykiem stanowiący ciągły i powtarzalny proces decyzyjny, wspomagający – przy zastosowaniu odpowiednich rozwiązań organizacyjnych, proceduralnych i technicznych – osiągnięcie celów banku. Obejmuje on:

- w zakresie ryzyka finansowego – działalność Departamentu Zarządzania Ryzykiem Finansowym (DZRF), odpowiedzialnego za zarządzanie tym ryzykiem;
- w zakresie ryzyka operacyjnego:
 - zdecentralizowane zarządzanie ryzykiem operacyjnym – dokonywane przez dyrektorów departamentów Centrali i Oddziałów Okręgowych NBP, którzy monitorują ryzyko operacyjne, przeprowadzają ocenę jego poziomu oraz podejmują działania ograniczające występowanie ryzyka w swojej jednostce;
 - działalność Departamentu Ryzyka Operacyjnego i Zgodności, który na bieżąco monitoruje i analizuje ryzyko operacyjne występujące w skali NBP, opracowuje regulacje oraz projekty rozwiązań dot. zmian procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym. Przygotowuje także sprawozdawczość nt. ryzyka operacyjnego dla Komisji ds. Zarządzania Ryzykiem Operacyjnym i Zarządu NBP;
 - Komisję ds. Zarządzania Ryzykiem Operacyjnym (KZRO), która dokonuje oceny efektywności systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym w NBP, monitoruje bieżący poziom ryzyka operacyjnego i analizuje przyczyny powstawania ryzyka na poziomie wysokim lub nieakceptowalnym. Rekomenduje również Zarządowi NBP propozycje rozwiązań i zmian w tym obszarze;
- podejmowanie przez Zarząd NBP decyzji o charakterze strategicznym, na podstawie otrzymywanych informacji na temat ryzyka finansowego i operacyjnego.

Zadania realizowane w ramach zarządzania ryzykiem obejmują:

- bieżące identyfikowanie oraz analizowanie poszczególnych rodzajów ryzyka,
- pomiar poziomu ryzyka,
- dobór i stosowanie mechanizmów ograniczających ryzyko,
- monitorowanie i bieżące kontrolowanie skuteczności zastosowanych mechanizmów ograniczających ryzyko,
- okresowe informowanie o wynikach zarządzania ryzykiem,
- akceptację/brak akceptacji dla istniejącego poziomu ryzyka.

9.1. Ryzyko finansowe

Podstawowymi rodzajami ryzyka finansowego towarzyszącego działalności NBP są: ryzyko kredytowe, ryzyko płynności oraz ryzyko rynkowe (stopy procentowej i kursowe). Akceptowany poziom ryzyka finansowego określany jest poprzez system limitów, ustalany w sposób uwzględniający również ograniczenie ryzyka koncentracji. Ekspozycja na poszczególne rodzaje

ryzyka, w ramach przyjętych ograniczeń, jest monitorowana na bieżąco przez DZRF. Analiza ekspozycji na ryzyko finansowe jest regularnie przedstawiana Zarządowi NBP.

9.1.1. Ryzyko kredytowe

Ryzyko kredytowe związane jest z możliwością poniesienia strat finansowych wskutek niewywiązania się kontrahenta z ciężących na nim zobowiązań (w szczególności niespłacenia całości lub części kapitału wraz z odsetkami w uzgodnionym terminie) lub spadku wartości rynkowej instrumentów inwestycyjnych w konsekwencji pogorszenia wiarygodności kredytowej emitenta.

9.1.1.1. Maksymalna ekspozycja na ryzyko kredytowe

Poniżej przedstawiono maksymalną ekspozycję na ryzyko kredytowe związane z aktywami NBP, bez uwzględnienia posiadanych zabezpieczeń (ekspozycje przedstawione w tabeli są oparte na kwotach ujętych w bilansie).

Ekspozycja na ryzyko kredytowe NBP wynika głównie z aktywów finansowych związanych z zarządzaniem rezerwami walutowymi (pozycja A.2.2 bilansu).

<i>w tys. złotych</i>	31.12.2015	31.12.2016	Pozycja bilansu
Rachunki bieżące w złocie	3 402,7	3 673,5	A.1
Lokaty terminowe w złocie	13 058 471,8	15 270 503,8	A.1
Należności od MFW	7 742 741,0	4 394 707,8	A.2.1
Rachunki bieżące w walutach obcych	2 847 147,0	15 599 875,3	A.2.2
Lokaty terminowe w walutach obcych	34 718 174,9	32 324 537,1	A.2.2
Lokaty terminowe w walutach obcych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych	11 908 632,8	76 444 450,1	A.2.2
Dyskontowe dłużne papiery wartościowe w walutach obcych	31 953 191,3	42 166 508,3	A.2.2
Oprocentowane dłużne papiery wartościowe w walutach obcych	267 310 008,6	290 725 782,7	A.2.2
Zapas banknotów i monet zagranicznych	126 274,5	154 066,5	A.2.2
Inne należności w walutach obcych	4 201,7	1 436 977,0	A.2.2
Kredyty i pożyczki udzielone w walucie krajowej	180 576,7	0,0	A.6
Odsetki należne za naruszenie obowiązku utrzymywania rezerwy obowiązkowej	420,9	420,9	A.6
Inne należności od krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej	3,3	3,1	A.6
Kredyty i pożyczki udzielone pracownikom	20 605,4	20 358,4	A.10.5
Inne kredyty udzielone w walucie krajowej	0,0	133 362,0	A.10.5
Inne należności	34 680,7	36 721,8	A.10.5
Razem	369 908 533,3	478 711 948,3	

Ponadto przystępując do programów pożyczkowych MFW (por. Nota 27) NBP zobowiązał się do udzielania MFW pożyczek w walutach obcych odpowiednio w ramach:

- porozumienia NAB – do kwoty 1.285.400,0 tys. SDR, z czego do wykorzystania na 31.12.2016 pozostało 1.060.251,3 tys. SDR,
- pożyczek dwustronnych – do kwoty 6.270.000,0 tys. EUR, z czego do wykorzystania na 31.12.2016 pozostało 6.270.000,0 tys. EUR.

Poniżej przedstawiono koncentrację maksymalnej ekspozycji NBP na ryzyko kredytowe w ujęciu sektorowym kontrahenta.

w tys. złotych	31.12.2015	31.12.2016
Institucje rządowe i samorządowe	288 659 276,3	318 947 384,5
- Zagraniczne instytucje rządowe szczebla centralnego	271 586 414,8	304 784 414,3
- Pozostałe	17 072 861,5	14 162 970,2
Monetarne instytucje finansowe	68 314 272,9	110 353 695,3
- Zagraniczne instytucje kredytowe	52 561 655,0	79 892 557,6
- Banki centralne, BIS oraz MFW	15 566 200,9	30 449 700,0
- Krajowe instytucje kredytowe	186 417,0	11 437,7
Międzynarodowe organizacje finansowe	1 025 660,6	3 307 896,2
Niemonetarne instytucje finansowe	9 984 028,6	43 880 176,5
Sektor niefinansowy	1 788 262,3	2 068 703,6
Pozostałe	137 032,6	154 092,2
Razem	369 908 533,3	478 711 948,3

Poniżej przedstawiono koncentrację maksymalnej ekspozycji NBP na ryzyko kredytowe w ujęciu geograficznym kontrahenta.

w tys. złotych	31.12.2015	31.12.2016
Stany Zjednoczone	122 745 776,6	181 208 435,6
Strefa euro	112 613 348,8	132 961 428,1
Wielka Brytania	64 950 883,9	96 479 756,9
Australia	30 000 556,8	27 539 364,0
Norwegia	13 865 336,9	14 636 831,2
Nowa Zelandia	4 294 977,1	5 182 599,8
Szwajcaria	2 122 812,8	2 585 043,2
Dania	1 186 977,0	2 269 197,5
Szwecja	2 369 414,5	1 452 127,6
Polska	223 377,2	188 623,7
Brazylia	1 209 449,3	0,0
Meksyk	3 006 228,7	0,0
Pozostałe	11 319 393,7	14 208 540,7
Razem	369 908 533,3	478 711 948,3

9.1.1.2. Ryzyko kredytowe w zarządzaniu rezerwami dewizowymi

W procesie zarządzania rezerwami dewizowymi NBP stosuje następujące metody ograniczania ryzyka kredytowego:

- ograniczenie udziału transakcji lokacyjnych i pozarządowych papierów wartościowych,
- kryteria wyboru kontrahentów i bieżące monitorowanie ich wiarygodności kredytowej,
- limity dla kontrahentów do transakcji lokacyjnych oraz wymiany walutowej,
- ograniczenie terminu zapadalności transakcji lokacyjnych,

- kryteria wyboru emitentów papierów wartościowych,
- limity dla emitentów papierów wartościowych,
- zawieranie umów ramowych z kontrahentami,
- zabezpieczenia w transakcjach lokacyjnych z przyrzeczeniem odkupu papierów wartościowych.

Analizy ryzyka kredytowego są przeprowadzane przez NBP przy wykorzystaniu zarówno danych dotyczących sytuacji finansowej kontrahentów i ocen agencji ratingowych, jak również wyceny ryzyka odzwierciedlonej w kwotowaniach rynkowych.

Dominująca część rezerw dewizowych inwestowana jest w rządowe papiery wartościowe krajów o wysokim ratingu, charakteryzujące się najwyższym stopniem bezpieczeństwa i płynności. Utrzymywane w portfelach inwestycyjnych pozarządowe papiery wartościowe emitowane są przede wszystkim przez instytucje międzynarodowe oraz agencje rządowe, skala inwestycji na rynku obligacji korporacyjnych jest niewielka. Również udział lokat w rezerwach dewizowych jest niski - transakcje zawierane są na krótkie terminy, z bankami o wysokiej wiarygodności kredytowej.

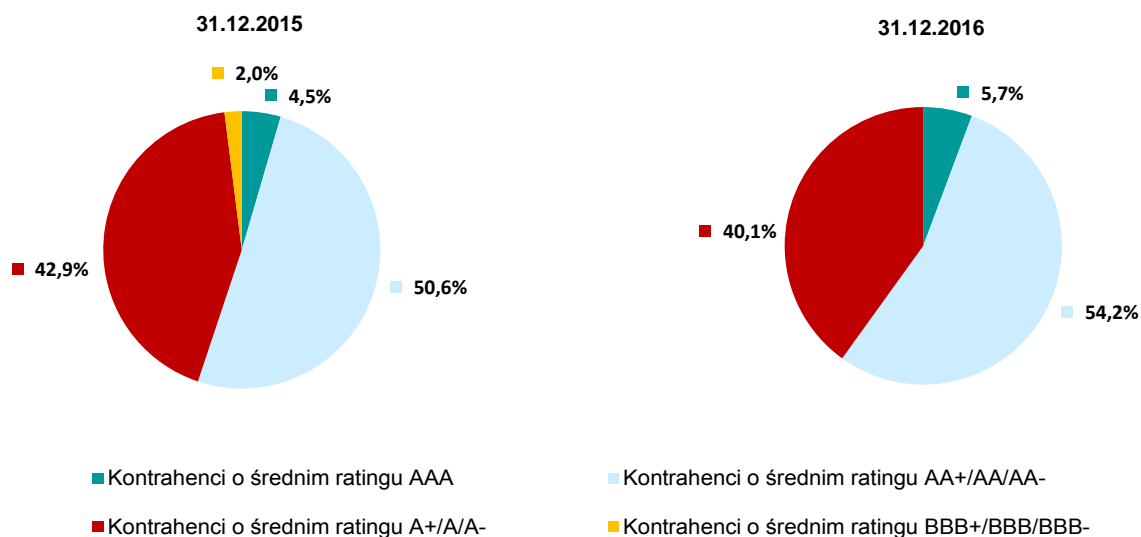
9.1.1.2.1. Jakość kredytowa lokat terminowych

Kondycja finansowa kontrahentów NBP, z którymi zawierane są lokaty terminowe w ramach zarządzania rezerwami walutowymi i złotem, monitorowana jest na bieżąco na podstawie codziennych informacji agencji ratingowych dotyczących zmian ocen wiarygodności kredytowej oraz prognoz ratingowych, a także implikowanych ratingów wyznaczanych w oparciu o rynkowe kwotowania CDS.

Poniższy wykres przedstawia strukturę zaangażowania w lokaty terminowe związane z zarządzaniem rezerwami walutowymi według średniego ratingu kontrahentów na 31.12.2015 i 31.12.2016.¹⁵

¹⁵ Struktura zaangażowania w lokaty terminowe została zaprezentowana na podstawie wartości wykorzystywanych do monitorowania limitów inwestycyjnych dla kontrahentów lokat terminowych.

Wykres 1. Struktura zaangażowania w lokaty terminowe według średniego ratingu kontrahenta na 31.12.2015 i 31.12.2016

NBP zawiera lokaty terminowe również z bankami centralnymi krajów, spełniających przyjęte wymogi ratingowe. Zarówno na 31.12.2015, jak i na 31.12.2016 NBP posiadał lokaty terminowe w dwóch bankach centralnych, o łącznej wartości nominalnej 4.777.829,0 tys. zł na 31.12.2015 oraz 10.651.413,9 tys. zł na 31.12.2016.

9.1.1.2.2. Jakość kredytowa dłużnych papierów wartościowych

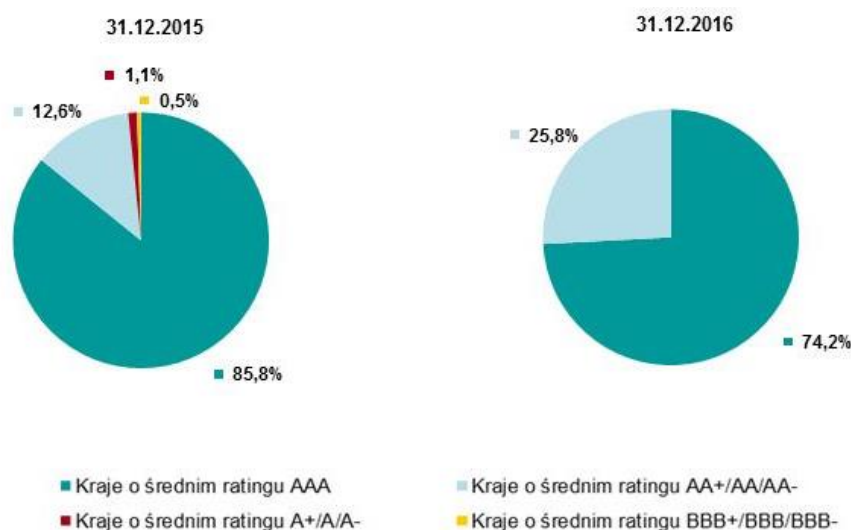
Poniższa tabela przedstawia zaangażowanie NBP w dłużne papiery wartościowe emitowane przez rządy, banki centralne i pozostałe podmioty.

w tys. złotych	31.12.2015	31.12.2016	Zmiana
Rządowe dłużne papiery wartościowe w walutach obcych	271 586 414,8	304 784 414,3	33 197 999,5
Dłużne papiery wartościowe w walutach obcych emitowane przez banki centralne	195 698,9	417 737,1	222 038,2
Pozostałe dłużne papiery wartościowe w walutach obcych, w tym:	27 481 086,2	27 690 139,6	209 053,4
- korporacyjne w USD	1 656 547,2	1 752 622,3	96 075,1
Razem	299 263 199,9	332 892 291,0	33 629 091,1

Rządowe dłużne papiery wartościowe i dłużne papiery wartościowe emitowane przez banki centralne

Przy ocenie jakości kredytowej papierów wartościowych emitowanych przez rządy i banki centralne wykorzystywane są m.in. ratingi wiarygodności kredytowej kraju emitenta papierów wartościowych. Poniżej przedstawiono strukturę zaangażowania w rządowe papiery wartościowe oraz papiery wartościowe emitowane przez banki centralne z uwzględnieniem średniego ratingu kraju emitenta.¹⁶ W 2016 r. NBP dokonywał inwestycji w papiery wartościowe krajów o ratingu co najmniej na poziomie AA/Aa3.

Wykres 2. Struktura zaangażowania w rządowe papiery wartościowe oraz papiery wartościowe emitowane przez banki centralne z uwzględnieniem średniego ratingu kraju emitenta na 31.12.2015 i 31.12.2016

Pozostałe dłużne papiery wartościowe

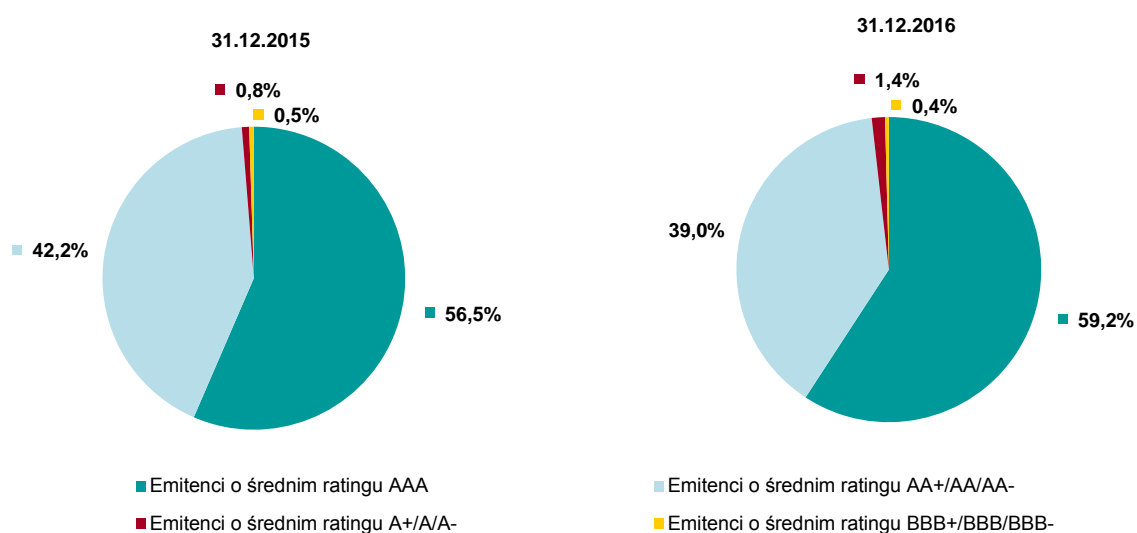
Ocena jakości kredytowej emitentów pozostałych papierów wartościowych jest przeprowadzana w oparciu o model punktowy uwzględniający:

- status emitenta,
- ratingi przyznawane przez agencje ratingowe,
- dane finansowe emitenta.

¹⁶ Struktura zaangażowania w papiery wartościowe została zaprezentowana na podstawie wartości wykorzystywanych do monitorowania ryzyka kredytowego.

Poniższy wykres przedstawia strukturę zaangażowania w pozostałe papiery wartościowe według średniego ratingu emitenta na 31.12.2015 i 31.12.2016.¹⁷

Wykres 3. Struktura zaangażowania w pozostałe papiery wartościowe według średniego ratingu emitenta na 31.12.2015 i 31.12.2016

9.1.1.3. Ryzyko kredytowe w krajowych operacjach kredytowych

NBP, wspierając płynność systemu finansowego, może udzielać bankom kredytu refinansowego w złotych w celu uzupełnienia ich zasobów pieniężnych. Banki korzystają w szczególności z kredytu technicznego, a także kredytu lombardowego. Banki wykorzystują również kredyt w ciągu dnia w euro. Ryzyko związane z tymi operacjami ograniczane jest poprzez zabezpieczenia spełniające kryteria określone przez NBP. Podstawowym zabezpieczeniem przedstawianym przez banki są papiery wartościowe Skarbu Państwa i NBP w złotych, przy czym lista aktywów zabezpieczających obejmuje również inne papiery wartościowe zdeponowane w Krajowym Depozycie Papierów Wartościowych – listy zastawne, obligacje komunalne, obligacje korporacyjne, emisje Europejskiego Banku Inwestycyjnego w PLN, a także papiery skarbowe w EUR. W przypadku kredytu refinansowego na przywrócenie płynności płatniczej banku stosowane może być szersze spektrum zabezpieczeń.

Przy określaniu wymaganej wysokości zabezpieczenia stosowany jest współczynnik redukcji wartości aktywów zabezpieczających (*haircut*), służący zmniejszeniu prawdopodobieństwa

¹⁷ Struktura zaangażowania w papiery wartościowe została zaprezentowana na podstawie wartości wykorzystywanych do monitorowania limitów inwestycyjnych dla emitentów pozostałych papierów wartościowych.

spadku wartości rynkowej zabezpieczenia poniżej wartości udzielonego kredytu m.in. w wyniku niekorzystnych zmian cen rynkowych papierów wartościowych/kursów walutowych. Współczynnik redukcji wartości zabezpieczenia dla kredytu lombardowego oraz technicznego ustalany jest w odniesieniu do wartości nominalnej przyjętych papierów wartościowych.

Kredyt w ciągu dnia w euro udzielany jest zgodnie z zasadami określonymi przez EBC, a jego zabezpieczeniem mogą być obligacje skarbowe będące przedmiotem fixingu na BondSpot S.A. (dodatkowo uwzględniany jest *haircut* z tytułu ryzyka kursowego).

9.1.1.3.1. Należności przeterminowane z tytułu krajowych operacji kredytowych

Na dzień 31.12.2016 NBP posiadał przeterminowaną należność w kwocie 133.362,0 tys. zł od banku krajowego w upadłości likwidacyjnej z tytułu udzielonego w 2015 r. kredytu refinansowego na przywrócenie płynności płatniczej banku (por. Nota 4 i Nota 9). Zabezpieczenie niespłaconej na dzień bilansowy części kredytu stanowiły wierzytelności banku krajowego z umów kredytowych będących przedmiotem przelewu na rzecz NBP (por. Nota 28). W ramach przeprowadzonej oceny stwierdzono, że na 31.12.2016 zdyskontowana wartość oczekiwanych przepływów pieniężnych z zabezpieczenia w pełni pokrywa wartość bilansową należności. Wierzytelności banku krajowego z umów kredytowych będących przedmiotem przelewu na rzecz NBP, stanowiących zabezpieczenie udzielonego kredytu refinansowego na przywrócenie płynności płatniczej banku nie wchodzi do masy upadłości banku krajowego zgodnie z przepisami zawartymi w art. 67 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. Prawo upadłościowe i naprawcze¹⁸ (Dz. U z 2015 r. poz. 233, z późn. zm.).

9.1.2. Ryzyko płynności

Ryzyko płynności związane jest z możliwością poniesienia dodatkowych kosztów w razie konieczności niezwłocznego pozyskania płynnych środków.

Ze względu na fakt, iż NBP przysługuje wyłączne prawo emitowania znaków pieniężnych Rzeczypospolitej Polskiej, posiada on zdolność do kreowania płynności w walucie krajowej. Jest ona ograniczona przez odpowiedzialność NBP za stabilność waluty krajowej. Założenia polityki pieniężnej są co roku ustalane przez RPP, która kierując się powyższymi założeniami zatwierdza również plan finansowy NBP.

¹⁸ Z dniem 1 stycznia 2016 r. stosownie do art. 428 pkt 1 ustawy z dnia 15 maja 2015 r. - Prawo restrukturyzacyjne (Dz. U. poz. 978) tytuł ustawy otrzymał brzmienie "Prawo upadłościowe". Tym niemniej zgodnie z art. 449 tej ustawy (tj. Prawa restrukturyzacyjnego), w sprawach, w których przed dniem wejścia w życie ustawy, tj. przed 1 stycznia 2016 r., wpłynął wniosek o ogłoszenie upadłości, stosuje się przepisy dotychczasowe, tj. przepisy ustawy Prawo upadłościowe i naprawcze w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1 stycznia 2016 r.

W procesie zarządzania rezerwami walutowymi NBP zapewnia właściwą płynność środków dopasowując bieżące i przewidywane przepływy pieniężne. Inwestycje dokonywane są na rynkach zapewniających niezwłoczną dostępność środków – waluty rezerwowe oraz instrumenty inwestycyjne charakteryzują się zasadniczo wysoką płynnością.

9.1.2.1. Analiza wymagalności zobowiązań finansowych w walutach obcych

Poniżej przedstawiono analizę wymagalności zobowiązań finansowych NBP w walutach obcych na 31.12.2015 i 31.12.2016.

Ponadto przystępując do programów pożyczkowych MFW (por. Nota 27) NBP zobowiązał się do udzielania MFW pożyczek w walutach obcych odpowiednio w ramach:

- porozumienia NAB – do kwoty 1.285.400,0 tys. SDR, z czego do wykorzystania na 31.12.2016 pozostało 1.060.251,3 tys. SDR,
- pożyczek dwustronnych – do kwoty 6.270.000,0 tys. EUR, z czego do wykorzystania na 31.12.2016 pozostało 6.270.000,0 tys. EUR.

31.12.2015 w tys. złotych	RAZEM	Avista	Od 1 dnia do 1 miesiąca	Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	Powyżej 3 miesięcy	Wartość bilansowa	P.6 Zobowiązania wobec rezydentów w walutach obcych	P.7 Zobowiązania wobec nierzydentów w walutach obcych	P.8 Zobowiązania wobec MFV	P.10 Pozostałe pasywa
Rachunki bieżące/pomocnicze prowadzone przez NBP w walutach obcych	9 624 449,2	9 624 449,2	0,0	0,0	0,0	9 624 449,2	9 579 727,5	44 721,7	0,0	0,0
Rachunki lokat terminowych prowadzone przez NBP w walutach obcych	443 409,6	0,0	443 409,6	0,0	0,0	443 283,0	443 283,0	0,0	0,0	0,0
Lokaty terminowe w walutach obcych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych	11 913 700,9	0,0	5 381 070,2	6 532 630,7	0,0	11 907 090,0	0,0	11 907 090,0	0,0	0,0
Inne zobowiązania finansowe w walutach obcych	130 016,0	0,0	129 909,4	106,6	0,0	130 016,0	33 766,2	91 991,0	0,0	4 258,8
Alokacja SDR	7 057 954,3	0,0	897,3	0,0	7 057 057,0	7 057 646,7	0,0	0,0	7 057 646,7	0,0
Środki pieniężne w walutach obcych do wydania z tytułu transakcji bieżących (spot)	2 306 290,3	0,0	2 306 290,3	0,0	0,0	-	-	-	-	-
RAZEM	31 475 820,3	9 624 449,2	8 261 576,8	6 532 737,3	7 057 057,0	29 162 484,9	10 056 776,7	12 043 802,7	7 057 646,7	4 258,8
31.12.2016 w tys. złotych	RAZEM	Avista	Od 1 dnia do 1 miesiąca	Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	Powyżej 3 miesięcy	Wartość bilansowa	P.6 Zobowiązania wobec rezydentów w walutach obcych	P.7 Zobowiązania wobec nierzydentów w walutach obcych	P.8 Zobowiązania wobec MFV	P.10 Pozostałe pasywa
Rachunki bieżące/pomocnicze prowadzone przez NBP w walutach obcych	26 163 901,6	26 163 901,6	0,0	0,0	0,0	26 163 901,6	26 119 613,0	44 288,6	0,0	0,0
Rachunki lokat terminowych prowadzone przez NBP w walutach obcych	16 153,2	0,0	16 153,2	0,0	0,0	16 153,1	16 153,1	0,0	0,0	0,0
Lokaty terminowe w walutach obcych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych	76 447 569,1	0,0	70 460 900,3	5 725 141,1	241 527,7	76 439 867,9	0,0	76 439 867,9	0,0	0,0
Inne zobowiązania finansowe w walutach obcych	2 404 271,2	0,0	2 404 105,8	165,4	0,0	2 404 271,2	1 133 642,6	1 264 209,4	0,0	6 419,2
Alokacja SDR	7 403 907,5	0,0	4 513,0	0,0	7 399 394,5	7 401 999,6	0,0	0,0	7 401 999,6	0,0
Środki pieniężne w walutach obcych do wydania z tytułu transakcji bieżących (spot)	1 648 593,3	0,0	1 648 593,3	0,0	0,0	-	-	-	-	-
RAZEM	114 084 395,9	26 163 901,6	74 554 265,6	5 725 306,5	7 640 922,2	112 426 193,4	27 269 408,7	77 748 365,9	7 401 999,6	6 419,2

9.1.3. Ryzyko stopy procentowej

Ryzyko stopy procentowej związane jest z możliwością spadku wartości rynkowej instrumentów finansowych w wyniku niekorzystnej zmiany ich rynkowej rentowności.

Podstawową miarą ryzyka stopy procentowej, stosowaną przez NBP, jest *modified duration* określające wrażliwość wartości portfeli inwestycyjnych na zmiany rentowności instrumentów finansowych.

Ograniczając ryzyko stopy procentowej w procesie zarządzania rezerwami walutowymi, NBP określa benchmarkowy poziom *modified duration* rezerw walutowych wraz z dopuszczalnymi przedziałami wahań. W 2016 r. utrzymano *modified duration* rezerw na poziomie zbliżonym do obowiązującego w roku poprzednim.

Analiza wrażliwości, przeprowadzona w oparciu o *modified duration (MD)*¹⁹, wykazała, że zmiana stóp procentowych o 100 pb (dla każdego portfela walutowego, równomiernie na całej długości krzywej dochodowości) spowodowałaby zmianę wartości portfeli papierów wartościowych łącznie o 6.825,0 mln zł na 31.12.2016 (na 31.12.2015 o 6.280,3 mln zł). Poniżej zaprezentowano oszacowaną w oparciu o MD zmianę wartości portfeli papierów wartościowych w poszczególnych walutach w reakcji na zmianę stóp procentowych o 100 pb.

Oszacowana w oparciu o MD zmiana wartości portfeli papierów wartościowych w poszczególnych walutach w reakcji na zmianę stóp procentowych o 100 pb

w mln złotych	31.12.2015	31.12.2016	Zmiana
USD	2 186,16	2 706,47	520,31
EUR	1 496,20	1 597,06	100,86
GBP	1 197,87	1 299,95	102,08
AUD	878,99	788,23	-90,76
NOK	254,15	272,01	17,86
NZD	142,68	161,25	18,57
BRL	20,69	0,00	-20,69
MXN	103,51	0,00	-103,51
Razem	6 280,25	6 824,97	544,72

¹⁹ W analizie wrażliwości wykorzystano wskaźnik MD dla poszczególnych portfeli walutowych papierów wartościowych na 31.12.2015 i 31.12.2016, jako miarę liniową zależności ceny od rentowności, a także stan portfeli papierów wartościowych na 31.12.2015 i 31.12.2016 według wartości wykorzystywanych do monitorowania MD.

Zgodnie z zasadami rachunkowości NBP, na koniec roku przychody powstałe z wyceny cenowej papierów wartościowych są ujmowane jako różnice z wyceny w pasywach bilansu, natomiast koszty obciążają wynik finansowy NBP.

9.1.4. Ryzyko kursowe

Ryzyko kursowe wynika z możliwości spadku wartości zasobów walut obcych na skutek niekorzystnych zmian kursów na rynku walutowym.

Oszacowanie ekspozycji na ryzyko kursowe jest dokonywane w oparciu o wartość zagrożoną (VaR) wyliczaną przy zastosowaniu metody parametrycznej. Poziom wartości zagrożonej wyliczony na dzień bilansowy jest uwzględniany przy określaniu wielkości rezerwy na ryzyko zmian kursu złotego do walut obcych (por. Rozdział 4).

Zarządzając rezerwami walutowymi, NBP określa strukturę walutową benchmarku strategicznego wraz z dopuszczalnymi przedziałami wahań. W 2016 r. ograniczony został udział EUR, AUD i NOK w strukturze walutowej benchmarku strategicznego – obejmowała ona:

- 44% USD (w 2015 r. - 39%),
- 27% EUR (w 2015 r. - 29%),
- 12% GBP (w 2015 r. - 12%),
- 8% AUD (w 2015 r. - 10%),
- 6% NOK (w 2015 r. - 7%),
- 3% NZD (w 2015 r. - 3%).

Ponadto zakończono inwestycje w walutach krajów rozwijających się - MXN i BRL.

9.1.4.1. Ekspozycja na ryzyko kursowe

Poniżej przedstawiono wartości zasobów walutowych NBP na 31.12.2015 i 31.12.2016 w podziale na waluty, przy czym pozycje w walutach obcych związane z gospodarką własną jako nieistotne zostały zaprezentowane w ramach zasobu PLN.

31.12.2015 w / i / s. złotych	PLN	USD	EUR	GBP	AUD	NOK	NZD	BRL	MXN	SDR	Złoto	Inne waluty	Razem
AKTYWA													
1. Złoto i należności w zbilansie odpowiadającym międzyresorwowym standardom czystości	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	13 713 371,9	0,0	13 713 371,9
2. Należności od niereszydencjów w walutach obcych	0,0	131 089 183,0	99 504 053,3	48 683 749,4	32 833 778,9	22 465 211,3	9 824 039,2	1 209 471,3	3 006 307,9	7 742 741,0	0,0	122 836,5	356 610 371,8
3. Należności od rezydentów w walutach obcych	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4. Należności od niereszydencjów w walucie krajowej	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
5. Należności od krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej z tytułu operacji polityki pieniężnej	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
6. Pozostałe należności od krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej	181 000,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	181 000,9
7. Dłużne papiery wartościowe rezydentów w walucie krajowej	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
8. Należności od sektora rządowego w walucie krajowej	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
9. Pozycje w trakcie rozliczenia	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
10. Pozostałe aktywa	1 149 148,7	325 053,8	118 846,7	0,0	13 822,0	0,0	6 623,4	0,0	0,0	54 092,0	0,0	25,3	1 667 611,9
w tym: wyniki wyównania i wysewy pozycji pozabilansowych	0,0	325 053,8	27 052,5	0,0	13 822,0	0,0	6 623,4	0,0	0,0	0,0	0,0	25,3	372 577,0
AKTYWA OGÓLNE	1 330 149,6	131 413 236,8	99 622 900,0	48 683 749,4	32 947 600,9	22 465 211,3	9 830 652,6	1 209 471,3	3 006 307,9	7 796 833,0	13 713 371,9	122 861,8	372 172 356,5
PASywa													
1. Pieniądz w obiegu	163 225 778,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	163 225 778,0
2. Zobowiązania wobec krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej z tytułu operacji polityki pieniężnej	123 346 018,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	123 346 018,8
3. Pozostałe zobowiązania wobec krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej	132 707,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	132 707,9
4. Zobowiązania wobec innych rezydentów w walucie krajowej	5 942 232,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	5 942 232,8
5. Zobowiązania wobec niereszydencjów w walucie krajowej	2 245 968,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2 245 968,9
6. Zobowiązania wobec rezydentów w walutach obcych	0,0	1 456 619,3	8 499 428,6	50,4	0,0	0,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100 677,5	10 066 776,7
7. Zobowiązania wobec niereszydencjów w walutach obcych	0,0	1 729 961,7	1 367 112,7	10 177 128,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	12 043 802,7
8. Zobowiązania wobec MFN	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	7 057 646,7	0,0	0,0	7 057 646,7
9. Pozycje w trakcie rozliczenia	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
10. Pozostałe pasywa	193 851,8	324 822,1	31 408,2	303,9	15 368,0	1,1	7 579,0	0,0	0,0	0,0	0,0	31,7	573 965,8
w tym: wyniki wyównania i wysewy pozycji pozabilansowych	0,0	324 766,2	27 543,7	0,0	15 341,0	0,0	7 579,0	0,0	0,0	0,0	0,0	25,3	375 252,2
11. Rezerwy na przyszłe zobowiązania	133 267,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	133 267,4
12. Różnice z wysewy	35 207 106,4	161 105,6	118 200,0	327 156,4	299 243,3	307 679,9	196 244,3	0,0	28 628,6	0,0	0,0	0,0	36 645 364,5
13. Fundusze i rezerwy	13 701 557,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	13 701 557,1
14. Wynik finansowy	-2 932 130,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-2 932 130,8
PASywa OGÓLNE	341 196 338,3	3 672 508,7	8 785 746,5	10 504 639,0	314 611,3	307 681,9	203 823,3	0,0	28 628,6	7 057 646,7	0,0	100 709,2	372 172 356,5
POZYCJE POZABILANSOWE													
Walute do otrzymania z tytułu transakcji bieżących	0,0	2 302 223,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1 161,8	2 303 405,6
Walute do wydania z tytułu transakcji bieżących	81,2	0,0	1 492 213,1	0,0	597 946,9	0,0	213 164,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2 303 405,6
ZASOB NETTO	-339 866 289,9	130 042 951,9	89 344 937,4	38 179 110,4	32 035 042,7	22 167 529,4	9 413 674,9	1 209 471,3	2 977 679,3	739 166,3	13 713 371,9	23 334,4	23 334,4
w tym:													
Zasób bilansowy*	-339 866 208,7	127 740 440,5	90 837 641,7	38 179 110,4	32 634 506,6	22 187 529,4	9 627 794,9	1 209 471,3	2 977 679,3	739 166,3	13 713 371,9	22 62,6	22 62,6
Zasób pozabilansowy*	-81,2	2 302 511,4	-1 492 704,3	0,0	-599 465,9	0,0	-214 120,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1 161,8	1 161,8

* Efekt wyównania do średniego kosztu zasobu oraz wysewy kursowej zasobu pozabilansowego w walutach obcych (prezentowane w pozycjach A.10 i P.10) zostały ujęte w zasobie pozabilansowym. Ze względu na zaokrąglenia, poszczególne wartości w tabelach mogą się nie sumować.

31.12.2016 w tys. złotych	PLN	USD	EUR	GBP	AUD	NOK	NZD	BRL	MXN	SDR	Złoto	Inne waluty	Razem
AKTYWA													
1. Zbiór i należności w zobowiązaniach międzynarodowym standardom czystości	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	16 035 770,9	0,0	16 035 770,9
2. Należności od nierezidentów w walutach obcych	0,0	209 681 425,7	125 175 919,4	64 128 925,8	27 739 618,6	21 389 693,4	10 521 317,3	0,0	0,0	4 394 707,9	0,0	218 320,8	489 246 904,8
3. Należności od rezydentów w walutach obcych	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4. Należności od nierezidentów w walucie krajowej	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
5. Należności od krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej z tytułu operacji polityki pieniężnej	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
6. Pozostałe należności od krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej	424,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	424,0
7. Dłużne papiery wartościowe rezydentów w walucie krajowej	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
8. Należności od sektora rządowego w walucie krajowej	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
9. Pozycje w trakcie rozliczenia	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
10. Pozostałe aktywa	1 293 391,5	98 914,3	106 635,7	0,0	19 726,9	7 079,7	32 940,7	0,0	0,0	56 716,0	0,0	0,0	1 605 404,8
<i>w tym: wyniki wyrownania i wyceny pozycji pozabilansowych</i>	0,0	98 914,3	10 893,9	0,0	19 726,9	7 079,7	32 940,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	169 555,5
AKTYWA OGÓLNE	1 293 815,5	209 780 340,0	125 282 555,1	64 128 925,8	27 759 345,5	21 396 749,1	10 554 238,0	0,0	0,0	4 451 423,8	16 035 770,9	218 320,8	489 888 504,5
PASywa													
1. Pieniądz w obiegu	187 574 849,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	187 574 849,5
2. Zobowiązania wobec krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej z tytułu operacji polityki pieniężnej	114 553 118,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	114 553 118,7
3. Pozostałe zobowiązania wobec krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej	468 823,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	468 823,0
4. Zobowiązania wobec innych rezydentów w walucie krajowej	4 980 569,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	4 980 569,3
5. Zobowiązania wobec nierezidentów w walucie krajowej	4 369 292,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	4 369 292,4
6. Zobowiązania wobec rezydentów w walutach obcych	0,0	1 239 446,3	25 840 936,4	137,5	60,4	2,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	188 825,8	27 269 408,7
7. Zobowiązania wobec nierezidentów w walutach obcych	0,0	52 179 341,0	4 281 794,8	21 287 230,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	77 748 365,9
8. Zobowiązania wobec MFW	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	7 401 999,6	0,0	0,0	7 401 999,6
9. Pozycje w trakcie rozliczenia	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
10. Pozostałe pasywa	186 884,4	93 837,5	17 618,3	491,5	24 268,9	7 061,2	37 307,4	0,0	0,0	0,0	0,0	81,3	367 570,5
<i>w tym: wyniki wyrownania i wyceny pozycji pozabilansowych</i>	0,0	92 521,7	12 664,2	447,9	22 440,7	7 079,7	37 306,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	172 461,1
11. Rezerwy na przyszłe zobowiązania	133 314,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	133 314,0
12. Różnica z wyceny	42 902 257,6	138 355,0	287 746,9	452 106,4	75 885,1	242 101,6	206 279,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	44 312 771,7
13. Fundusze i rezerwy	13 315 346,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	13 315 346,1
14. Wynik finansowy	-1 606 924,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-1 606 924,9
PASywa OGÓLNE	366 884 570,1	53 651 979,8	30 428 096,4	21 739 965,5	100 214,4	249 165,1	243 586,5	0,0	0,0	7 401 999,6	0,0	188 907,1	489 888 504,5
POZYCJE POZABILANSOWE													
Waluta do otrzymania z tytułu transakcji bieżących	0,0	485 017,4	0,0	103 315,5	425 233,7	0,0	672 700,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1 656 266,9
Waluta do wydania z tytułu transakcji bieżących	0,0	1 084 534,4	352 149,7	102 867,6	0,0	116 715,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1 656 266,9
ZASOB NETTO	-365 607 754,6	155 498 843,2	94 502 309,0	42 387 408,2	28 083 364,8	21 030 848,8	10 983 371,8	0,0	0,0	-2 950 575,8	16 035 770,9	29 413,7	-365 607 754,6
<i>w tym:</i>													
Zasób bilansowy*	-365 607 754,6	155 121 967,6	94 856 229,0	42 387 408,2	27 660 844,9	21 147 564,0	10 315 037,7	0,0	0,0	-2 950 575,8	16 035 770,9	29 413,7	-365 607 754,6
Zasób pozabilansowy*	0,0	422 124,4	-353 920,0	0,0	422 519,9	-116 715,2	668 334,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

* Efekty wyrownania do średniego kosztu zasobu oraz wyceny kursowej zasobu pozabilansowego w walutach obcych (prezentowane w pozycji A.10.P.10) zostały ujęte w zasobie pozabilansowym. Ze względu na zaokrąglenia, poszczególne wartości w tabelach mogą się nie sumować.

9.1.4.2. Wartość zagrożona i rezerwa na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych

Analiza ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych jest dokonywana w NBP przy zastosowaniu metody wartości zagrożonej (Value at Risk – VaR). Określa ona oczekiwaną stratę z tytułu zmian kursu złotego do walut obcych, która w warunkach normalnych, z założonym prawdopodobieństwem, nie powinna zostać przekroczona w przyjętym horyzoncie czasowym.

Wartość zagrożona jest następnie pomniejszona o przychody niezrealizowane z tytułu zmian kursu złotego do walut obcych, oszacowane na podstawie analizy ich rozkładu. Oszacowanie przychodów niezrealizowanych jest dokonywane w oparciu o stan zasobów walut obcych w strukturze walutowej rezerw na dzień bilansowy oraz historyczne szeregi czasowe średnich kosztów zasobu i średnich kursów NBP dla tych walut. Takie podejście pozwala na określenie stabilnego poziomu przychodów niezrealizowanych i tym samym ogranicza zmienność rezerwy na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych.

Na 31.12.2015 kwota rezerwy wyniosła 11.207.911,6 tys. zł i była równa kwocie niepokrytej skumulowanej straty z lat ubiegłych, powstałej w wyniku zmian kursu złotego do walut obcych, określającej minimalny poziom rezerwy (na mocy uchwały nr 12/2010). W związku z częściowym wykorzystaniem funduszu rezerwowego w kwocie 400.000,0 tys. zł na pokrycie straty z lat ubiegłych, wymagany poziom minimalny rezerwy uległ zmniejszeniu i na 31.12.2016 rezerwa została częściowo rozwiązana na dobro przychodów. Na 31.12.2016 kwotę rezerwy ustalono na poziomie 10.807.911,6 tys. zł.

9.1.5. Kapitał NBP

NBP jako centralny bank państwa, nie podlega regulacjom dotyczącym adekwatności kapitałowej banków.

Do składników kapitału, zgodnie z praktyką przyjętą wśród banków centralnych, NBP kwalifikuje:

- fundusz statutowy,
- fundusz rezerwowy,
- rezerwę na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych,
- rachunek rewaluacyjny złota odpowiadającego międzynarodowym standardom czystości,
- dodatnie różnice z wyceny kursowej i cenowej,
- stratę bilansową,
- część zysku roku bieżącego pozostającą w NBP (to jest 5%), która zostanie przeznaczona na zwiększenie funduszu rezerwowego.

Poniżej przedstawiono wartości składników kapitału NBP.

w tys. złotych	31.12.2015	31.12.2016
Fundusz statutowy	1 500 000,0	1 500 000,0
Fundusz rezerwowy	993 645,5	1 007 434,5
Rezerwa na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych	11 207 911,6	10 807 911,6
Rachunek rewaluacyjny złota odpowiadającego międzynarodowym standardom czystości	1 618 023,2	1 618 023,2
Różnice z wyceny	35 027 341,3	42 694 748,5
Strata bilansowa z lat ubiegłych	-11 207 911,6	-10 807 911,6
Część zysku pozostająca w NBP*	413 789,0	460 049,3
Razem	39 552 799,0	47 280 255,5
<i>% sumy bilansowej NBP</i>	<i>10,6%</i>	<i>9,8%</i>

* 5% z zysku NBP, który w 2016 r. wyniósł 9.200.986,7 tys. zł; a w 2015 r. - 8.275.780,8 tys. zł.

9.1.6. Wartość rynkowa aktywów i zobowiązań finansowych oraz instrumentów finansowych pozabilansowych

Zgodnie z obowiązującymi zasadami rachunkowości, NBP wycenia aktywa i zobowiązania finansowe oraz instrumenty finansowe pozabilansowe stosując ceny rynkowe (wycena do rynku) lub uznane w praktyce rynkowej modele wyceny (wycena z modelu) zasilane cenami lub parametrami rynkowymi, za wyjątkiem:

- należności i zobowiązań z tytułu rachunków bankowych, w tym lokat i depozytów terminowych,
- udzielonych kredytów i pożyczek,
- pozostałych aktywów finansowych,
- pieniądza w obiegu,
- dłużnych papierów wartościowych wyemitowanych przez NBP.

W odniesieniu do tych instrumentów finansowych, biorąc pod uwagę ich charakterystykę (np. krótkoterminowy charakter, unikalność instrumentu) przyjęto założenie, że ich wartość bilansowa w przybliżeniu odpowiada wartości rynkowej/bieżącej.

Na podstawie stosowanych przez NBP metod ustalania wartości rynkowej dla wyceny cenowej, aktywa i zobowiązania finansowe oraz instrumenty finansowe pozabilansowe klasyfikuje się do następujących kategorii:

Poziom 1

Aktywa i zobowiązania finansowe oraz instrumenty finansowe pozabilansowe, których wartość rynkowa jest ustalana bezpośrednio na podstawie cen notowanych (nieskorygowanych) z aktywnych rynków dla identycznych aktywów, zobowiązań lub instrumentów finansowych pozabilansowych.

Do tej kategorii NBP zaklasyfikował dłużne papiery wartościowe zakupione przez NBP.²⁰

Poziom 2

Aktywa i zobowiązania finansowe oraz instrumenty finansowe pozabilansowe, których wartość rynkowa jest wyceniana za pomocą modeli wyceny, dla których wszystkie znaczące dane wejściowe są obserwowalne na rynku w sposób bezpośredni (jako ceny) lub pośredni (bazujące na cenach).

Do tej kategorii NBP zaklasyfikował transakcje terminowe na dłużne papiery wartościowe, do wyceny których stosowany jest model zasilany parametrami pochodzącymi bezpośrednio z rynków. Wartość tych transakcji na dzień bilansowy jest ustalana przez porównanie ceny rynkowej dłużnych papierów wartościowych z dnia wyceny z ich ceną ustaloną w umowie, zdyskontowaną na dzień spot obowiązujący dla cen rynkowych z dnia wyceny.

Poziom 3

Aktywa i zobowiązania finansowe oraz instrumenty finansowe pozabilansowe, których wartość rynkowa jest wyceniana za pomocą modeli wyceny, dla których dane wejściowe nie są oparte na danych rynkowych możliwych do zaobserwowania.

Na 31.12.2015 i 31.12.2016 NBP nie zaklasyfikował do tej kategorii żadnych aktywów i zobowiązań finansowych oraz instrumentów finansowych pozabilansowych.

Przyporządkowanie do poszczególnych poziomów aktywów i zobowiązań finansowych oraz instrumentów finansowych pozabilansowych, które na 31.12.2015 i 31.12.2016 zostały wykazane w bilansie według wartości rynkowej, przedstawiono poniżej.

²⁰ Wycenie według cen rynkowych podlega również złoto odpowiadające międzynarodowym standardom czystości. Do jego wyceny NBP stosuje średnią cenę rynkową złota, która następnie podlega przeliczeniu na walutę krajową według kursu średniego NBP dolara amerykańskiego obowiązującego na dzień bilansowy. Zgodnie z obowiązującymi zasadami rachunkowości NBP nie rozróżnia efektów wyceny kursowej i cenowej złota, lecz traktuje je łącznie jako różnice z wyceny kursowej.

31.12.2015 w tys. złotych	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3	Wartość bilansowa	Pozycja bilansu
AKTYWA					
Papiery wartościowe zakupione przez NBP	299 263 199,9	0,0	0,0	299 263 199,9	A.2.2
Transakcje terminowe na dłużne papiery wartościowe (dodatnie różnice z wyceny)	0,0	0,0	0,0	0,0	A.10.3
PASYWA					
Transakcje terminowe na dłużne papiery wartościowe (ujemne różnice z wyceny)	0,0	0,0	0,0	0,0	P.10.1

31.12.2016 w tys. złotych	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3	Wartość bilansowa	Pozycja bilansu
AKTYWA					
Papiery wartościowe zakupione przez NBP	332 892 291,0	0,0	0,0	332 892 291,0	A.2.2
Transakcje terminowe na dłużne papiery wartościowe (dodatnie różnice z wyceny)	0,0	0,0	0,0	0,0	A.10.3
PASYWA					
Transakcje terminowe na dłużne papiery wartościowe (ujemne różnice z wyceny)	0,0	1 805,8	0,0	1 805,8	P.10.1

W latach 2015 i 2016 nie wystąpiły transfery pomiędzy poziomem 1 i 2.

NBP przeprowadza również gwarantowane transakcje giełdowe (bond futures). Transakcje te są wyceniane do cen rynkowych (poziom 1) i rozliczane na bazie dziennej (por. Nota 31 i Nota 32).

9.2. Ryzyko operacyjne

W NBP ryzyko operacyjne definiowane jest jako możliwość poniesienia szkód materialnych lub niematerialnych, w tym niezrealizowania zadań i negatywnego wpływu na reputację, wynikających z niedostosowania lub zawodności procesów wewnętrznych, ludzi, systemów lub zdarzeń zewnętrznych.

W 2016 r. w NBP wyróżniano 4 podkategorie ryzyka operacyjnego: ryzyko bezpieczeństwa, ryzyko kadrowe, ryzyko prawne, ryzyko technologiczne, które dzieli się na teleinformatyczne ryzyko technologiczne (dotyczące m.in. systemów informatycznych i telekomunikacyjnych, oprogramowania i sprzętu IT) oraz nieteleinformatyczne ryzyko technologiczne (dotyczące m.in. obiektów budowlanych i elementów wyposażenia ruchomego).

Do stosowanych w NBP mechanizmów ograniczania ryzyka należą w szczególności:

- regulacje zewnętrzne i wewnętrzne,
- zakresy czynności i obowiązków oraz podział zadań,
- uzgadnianie danych oraz zasada komisyjności,
- stosowanie systemu limitów i ograniczeń (finansowych, czasowych),
- wprowadzanie kontroli dostępu oraz zabezpieczeń teleinformatycznych, fizycznych i elektronicznych,

- sporządzanie kopii zapasowych, planów awaryjnych i ewakuacyjnych,
- ubezpieczenia,
- kontrola i audyt wewnętrzny.

Od 2016 r. w NBP obowiązuje nowa uchwała w sprawie zarządzania ryzykiem operacyjnym, odzwierciedlająca zmiany organizacyjne i usprawniająca proces zarządzania tym ryzykiem. Zmiany w zarządzaniu ryzykiem operacyjnym polegają m.in. na:

- zastąpieniu samoocen kwartalnych samoocena roczną, której celem jest zidentyfikowanie przez jednostki organizacyjne NBP ryzyk oraz ich ocena, poszerzona o analizę przyszłych ryzyk, mogących mieć wpływ na realizację zadań,
- zweryfikowaniu Kluczowych Wskaźników Ryzyka (KRI), opracowaniu nowych wraz z dodaniem do nich wartości progowych umożliwiającym monitorowanie ich akceptowalności,
- wyznaczeniu poziomów nieakceptowalnego ryzyka dla incydentów, samooceny rocznej i bieżącej oraz wskazaniu sposobów postępowania w takich przypadkach, co pozwala na szybsze reagowanie przez podejmowanie działań zaradczych,
- obowiązku tworzenia planów działań zaradczych ograniczających ryzyko operacyjne w przypadku zidentyfikowania nieakceptowalnego poziomu ryzyka operacyjnego.

W 2016 r. Komisja ds. Zarządzania Ryzykiem Operacyjnym odbyła 12 posiedzeń i wydała 15 rekomendacji. Na posiedzeniach podejmowano tematy związane m.in. z bezpieczeństwem teleinformatycznym, planami ciągłości działania, bieżącymi zagadnieniami mającymi wpływ na poziom ryzyka operacyjnego w NBP.

W 2016 r. w ramach zarządzania ryzykiem zgodności, promowano zasady godnego, uczciwego i profesjonalnego zachowania pracowników, zgodnie ze standardami ustalonymi przez Prezesa NBP w dokumencie Zasady Etyki Pracowników Narodowego Banku Polskiego.

Dyrektor Departamentu
Rachunkowości i Finansów
Narodowego Banku Polskiego:
/-/ Krzysztof Kruszewski

Zarząd
Narodowego Banku Polskiego:

/-/ Adam Glapiński
/-/ Piotr Wiesiołek
/-/ Anna Trzecińska
/-/ Jacek Bartkiewicz
/-/ Andrzej Kaźmierczak
/-/ Ryszard Kokoszczyński
/-/ Paweł Samecki
/-/ Paweł Szałamacha
/-/ Katarzyna Zajdel-Kurowska

Warszawa, dnia 24.03.2017 r.